

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Πτυχιακή εργασία της

ΑΣΗΜΙΝΑ ΚΕΡΚΕΡΟΓΛΟΥ

με θέμα:

**Η ΑΓΟΡΑ «ΚΑΠΑΝΙ» ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΡΙΣΗ**

Υπεύθυνος καθηγητής:

Δρ. Σάββας Μαυρίδης

Θεσσαλονίκη 2009

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία με τον τίτλο: «Η αγορά Καπάνι μετά την οικονομική κρίση» γίνεται στα πλαίσια της ανάθεσης της πτυχιακής μου εργασίας από τον καθηγητή Δρ. Σάββα Μαυρίδη.

Ανατρέχοντας τις βιβλιογραφικές μου πηγές και τα σχετικά άρθρα που βρήκα στο διαδίκτυο διαπίστωσα ότι το θέμα της εργασίας μου έχει πολλές διαστάσεις και είναι αρκετά ενδιαφέρον για την οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης. Η αγορά «Καπάνι» η οποία είναι η παλαιότερη παραδοσιακή λαϊκή αγορά της Θεσσαλονίκης υπήρξε και εξακολουθεί να είναι το κέντρο που τροφοδοτεί τους οικονομικά ασθενέστερους πολίτες της πόλης προσφέροντας φθηνά και φρέσκα προϊόντα.

Την εργασία μου θεώρησα σωστό να την χωρίσω σε τρία μέρη:

Το πρώτο, το θεωρητικό το χώρισα σε τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παραθέτω στοιχεία για το εμπόριο της Θεσσαλονίκης (κάνοντας ιστορική αναδρομή) και τις παραδοσιακές αγορές της Θεσσαλονίκης (κεφ.1). Στο δεύτερο κεφάλαιο δίνω στοιχεία για την διεθνή οικονομική κρίση και τις επιπτώσεις στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Θεσσαλονίκη. Στο τρίτο κεφάλαιο κάνω μία εκτενή αναφορά στην αγορά Βλάλη (ΚΑΠΑΝΙ) και στο τέταρτο δίνω στοιχεία για την τωρινή της κατάσταση και τα προβλήματά της.

Το δεύτερο μέρος αποτελείται από στοιχεία της πρωτογενούς έρευνας που έκανα προσωπικά η ίδια στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ, τα αποτελέσματα της έρευνας και την γραφική παράστασή τους.

Εν κατακλείδι κλείνω την εργασία μου με το τρίτο μέρος: Επίλογο – Συμπεράσματα – Προτάσεις.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή της παρούσας κατάστασης στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ η οποία αποτελεί την παλαιότερη λαϊκή αγορά της Θεσσαλονίκης. Κατ' επέκταση μπορούμε να δούμε και την κατάσταση και τα προβλήματα όλης της εμπορικής κίνησης της πόλης μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	1
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
Εισαγωγή.....	6
ΜΕΡΟΣ 1^ο	
(ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ)	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	7
1.Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ.....	7
1.1. Ιστορική αναδρομή	7
1.1.1.Ο Κάσσανδρος πρώτος αναγνώρισε την σημαντική γεωγραφική θέση που κατέχει η Θεσσαλονίκη.....	7
1.1.2. Η θέση της Θεσσαλονίκης στην ρωμαϊκή αυτοκρατορία.....	8
1.1.3. Η Θεσσαλονίκη από τον 4 ^ο αι. το μεγαλύτερο κέντρο συγκέντρωσης και διαμετακομιδής προϊόντων από την Μακεδονία.	8
1.1.4. Η εδραίωση της βυζαντινής κυριαρχίας στα βαλκάνια γίνεται η αρχή μίας νέας οικονομικής ακμής	10
1.1.5. Η μεταφορά του κέντρου άφιξης των βουλγαρικών εμπορευμάτων από την Κωνσταντινούπολη στη Θεσσαλονίκη	11
1.1.6. Η Θεσσαλονίκη εξακολουθεί να είναι η πρώτη πόλη των Βαλκανίων και μετά τη συρρίκνωση της βυζαντινής Αυτοκρατορίας.....	11
1.1.7. Η κατάκτηση της Μακεδονίας από τους Τούρκους θέτει προσωρινό τέρμα την ανάπτυξη της πόλης.....	12
1.1.8. Τον 18 ^ο αι. η οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης βρίσκει τον κανονικό ρυθμό της.....	13
1.1.8.1.Το τιμαριωτικό σύστημα των Τούρκων επεμβαίνει στην οικονομική ζωή της πόλης.....	13
1.1.8.2. Η Θεσσαλονίκη εισαγωγικό και εξαγωγικό κέντρο.....	14
1.1.8.3.Οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις του σουλτάνου Αβδούλ	

Μετζίτ.....	16
1.1.8.4. Οι σημαντικότερες ημερομηνίες στην πορεία της οικονομικής ζωής της Θεσσαλονίκης από το 1836.....	17
1.1.8.5. Η οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης μετά το 1912.....	19
1.2. Η μακραίωνη ιστορία της Θεσσαλονίκης αποτυπώνεται στα μνημεία της	20
1.3. Οι παραδοσιακές αγορές της Θεσσαλονίκης	21
1.4. Η Θεσσαλονίκη πρώτη στην προτίμηση των μεγάλων εμπορικών Κέντρων.....	23
1.5. Η θέση του ΜΕΤΡΟ στην οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης	24
1.5.1. Η Θεσσαλονίκη έχει υψηλή κυκλοφοριακή συμφόρηση	24
1.5.2. Το ΜΕΤΡΟ διασφαλίζει την γρήγορη μετακίνηση των πολιτών	25
1.5.3. Οι μελλοντικές θετικές επιδράσεις για την πόλη	27
1.5.4. Οι τωρινές αρνητικές επιδράσεις του ΜΕΤΡΟ στη Θεσσαλονίκη	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	30
2. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	30
2.1. Η οικονομική κρίση στην Ευρώπη.....	30
2.1.1. Η ευρωπαϊκές χώρες αντιμέτωπες με την ύφεση.....	30
2.1.2. Οι χώρες της Ευρώπης διαφωνούν για τα μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης.....	31
2.3. Η Διεθνής Κρίση στο εμπόριο	31
2.4. Η παρενέργειες της διεθνούς κρίσης στην Ελλάδα	33
2.5. Η οικονομική κρίση κτυπά την αγορά της Θεσσαλονίκης.....	34
2.5.1. Εκρηκτική η συρρίκνωση του τζίρου των καταστημάτων.....	34
2.5.2. Οι καλοκαιρινές εκπτώσεις του «2009» δεν έδωσαν ανάσα στην Αγορά.....	36
2.5.3. Τα λουκέτα στα μικρά μαγαζιά.....	37
2.5.4. Μείωση της αγοραστικής δύναμης.....	37
2.5.5. Η δημιουργία μεγάλων εμπορικών καταστημάτων «κτυπά» τις παραδοσιακές αγορές της Θεσσαλονίκης.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	40
3 Η ΑΓΟΡΑ ΒΛΑΔΗ (ΚΑΠΑΝΙ) ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.....	40

3.1. Ιστορική αναδρομή	40
3.2. Το «Καπάνι» σήμερα.....	41
3.3.Το ΚΑΠΑΝΙ καταφύγιο οικονομικά ασθενέστερων ομάδων Πληθυσμού.....	41
3.4.Υγειονομικός οδηγός για την Αγορά ΚΑΠΑΝΙ.....	42
3.5.Το Καπάνι είναι χαρακτηρισμένο ως ιστορικός τόπος.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	44
4. Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΠΑΝΙ ΑΝΤΙΔΟΤΟ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	44
4.1.Εισαγωγή.....	44
4.2.Το Καπάνι πριν από την οικονομική κρίση.....	45
4.3.Οι φθηνές τιμές και οι προσφορές βοήθησαν τα μαγαζιά στο ΚΑΠΑΝΙ να ξεπεράσουν την οικονομική κρίση.....	45
4.4.Το επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου Θεσσαλονίκης θα βοηθήσει την αγορά Καπάνι να ανεβεί μετά την οικονομική κρίση.....	46
4.5.Το Παραεμπόριο στο ΚΑΠΑΝΙ.....	46
4.6.Τα εμπορικά κέντρα καθυστερούν την ανάπτυξη του παραδοσιακού κέντρου ΚΑΠΑΝΙ.....	48
4.7. Κινέζικα καταστήματα στο ΚΑΠΑΝΙ	48
4.8. Οι εργασίες κατασκευής ΜΕΤΡΟ επιδρούν αρνητικά στην οικονομική κίνηση στο ΚΑΠΑΝΙ.....	49
ΜΕΡΟΣ 2^ο	
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΒΛΑΛΗ (ΚΑΠΑΝΙ) ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (με ερωτηματολόγια)	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	51
1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	51
1.1.ΣΤΑΔΙΟ 1 ^ο Σύνοψη της έρευνας.....	51
1.1.1. Διευκρίνιση ερευνητικού αντικειμένου.....	51
1.1.2. Αντικειμενικοί σκοποί της έρευνας.....	52
1.1.3.Πληθυσμός – δείγμα.....	52
1.1.4. Προσδιορισμός προβλήματος – στόχοι – ερωτήματα.....	53
1.1.5. Μέθοδοι δειγματοληψίας – ερευνητικά σχόλια.....	53

1.2.ΣΤΑΔΙΟ 2 ^ο .Ερευνητική πρόταση.....	54
1.2.1. Επανακαθορισμός της φύσης του προβλήματος	54
1.2.2. Προσδιορισμός πληθυσμού – επιλογή δείγματος.....	54
1.2.3. Είδος ερευνητικής μεθοδολογίας (ερωτηματολόγιο, παρατήρηση) σχεδιασμός ερευνητικών μέσων (σύνταξη ερωτηματολογίου).....	54
1.2.4. Τρόπος συλλογής στοιχείων	55
1.2.5.Διάρκεια έρευνας.....	55
1.3. ΣΤΑΔΙΟ 3 ^ο Συλλογή στοιχείων.....	55
1.3.1. Διαδικασία συλλογής στοιχείων - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	55
1.4. ΣΤΑΔΙΟ 4 ^ο Ανάλυση και αξιολόγηση στοιχείων.....	61
ΜΕΡΟΣ 3^ο	70
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	70
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	79
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	81
ΠΗΓΕΣ.....	83

Εισαγωγή

Τους τελευταίους μήνες, η παγκόσμια ανθρωπότητα, βιώνει την μεγαλύτερη οικονομική κρίση στην ιστορία της. Κάποιοι βεβαίως ιστορικοί, μπορούν να αναφερθούν στην παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929, την γνωστή ως «Οικονομικό Κράχ», όμως εκείνη η κρίση, μάλλον ήταν ένα τοπικό κυρίως οικονομικό φαινόμενο των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

Σήμερα, με τις νέες τεχνολογίες, την παγκοσμιοποίηση του εμπορίου και των εμπορικών συναλλαγών και την αλληλεξάρτηση των οικονομιών όλων των χωρών, η οικονομική κρίση, που ξεκίνησε από τις ΗΠΑ στην αρχή σαν τοπικό φαινόμενο έχοντας σχέση κυρίως με τη χορήγηση επισφαλών στεγαστικών δανείων από τις Τράπεζες των ΗΠΑ και προϊόντων υψηλού επενδυτικού ρίσκου έχει επεκταθεί από τη μία ως την άλλη άκρη του κόσμου και τα συμπτώματά της είναι πλέον παντού φανερά.

Φυσικά απ' αυτήν την τεράστια παγκόσμια οικονομική κρίση, έχει επηρεαστεί και η ελληνική οικονομία και ειδικότερα η κίνηση στις παραδοσιακές αγορές της Θεσσαλονίκης. Η αγορά Καπάνι με την οποία θα ασχοληθούμε στην παρούσα εργασία έχει ήδη επηρεαστεί από την διεθνή κρίση αλλά προσφέροντας φθηνά και καλά εμπορεύματα σε χαμηλές τιμές στους καταναλωτές αντιστέκεται αποτελώντας μία πηγή ανάσας μέσα στην καρδιά της Θεσσαλονίκης.

ΜΕΡΟΣ 1^ο

(ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ

1.1. Ιστορική αναδρομή

1.1.1.Ο Κάσσανδρος πρώτος αναγνώρισε την σημαντική γεωγραφική θέση που κατέχει η Θεσσαλονίκη

Από την ίδρυση της μέχρι και σήμερα, η πόλη της Θεσσαλονίκης αποτελεί το σημαντικότερο λιμάνι της Βόρειας Ελλάδας. Βρίσκεται σε ιδανική θέση για τη σύνδεση των θαλάσσιων οδών του Αιγαίου με τα Βαλκάνια στα βόρεια μέσω της κοιλάδας του Αξιού, με την Ανατολή μέσω της Εγνατίας οδού και με τη Δύση μέσω της Πέλλας και Έδεσσας. Ο Κάσσανδρος ήταν ο πρώτος που αναγνώρισε τη σημαντική θέση στους μυχούς του Θερμαϊκού κόλπου, κατάργησε τους οικισμούς της περιοχής αυτής και με συνοικισμό ίδρυσε τη νέα πόλη, τη Θεσσαλονίκη, δίνοντάς της το όνομα της γυναίκας του.

Η ίδρυση της Θεσσαλονίκης ανάγεται στα χρόνια των διαδόχων του Μεγάλου Αλεξάνδρου, όπου μια τεράστια αυτοκρατορία μέσω των συνεχιστών του Αλεξάνδρου, προσπαθούσε να βρει διεξόδους και λύσεις. Η εμφάνιση νέων αγορών, η προώθηση νέων προϊόντων και η ανταλλαγή νέων πνευματικών αγαθών και ιδεών επιζητούσε μια καινούργια μητρόπολη που θα γινόταν πομπός και δέκτης ταυτόχρονα όλων αυτών. Η Θεσσαλονίκη ήρθε να κλείσει το κενό αυτό στη Μακεδονία.

Η ταχύτατη ανάπτυξη κατέστησε τη Θεσσαλονίκη σημαντικότερο εμπορικό κέντρο με διασυνδέσεις σε όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Η σπουδαιότητα της πόλης ανάγκασε το Φίλιππο Ε' να της παραχωρήσει το δικαίωμα κοπής νομισμάτων. Η πολιτική και κοινωνική δομή της πόλης παρουσιάζει πολλά κοινά στοιχεία με νοτιοελληνικές πόλεις, καθώς διαθέτει βουλή και εκκλησία του δήμου, δήμους και φυλές. Στα τελευταία χρόνια του μακεδονικού βασιλείου η Θεσσαλονίκη ακολουθεί την πορεία των άλλων μακεδονικών πόλεων. Οι μακροχρόνιοι πόλεμοι του Περσέα με τους Ρωμαίους και η ήττα του στη μάχη της Πύδνας (168 π.Χ.) οδηγούν στην υποταγή της Μακεδονίας από τον Αιμίλιο Παύλο.

Με το διαχωρισμό της Μακεδονίας σε τέσσερις αυτόνομες επαρχίες, η Θεσσαλονίκη εντάχθηκε στη δεύτερη επαρχία, ενώ μετά την καταστολή της ανταρσίας του Ανδρίσκου (149 π.Χ.) η πόλη γίνεται πρωτεύουσα της καινούργιας ρωμαϊκής επαρχίας της Μακεδονίας. Στην περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας η Θεσσαλονίκη ανακηρύσσεται *civitas libera*, κόβει δικά της νομίσματα και συνεχίζει να διαδραματίζει σημαντικότατο ρόλο στο παγκόσμιο εμπόριο (Παπαγιαννόπουλος Α., 1995).

1.1.2. Η θέση της Θεσσαλονίκης στην ρωμαϊκή αυτοκρατορία

Στα μέσα του 2^{ου} αιώνα π.Χ., καθοριστικό παράγοντα στην παραπέρα ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης αποτελεί και η κατασκευή της Εγνατίας Οδού από τον ανθύπατο Γναίο Εγνάτιο. Οι επαφές της με πολλές και διάφορες περιοχές δίνουν στην πόλη ένα χαρακτήρα πολυπολιτισμικό, όπου είναι σχετικά εύκολο να δράσουν και να αναπτυχθούν νέες ιδέες. Έτσι, συμβάλλει ιδιαίτερα στη διάδοση του χριστιανισμού στα Βαλκάνια, καθώς οι λόγοι του αποστόλου Παύλου βρίσκουν εκεί εύφορο έδαφος. Πρώτος επίσκοπος της πόλης ανακηρύσσεται ο μαθητής του απόστολου Παύλου Αρίσταρχος

Στις πρώτες δεκαετίες του 3ου αιώνα μ.Χ. η σταθερότητα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας κλονίζεται, οικονομικές δυσχέρειες, εσωτερικές ταραχές και εμφύλιες διαμάχες συγκλονίζουν την αυτοκρατορία. Μέσα στο πλαίσιο αυτό η Θεσσαλονίκη αποδέχεται πρόθυμα προνομιακούς τίτλους, όπως αυτού του νεωκόρου η αυτού της κολωνίας (ρωμαϊκής αποικίας, στα χρόνια του Τραϊανού Δέκιου, 249 - 251 μ.Χ.). Στα μέσα του 3ου αι. μ.Χ. η πόλη περνάει δύσκολες ώρες με τις επιθέσεις των Γότθων και των Ερούλων. Μια νέα περίοδος ανάπτυξης και ακμής ξεκινάει με τον αυτοκράτορα Διοκλητιανό, ο οποίος καταφέρνει να σταθεροποιήσει την πολιτικοοικονομική κατάσταση της με διάφορες μεταρρυθμίσεις. Ο καίσαρας Γαλέριος Μαξιμιανός επιλέγει την πόλη ως νέα έδρα του και ξεκινάει ένα μεγάλο οικοδομικό πρόγραμμα, το οποίο δίνει και πάλι αίγλη στη Θεσσαλονίκη. Η εξέλιξη της αυτή συνεχίζεται και στη βυζαντινή εποχή (Νερατζή Β.- Βαρμάζη, 2005).

1.1.3. Η Θεσσαλονίκη από τον 4^ο αι. το μεγαλύτερο κέντρο συγκέντρωσης και διαμετακομιδής προϊόντων από την Μακεδονία.

Η προνομιακή αυτή θέση από την άποψη των συγκοινωνιών συντελεί με τη σειρά της στην ανάδειξη της Θεσσαλονίκης στο μεγαλύτερο οικονομικό κέντρο των

Βαλκανίων για να γίνει, από τον 9ο αιώνα και πέρα, ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά κέντρα της αυτοκρατορίας.

Η Θεσσαλονίκη είναι πράγματι από τον 4ο αιώνα το κέντρο συγκέντρωσης και διαμετακομιδής του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής της Μακεδονίας και ολόκληρου του Βαλκανικού χώρου. Η αγροτική παραγωγή της εύφορης κοιλάδας που την περιβάλλει, και μεγάλο μέρος της αγροτικής παραγωγής της βαλκανικής ενδοχώρας ως το Δούναβη, μεγάλο μέρος του ορυκτού πλούτου από τα μεταλλεία και λατομεία, καθώς και μεγάλο μέρος της βιοτεχνικής παραγωγής συγκεντρώνεται στη Θεσσαλονίκη που, ήδη από τον 4^ο αιώνα ως τον 6ο περίπου αιώνα, παρουσιάζει αξιόλογη οικονομική δραστηριότητα.

Ένα μεγάλο μέρος της βιοτεχνίας που μαρτυρείται για την περίοδο αυτή στη Μακεδονία (υφαντουργία, εργαστήρια βαφής υφασμάτων, κατεργασίας δερμάτων, κατασκευής ψηφίδων, επεξεργασίας γλυπτών, χαλκουργεία, εργαστηρίων τορνευτικής και γενικότερα εργαστήρια επεξεργασίας μετάλλων) καθώς και ποικίλα επαγγέλματα (γιατροί, υπίατροι, τέκτονες, δάσκαλοι, παιδαγωγοί, δικηγόροι, έμποροι διαφόρων ειδών) ήταν συγκεντρωμένα στη Θεσσαλονίκη.

Ένα από τα τέσσερα μεγάλα εργαστήρια κατασκευής όπλων που είχαν ιδρυθεί στο Ιλλυρικό, βρισκόταν στη Θεσσαλονίκη. Η Θεσσαλονίκη είναι επίσης το μεγάλο κέντρο εισαγωγικού και εξαγωγικού εμπορίου μεγάλης ακτίνας, ολόκληρου του Βαλκανικού χώρου. Στην αγορά της Θεσσαλονίκης συχνάζουν όχι μόνον έμποροι που έρχονται από τη βαλκανική ενδοχώρα, άλλα και από την Ανατολή.

Λίγες είναι οι πληροφορίες που έχουμε για την οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης και της Μακεδονίας γενικότερα κατά την περίοδο του 6ου με 9ο αιώνα. Από ορισμένες όμως ενδείξεις μπορούμε να καταλάβουμε ότι οι αλληπάλληλες επιδρομές των Άθαρο-Σλάβων, οι εκστρατείες των Βυζαντινών για την υποταγή και την ένταξη των «Σκλαβηνιών» στους διοικητικούς μηχανισμούς της αυτοκρατορίας, που αρχίζουν από τον 7ο αιώνα, έπειτα οι συνεχείς πόλεμοι με το Βουλγαρικό κράτος συνετέλεσαν στην υποχώρηση της οικονομικής ζωής στην περιοχή και βέβαια στη Θεσσαλονίκη χωρίς να την εξαλείψουν ολότελα. Και κατά την περίοδο αυτή η καλά οχυρωμένη αυτή πόλη, που ανθίσταται με επιτυχία στις Άβαρο-σλαβικές επιδρομές εξακολουθεί να είναι το σημαντικότερο οικονομικό κέντρο των Βαλκανίων, και η επικοινωνία του με τις γύρω περιοχές καθώς και με την Κωνσταντινούπολη δεν είχε διακοπεί.

Η εμπορική κίνηση του λιμανιού της πόλης δεν διακόπτεται ούτε κατά την περίοδο των άθαρo-σλαθικών επιδρομών. Από τα θαύματα του Αγίου Δημητρίου γνωρίζουμε ότι εμπορικό πλοία μεταφέρουν συχνά σιτηρά και άλλα τρόφιμα στην πόλη, όπου υπήρχαν σιταποθήκες του δημοσίου με αρκετά αποθέματα για την αντιμετώπιση των αναγκών του πληθυσμού. Δεν διακόπτεται επίσης η εμπορική Επικοινωνία της Θεσσαλονίκης με τους γειτονικούς σλαβικούς πληθυσμούς των σκλαβηνιών, με τους οποίους σε πολλές περιπτώσεις οι Θεσσαλονικείς συζούσαν ειρηνικά. Την αξιόλογη οικονομική δραστηριότητα της Θεσσαλονίκης μαρτυρεί ακόμα η ύπαρξη στην πόλη, οικονομικών υπηρεσιών και υπαλλήλων ανάλογων με κείνους που υπήρχαν στην Κωνσταντινούπολη και σε άλλα οικονομικά κέντρα της αυτοκρατορίας, όπως δείχνουν οι σφραγίδες των κομμερκιαρίων που προέρχονται από τη Θεσσαλονίκη και την περιοχή της.

1.1.4. Η εδραίωση της βυζαντινής κυριαρχίας στα βαλκάνια γίνεται η αρχή μίας νέας οικονομικής ακμής

Η αξιόλογη οικονομική δραστηριότητα και ο πλούτος της Θεσσαλονίκης μαρτυρούνται ακόμα από τη μεγαλοπρέπεια και επιβλητικότητα των μνημείων της, όπως η Αγία Σοφία που χτίστηκε τον 8ο αιώνα, όταν η Θεσσαλονίκη ανεδείχθη σε Μητρόπολη εξαρτημένη από τό Πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης και όχι πλέον από τη Ρώμη, και από τον πλούσιο διάκοσμο της.

Η υποταγή των Σλάβων που βρίσκονταν εγκαταστημένοι στα Εσωτερικό της αυτοκρατορίας, ο εκχριστιανισμός τους και η βαθμιαία αφομοίωση τους, ο εκχριστιανισμός έπειτα των έξω από την αυτοκρατορία Σλάβων και Βουλγάρων, η εδραίωση τέλος της βυζαντινής κυριαρχίας στα Βαλκάνια και στις ιταλικές κτήσεις δημιουργούν τις προϋποθέσεις μιας νέας περιόδου οικονομικής ακμής που αρχίζει στα μέσα του 9ου αιώνα, θα ενταθεί με την κατάργηση του Βουλγαρικού κράτους στην αρχή του 11^{ου} αι. και θα συνεχισθεί ως τη φραγκική κατάκτηση. Η σχετική ειρήνη που επικρατεί σ' ολόκληρο αυτό το διάστημα επιτρέπει την ελεύθερη διακίνηση του εμπορίου και την απρόσκοπτη λειτουργία του άδικου δικτύου για το οποίο μιλήσαμε παραπάνω.

Σημείο συνάντησης των αρτηριών αυτών η Θεσσαλονίκη, στο λιμάνι της οποίας συναντώνται οι θαλάσσιοι δρόμοι που συνδέουν την Ασία και τη Βαλκανική, γίνεται το μεγάλο εμπορικό διαμετακομιστικό κέντρο από το οποίο περνά ένα μεγάλο μέρος του εμπορίου Ανατολής - Δύσης.

Εδώ συγκεντρώνεται η γεωργική παραγωγή της ενδοχώρας (αφθονία της γεωργίας) και τα προϊόντα της βιοτεχνίας, μεταξωτά και μάλλινα υφάσματα, είδη πολυτελείας από χρυσάφι, ασήμι και λίθους πολύτιμους, που πολλά βρίσκονται στα χέρια των κατοίκων της Θεσσαλονίκης που είναι υπερήφανοι για τη λαμπρότητα των οικημάτων και των μνημείων της, για την επιστημονική και καλλιτεχνική της ανάπτυξη (Νερατζή Β.- Βαρμάζη, 2005).

1.1.5. Η μεταφορά του κέντρου άφιξης των βουλγαρικών εμπορευμάτων από την Κωνσταντινούπολη στη Θεσσαλονίκη

Η σπουδαιότητα της Θεσσαλονίκης ως μεγάλου εμπορικού κέντρου στα Βαλκάνια φαίνεται ακόμα από την προσπάθεια του Συμεών της Βουλγαρίας να καταλάβει την πόλη κατά το μεγάλο Βυζαντινό - Βουλγαρικό πόλεμο του οποίου τα βαθύτερα αιτία ήταν οικονομικά. Δεν είναι χωρίς σημασία ότι αφορμή του πολέμου αυτού ήταν η μεταφορά του κέντρου άφιξης των βουλγαρικών εμπορευμάτων από την Κωνσταντινούπολη στη Θεσσαλονίκη όπου και εγκαταστάθηκε το γενικό τελωνείο.

Πράγματι αυτό το ρόλο παίζει η Θεσσαλονίκη στους Επόμενους αιώνες παρά την προσωρινή της καταστροφή από την αραβική επίθεση του 904. η περιγραφή από τον συγγραφέα του Τιμαρίων (12ος αιώνας) της μεγάλης δεκαήμερης εμποροπανηγύρεως που γινόταν στο τέλος Οκτωβρίου επ' ευκαιρία της γιορτής του Αγίου Δημητρίου, τα Δημήτρια, μας δίνει μια σαφή ιδέα για την οικονομική ανάπτυξη της πόλης τον 11^ο και 12^ο αιώνα, εποχή της μεγάλης επέκτασης ολόκληρης της βυζαντινής οικονομίας και της σύνδεσής της με τις παγκόσμιες αγορές. Στην εμποροπανήγυρη αυτή συχνάζουν έμποροι που έρχονται από παντού: Έλληνες από όλα τα μέρη της αυτοκρατορίας, Βούλγαροι (Μυσοί) και άλλοι Βαλκάνιοι ως το Δούναβη, ακόμα Ρώσοι, Ούγγροι και Τούρκοι και δυτικοί (από την Καμπάνια, Ιταλία, Ιβηρική χερσόνησο και Γαλλία που κατοικούσαν πέραν των Άλπεων (Παπαγιαννόπουλος Α., 1995).

1.1.6. Η Θεσσαλονίκη εξακολουθεί να είναι η πρώτη πόλη των Βαλκανίων και μετά τη συρρίκνωση της βυζαντινής αυτοκρατορίας

Η άλωση της Θεσσαλονίκης και η νέα λεηλασία της από τους Νορμανδούς (1185), η φραγκική κατάκτηση που ακολούθησε σε λίγο με τους συνεχείς πολέμους ανάμεσα στο κράτος της Ηπείρου στο Βουλγαρικό κράτος και στο κράτος της

Νικαίας, έπειτα οι συνεχείς αναστατώσεις του 14ου αιώνα και η πρόοδος των Οθωμανών Τούρκων θα συντελέσουν στη μείωση των οικονομικών δραστηριοτήτων της πόλης που θα ακολουθήσει τη γενική οικονομική συρρίκνωση της αυτοκρατορίας, μολονότι και κατά τη μακροχρόνια αυτή περίοδο η Θεσσαλονίκη δεν θα πάψει να είναι η πρώτη πόλη των Βαλκανίων και αμέσως ύστερα από την Κωνσταντινούπολη το σημαντικότερο οικονομικό και πολιτικό κέντρο της φθίνουσας αυτοκρατορίας. Ιδιαίτερα κατά τον 14^ο αιώνα όταν με την απώλεια της Μ. Ασίας, το κέντρο της οικονομικής ζωής μεταφέρεται στα Βαλκάνια. Κατά την τελευταία αυτή περίοδο η αστική οικονομία της πόλης παρουσιάζει τα γενικά χαρακτηριστικά της όλης οικονομίας της αυτοκρατορίας.

Η βάση της οικονομίας παραμένει βέβαια πάντα η γη, που έχει συγκεντρωθεί, όσο ίσως ποτέ άλλοτε, σε μια ολιγάριθμη γαιοκτητική αριστοκρατία, λαϊκή και εκκλησιαστική. Τα μεγάλα μοναστήρια του Άθω και μερικές οικογένειες ανωτάτων αξιωματούχων και τιτλούχων του κράτους κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος της μακεδονικής γης. Έχοντας στη διάθεση τους την αγροτική παραγωγή και τα απαραίτητα οικονομικά μέσα ελέγχουν σε σημαντικό βαθμό την αστική οικονομία. Οι μεγάλοι αυτοί γαιοκτήμονες που μένουν στις πόλεις είναι συγχρόνως και οι ιδιοκτήτες πολλών εργαστηρίων, και ιδιαίτερα στην Εποχή αυτή, συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα στις βιοτεχνικές και εμπορικές δραστηριότητες των πόλεων. Τον διπλό αυτό χαρακτήρα, αγροτικό και αστικό, παρουσιάζει και η Θεσσαλονίκη. Ένα μέρος των κατοίκων της ασχολείται με τις αγροτικές εργασίες, ένα άλλο μέρος με τη βιοτεχνία και κυρίως το εμπόριο και τις μεταφορές που γίνονται στην περίοδο που μας απασχολεί είναι οι κύριες αστικές δραστηριότητες των Θεσσαλονικέων.

Πράγματι με την ένταξη της Μακεδονίας στο κράτος της Ηπείρου, για μια περίοδο, επιρροή στα Βαλκάνια των Βουλγάρων και Σέρβων ενισχύθηκε το εμπόριο με τη βαλκανική ενδοχώρα, ενώ με την εγκατάσταση εδώ εμπορικών παροικιών της Δύσης, η Θεσσαλονίκη ενισχύει τη θέση της ως σημαντικού σταθμού του διεθνούς εμπορίου Ανατολής – Δύσης (Αναστασιάδου Μ. 2008).

1.1.7. Η κατάκτηση της Μακεδονίας από τους Τούρκους θέτει προσωρινό τέρμα την ανάπτυξη της πόλης

Η πρόοδος των Τούρκων στη Μακεδονία και η κατάκτηση της Θεσσαλονίκης (1430) θέτει τέρμα, έστω και προσωρινό, στην ανάπτυξη της πόλης.

Στους πρώτους αιώνες της τουρκοκρατίας η Θεσσαλονίκη, της οποίας οι κάτοικοι κατά τον 12ο αιώνα υπολογίζονται γύρω στις 100.000, δεν φθάνουν, στο τέλος του 16ου αι. ούτε τις 20.000, συμπεριλαμβανομένων και των Τούρκων (5.500 περίπου) και των Εβραίων, που διωγμένοι από τον 15ο αι. από τις γερμανικές χώρες και την Ισπανία κυρίως και την Πορτογαλία αλλά και από ορισμένες περιοχές της Ιταλίας εγκαταστάθηκαν αθρόοι στη Θεσσαλονίκη.

Ο Ελληνικός πληθυσμός φαίνεται να υπερέβαινε τις 7000 κατοίκους. η λεηλασία της πόλης από τους Τούρκους, έπειτα οι εξισλαμισμοί και η φυγή των κατοίκων, γενικό φαινόμενο της πρώτης περιόδου της κατάκτησης, συνετέλεσαν στον οικονομικό της μααρασμό.

Η οικονομική όμως ζωή της πόλης αρχίζει πάλι να αναπτύσσεται με βραδύ ρυθμό από το τέλος του 16ου αιώνα. Τα ευνοϊκά μέτρα που παίρνει ο σουλτάνος, κυρίως η απαλλαγή των κατοίκων από ορισμένους φόρους συντελούν στην Επάνοδο στην πόλη ενός μέρους του χριστιανικού πληθυσμού που είχε φύγει και στή συγκέντρωση εδώ πλήθους βλαχοφώνων από τα Άγραφα και τον Αχελώο, καθώς και πλήθους του γύρω αγροτικού πληθυσμού, έτσι που στην αρχή του 17^{ου} αιώνα ο χριστιανικός πληθυσμός της πόλης είχε διπλασιασθεί. Παρέμενε όμως ακόμα το τρίτο στοιχείο έπειτα από τους Έβραίους και Μουσουλμάνους, για να φθάσει στο 18ο αιώνα. Την εποχή της ραγδαίας αστικοποίησης του χριστιανικού στοιχείου της Μακεδονίας με την ανάπτυξη της βιοτεχνίας και του εμπορίου.

1.1.8. Τον 18^ο αι. η οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης βρίσκει τον κανονικό ρυθμό της

1.1.8.1. Το τιμαριωτικό σύστημα των Τούρκων επεμβαίνει στην οικονομική ζωή της πόλης

Γύρω στά 1733 το εβραϊκό στοιχείο της Θεσσαλονίκης αριθμεί 18.000 με 20.000 μέλη, το μουσουλμανικό 10.000 περίπου, το χριστιανικό στοιχείο 8-9.000 μέλη. Στα τέλη του 18^{ου} και στις αρχές του 19ου αιώνα ο πληθυσμός της πόλης αριθμούσε γύρω στις 60.000 κατοίκους, από τους οποίους 30.000 περίπου Μουσουλμάνοι, 12.000 Εβραίοι και 16.000 Έλληνες.

Όπως φαίνεται ήδη από την εξέλιξη του πληθυσμού η οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης ξαναβρίσκει σιγά - σιγά τον κανονικό της ρυθμό και ξαναγίνεται, στο 18ο αιώνα, η οικονομική πρωτεύουσα ολόκληρου του Βαλκανικού χώρου που συγκεντρώνει και διαμετακομίζει τα αγροτικά και βιοτεχνικά του προϊόντα. Η

οικονομική αυτή ανάπτυξη δεν γίνεται βέβαια χωρίς δυσκολία. Το τιμαριωτικό σύστημα των Τούρκων που εξελίσσεται γρήγορα στην πράξη σε ένα «αποκεντρωτικό- σύστημα στο οποίο πασάδες διοικητές των επαρχιών ενεργούν σαν αυτόνομοι δεσπότες και ως μεγάλοι τιμαριώτες (μπέηδες ή αγάδες) είτε ως εκπρόσωποι των τοπικών άρχων αυτοδιοίκησης (οι περίφημοι αγιάννηδες), είτε επικεφαλής διαφόρων κρατικών οικονομικών ή παραστρατιωτικών υπηρεσιών (ενοικιαστές μουκατάδων, επιθεωρητές των αρματολικιών κλπ.) επεμβαίνουν αυθαίρετα και ανεξέλεγκτα από την κεντρική διοίκηση στην οικονομική ζωή.

Παρά ταύτα η πλούσια αγροτική παραγωγή της Μακεδονίας υποβαστάζει μια έντονη βιοτεχνική και εμπορική δραστηριότητα, κυρίως στα αστικά κέντρα, που εντείνεται συνεχώς ιδιαίτερα με την εγκατάσταση εδώ ξένων δυτικών έμπορων που διεξάγουν το εξαγωγικό και εισαγωγικό εξωτερικό εμπόριο μεγάλης ακτίνας. Η εμπορική αυτή κίνηση (και των δυτικών) συντελεί στην ανάπτυξη του ντόπιου στοιχείου που έχει στα χέρια του ως τα μέσα περίπου του 18ου αιώνα το εσωτερικό εμπόριο, καθώς και σημαντικό μέρος του χερσαίου εμπορίου που φθάνει ως την κεντρική Ευρώπη.

Σ' ολόκληρη αυτή την κίνηση η Θεσσαλονίκη κατέχει την πρωτεύουσα θέση. Δίπλα στη Βενετική εμπορική παροικία, τη μόνη που υπήρχε στη Θεσσαλονίκη ως τα μέσα του 17^{ου} αιώνα, προστίθενται, στο τέλος του αιώνα οι Γάλλοι, έπειτα στην αρχή του 19ου οι Άγγλοι και ακολουθούν αργότερα έμποροι των διαφόρων Ιταλικών κρατιδίων (Γένοβα, Δύο Σικελίες), Ραγουζαίοι, Ολλανδοί, Δανοί, Σουηδοί, Αυστριακοί. Γερμανοί και τέλος οι Ρώσοι (από το 1774).

Προστατευόμενοι από τους ιδιαίτερους οικονομικούς όρους των συνθηκών που είχαν συνάψει τα αντίστοιχα κράτη με την οθωμανική αυτοκρατορία και διαθέτοντας άφθονα κεφάλαια, καταφέρνουν, όχι πάντα εύκολα, να υπερνικούν τις διάφορες δυσκολίες που παρεμβάλλουν οι Τούρκοι και να κάνουν τη Θεσσαλονίκη το μεγάλο εμπορικό κέντρο ολόκληρων των Βαλκανίων και ένα από τα μεγάλα λιμάνια της Μεσογείου (Αναστασιάδου Μ., 2008).

1.1.8.2. Η Θεσσαλονίκη εισαγωγικό και εξαγωγικό κέντρο

Από την Θεσσαλονίκη εξάγονται, διά θαλάσσης, σ' όλες τις χώρες της Μεσογείου και διά ξηράς στην Κεντρική Ευρώπη, σιτηρά, μαλλιά, βαμβάκι και καπνός, δέρματα, γουναρικά, κεριά, μέλι κλπ. προϊόντα. Επίσης τα προϊόντα της

βιοτεχνίας, κυρίως νήματα και χονδρο-υφάσματα που προορίζονται για την κατανάλωση στις αποικίες των δυτικών δυνάμεων.

Εισάγονται είδη πολυτελείας, βελούδα και μεταξωτά, έπιπλα, αποικιακά κλπ. Δίπλα στο εξωτερικό αυτό εμπόριο στο οποίο μετέχουν από τον 17ο αιώνα και ως τα μέσα του 18ου και οι ντόπιοι Έλληνες κι έπειτα κι άλλοι Βαλκάνιοι, ως πράκτορες των μεγάλων ξένων οίκων, αναπτύσσεται και το εσωτερικό εμπόριο, που βρίσκεται στα χέρια των ντόπιων Εβραίων, Ελλήνων και Βαλκανίων, που μεταφέρει από τις διάφορες εμποροπανηγύρεις ολόκληρης της Βαλκανικής με τις οποίες συνδέεται η Θεσσαλονίκη, ολόκληρη αυτή την αγροτική παραγωγή για τις εξαγωγές και κατανέμει τα εισαγόμενα προϊόντα για τη βαλκανική κατανάλωση.

Η ακτίνα του εισαγωγικού εμπορίου με κέντρο τη Θεσσαλονίκη φθάνει στο Βοριά ως τις εμποροπανηγύρεις της περιοχής του Δουνάβεως. Προς Νότο η Θεσσαλονίκη συνδέεται με τις ελλαδικές αγορές και την Αίγυπτο. Στην Ανατολή με την Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη, τα νησιά και τη Συρία.

Από τα μέσα του 18ου αιώνα, οι Έλληνες επωφελούμενοι από ευνοϊκές συγκυρίες, από τους πολέμους της Γαλλίας και Ρωσίας εναντίον της οθωμανικής αυτοκρατορίας και τις ευνοϊκές για τις χώρες αυτές συνθήκες, με τους ειδικούς ευνοϊκούς όρους για τους έμπορους (Συνθήκη Πασάροθις: 1718, συνθήκη 1729, συνθήκη Κιουτσούκ Καϊναρτζί 1774) κατάφεραν να πάρουν στα χέρια τους ένα μεγάλο μέρος του εξωτερικού εμπορίου και να συναγωνίζονται αποτελεσματικά τους ξένους.

Στο τέλος του 18ου αιώνα και στις αρχές του 19ου τα 2/3 του Εξωτερικού εμπορίου της Θεσσαλονίκης βρίσκεται στα χέρια των Έλλήνων. Ο οίκος του Καντατζάγλου έχει σχεδόν εκτοπίσει το γαλλικό εμπόριο και ο Εμμανουήλ Ρίζος συνεταιρίζεται με το μεγάλο εμπορικό οίκο του κόμη Stahremberg για το χερσαίο εμπόριο με την κεντρική Ευρώπη. Η εμπορική αυτή δραστηριότητα συντελεί, με τη σειρά της, στην ανάπτυξη της βιοτεχνίας, που αρχίζει να ανασυγκροτείται στη Θεσσαλονίκη, ύστερα από την καταστροφή της πρώτης τουρκικής κατάκτησης κι έπειτα από την εγκατάσταση στη Θεσσαλονίκη των προσφύγων Εβραίων, που ένα μεγάλο μέρος τους ήταν έμπειροι τεχνίτες, μεταλλωρύχοι, σιδηρουργοί, χαλκουργοί, ξυλουργοί, μεταξουργοί, υφαντές κλπ.

Το σημαντικότερο τμήμα της υφαντουργίας παραμένει στη Θεσσαλονίκη στα χέρια των Εβραίων που είχαν εξασφαλίσει ειδικά προνόμια στην αγορά των μαλλιών έναντι της υποχρέωσης τους να παραδίδουν σε ορισμένες τιμές τα υφαντικά

τους προϊόντα (αμπάδες) στο τουρκικό κράτος για την ενδυμασία των γενιτσάρων. Ένα μεγάλο μέρος της βιοτεχνικής παραγωγής της Μακεδονίας που βρίσκεται σκορπισμένο όχι μόνο στα αστικά κέντρα αλλά και στην ύπαιθρο και κατανέμεται σε ένα μεγάλο πλήθος οικογενειακών μικροεπιχειρήσεων, συγκεντρώνεται στη Θεσσαλονίκη όπου δημιουργούνται και κάπως σημαντικότερα εργαστήρια, ιδιαίτερα υφαντουργεία χονδροειδών υφασμάτων άλλα και λινών και μεταξωτών που ήταν περιζήτητα στις ανατολικές αγορές.

Ακμάζει επίσης η κατασκευή και η βαφή νημάτων. Ολόκληρη όμως η βιοτεχνική αυτή παραγωγή υποβαθμίζεται ποιοτικά και από τον 18ο αιώνα η παραγωγή πέφτει συνεχώς μπροστά στα συναγωνισμό των εισαγομένων ανάλογων, ανώτερων ποιοτικά, προϊόντων από τη δυτική Ευρώπη.

1.1.8.3.Οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις του σουλτάνου Αβδούλ Μετζίτ

Η αρχαϊκή αυτή οργάνωση της οικονομίας που στηριζόταν στα προνόμια δεν επέτρεπε μεγάλες επενδύσεις και τη μεταβολή της οικιακής βιοτεχνίας σε βιομηχανικές επιχειρήσεις. Οι ελάχιστες προσπάθειες που έγιναν απέτυχαν. Ωστόσο, ή οικονομική δραστηριότητα της Θεσσαλονίκης, που συνδέεται με την οικονομική δραστηριότητα ολόκληρης της Βαλκανικής συνέβαλε κατά κύριο λόγο στη δημιουργία του πρώτου πυρήνα της Ελληνικής και διό μέσου της της Βαλκανικής αστικής τάξης που θα συντελέσει στην πρώτη σημαντική διαφοροποίηση των κοινωνικών δομών και θα προετοιμάσει την πολιτιστική και εθνική αφύπνιση των Βαλκανικών λαών.

Οι θεσμικές νεωτεριστικές αλλαγές, που συμβαίνουν στο εσωτερικό της οθωμανικής αυτοκρατορίας και που επηρεάζουν σημαντικά και την πόλη της Θεσσαλονίκης, είναι οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις του σουλτάνου Αβδούλ Μετζίτ, που δημοσιεύτηκαν με το διάταγμα του Hattı Serif Humayunu Gulhane (1839) και με την εξαγγελία Hattı Humayun (1856), που άλλαζαν τις διοικητικές δομές και έδιναν μεγαλύτερες ελευθερίες στους κατοίκους της αυτοκρατορίας. Το 1869 εγκαθίσταται στην πόλη η πρώτη δημοτική αρχή και αρχίζει προσπάθεια εξωραϊσμού της πόλης. Αποξηραίνεται το παθογόνο έλος δυτικά της πόλης και γίνεται ο κήπος του Μπεχ – Τσινάρ, γκρεμίζονται τα παραθαλάσσια τείχη και αργότερα κάποια από τα περιμετρικά, ανοίγεται ο δρόμος της παραλίας.

Η οικονομική ανάπτυξη βασίζεται κυρίως στο εμπόριο και στην εισροή κεφαλαίων από τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Οι χώρες αυτές διεισδύουν

ιμπεριαλιστικά στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, που συρρικνώνεται αντιμετωπίζοντας πλείστα προβλήματα. Χαρακτηριστικό είναι το δασμολόγιο που έχουν πετύχει οι Ευρωπαίοι : 3% ενιαίος δασμός για τους Ευρωπαίους, 4% για τους μουσουλμάνους και 5% για τους ραγιάδες υπηκόους (Αναστασιάδου Μ., 2008).

1.1.8.4. Οι σημαντικότερες ημερομηνίες στην πορεία της οικονομικής ζωής της Θεσσαλονίκης από το 1836

Το 1839 κατοικούσαν στη Θεσσαλονίκη 165 χριστιανικές οικογένειες και 108 ισραηλιτικές με ευρωπαϊκή υπηκοότητα ή «προστασία», οι επονομαζόμενοι βερατλήδες ή μπερατλήδες.

Το 1913, από τους 10.000 ξένους υπηκόους της Θεσσαλονίκης, οι Έλληνες αποτελούν το 50%, 5.000 άτομα. Το εμπόριο όμως απαιτεί δρόμους. Έτσι το 1871 κατασκευάζεται η σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης – Σκοπίων με αυστριακά κεφάλαια, που διαχειρίζεται η οικογένεια Χιρς. Το 1881 ολοκληρώνεται η σύνδεση με Βελιγράδι και το 1894 η σύνδεση με το Μοναστήρι, με κεφάλαια της Deutsche Bank. Το 1896 ολοκληρώνεται η σιδηροδρομική σύνδεση Θεσσαλονίκης – Κωνσταντινούπολης και το 1891 εγκαινιάζεται το ιππήλατο τραμ, στη γραμμή Τελωνείο – Παραλία – οδός Πύργων. Το 1907 γίνεται ηλεκτροκίνητο.

Το 1836 στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης καταπλέουν πλοία συνολικής χωρητικότητας 25.000 τόνων, ενώ το 1869 243.000 τόνων. Το 1869 γκρεμίζονται τα παραθαλάσσια τείχη. Η κίνηση του λιμανιού πολλαπλασιάζεται (το 1881, 5.633 πλοία από τα οποία 345 ατμόπλοια, 425.016 τόνοι – το 1889, 8.946 πλοία από τα οποία 1.540 ατμόπλοια και 1.467.517 τόνοι).

Το εξωτερικό εμπόριο της Θεσσαλονίκης στα 1900 φτάνει τα 82.000.000 χρ. φράγκα και στα 1911 τα 160.000.000 χρ. φράγκα, περισσότερο από το 15% του συνόλου του οθωμανικού, του 60% του βουλγαρικού, του 67% του ελληνικού και του 95% του σερβικού εξωτερικού εμπορίου (Μοσκόφ, 1988: 260 - 261). Όμως τα οικονομικά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας υπόκεινται από το 1875 (διάταγμα Μουχαρέμ) σε άμεσο ευρωπαϊκό έλεγχο.

Η κυρίαρχη τράπεζα στην Αυτοκρατορία, η Οθωμανική Τράπεζα, δημιούργημα γαλλικών και βρετανικών κεφαλαίων, είναι κυρίαρχη και στην αγορά της Θεσσαλονίκης. Το 1888 οι γηγενείς ισραηλίτες Αλατίνι ιδρύουν την Τράπεζα Θεσσαλονίκης με αυστριακά κεφάλαια, κυρίως της Lander Bank. Είναι η τράπεζα

στήριξης του ισραηλιτικού εμπορίου ως τα 1909 που μεταφέρεται στην Κωνσταντινούπολη.

Στα 1899 η Τράπεζα Μυτιλήνης ιδρύει υποκατάστημα στη Θεσσαλονίκη, που μαζί με το υποκατάστημα της Τράπεζας Βιομηχανικής Πίστης (ελληνικών συμφερόντων) θα παίξουν σημαντικό ρόλο συντονιστή των οικονομικών δραστηριοτήτων του ελληνισμού της Μακεδονίας, αλλά και πολιτικό ρόλο στα δύσκολα χρόνια του Μακεδονικού Αγώνα.

Το πρώτο εργοστάσιο στην πόλη ιδρύεται στα 1854 και είναι ένας ατμόμυλος. Στα 1873 ιδρύεται ο μεγάλος ατμόμυλος Αλατίνι, στα 1870 η σαπωνοποιεία Βουδελίκα, στα 1878 η νηματουργία Ησαΐα και τα οινοπνευματοποιεία Μισραχήμ και Σία. Στα 1884 υπάρχουν 10 αλευρόμυλοι, 2 νηματουργεία, 1 οινοπνευματοποιείο, 6 σαπωνοποιεία, 1 κεραμουργείο, 1 καρφοβελονοποιείο, 1 καπνεργοστάσιο (της Ρεζί). Η επεξεργασία καπνού είναι ο κύριος βιομηχανικός κλάδος της πόλης. Απασχολούνται περίπου 10.000 εργάτες, κατά μέσο όρο κάθε χρόνο για ένα εξάμηνο (Μοσκόφ, 1988: 263). Στην απογραφή του 1890 καταγράφονται στην πόλη της Θεσσαλονίκης 13 αλευρόμυλοι, 4 νηματουργεία μεταξιού, 1 βελονοποιείο, 1 οινοπνευματοποιείο, 1 χαρτοποιείο, 1 σιδηρουργία, 1 εργοστάσιο επεξεργασίας καπνού και 3 σαπωνοποιείες.

Το εξωτερικό εμπόριο στις αρχές του 20ου αι. παραμένει στα χέρια ισραηλιτών. Από τους 54 μεγάλους εμπορικούς οίκους της πόλης, οι 38 ανήκαν σε ισραηλίτες, οι 8 σε ντονμέδες και οι 8 σε ρωμιούς. Στον τομέα του εσωτερικού εμπορίου στις 12 μεγαλύτερες επιχειρήσεις, οι 5 ανήκουν σε ισραηλίτες, οι 5 σε Έλληνες και οι δύο σε μουσουλμάνους (Μοσκόφ, 1988: 270).

Φωτο.1 Εβραίος Οδοκαθαριστής

Φωτο.2 Εβραίος χαμάλης

Φωτο.3 Αρβανίτες γαλακτοπώλες

Φωτο.4 Πλανόδιος πωλητής κρέατος

Οι μικροεπαγγελματίες, οι μικροβιοτέχνες και οι τεχνίτες, που αποτελούν το 20% με 25% του πληθυσμού της Θεσσαλονίκης (μαζί με τις οικογένειές τους), δέχονται, ιδιαίτερα μετά το 1880 – 1890, τις πιέσεις των ευρωπαϊκών προϊόντων που κατακλύζουν τις αγορές. Χωρισμένοι σε πατροπαράδοτες συντεχνίες (ισνάφια), που μόνο προστατευτικά μπορούν να λειτουργήσουν, αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στη οργανωμένη επίθεση των δυτικοευρωπαϊκών προϊόντων. Μεμονωμένες προσπάθειες, όπως η ίδρυση Λαϊκής Τράπεζας από 30 επαγγελματίες της πόλης με κεφάλαιο 50.000 χρ. φράγκα (Μοσκόφ, 1988: 284) αναδεικνύουν το πρόβλημα μάλλον παρά το λύνουν. Μόνο τα δραματικά γεγονότα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου θ' αλλάξουν, εν μέρει, τις οικονομικές σχέσεις.

Το 1876 στην πόλη της Θεσσαλονίκης, για μάλλον ασήμαντη αφορμή εξισλαμισμού μιας κοπέλας και της αντίδρασης των χριστιανών, ο θρησκευτικός φανατισμός του τουρκικού όχλου, που προβάλλει πολιτικές διαφορές, φτάνει στο σημείο σφαγής των προξένων της Γαλλίας και Γερμανίας και προκαλεί την επέμβαση του στόλου των ευρωπαϊκών δυνάμεων και την κατάληψη της πόλης μέχρις ότου ικανοποιηθεί η απαίτηση για παραδειγματική τιμωρία των ενόχων. Ο ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1877 – 78 δημιουργεί τη μεγάλη Βουλγαρία με τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, που τελικά συρρικνώνουν οι αποφάσεις του συνεδρίου του Βερολίνου στα σημερινά της όρια.

1.1.8.5. Η οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης μετά το 1912

Στις 26/10/1912 μπαίνουν νικηφόρα τα ελληνικά στρατεύματα στη Θεσσαλονίκη. Τελικά η συνθήκη του Βουκουρεστίου (10/8/13) επισφραγίζει την οριστική ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα. Το φθινόπωρο του 1915 αποβιβάζονται στρατεύματα της Αντάντ στη Θεσσαλονίκη και ουσιαστικά

καταλαμβάνουν την πόλη, με διοικητή τον Γάλλο στρατηγό Σεράιγ. Πάνω από 200.000 στρατιώτες και αξιωματικοί ζουν μέσα και περιμετρικά της πόλης, αλλάζοντας το χαρακτήρα, την οικονομία, ακόμη και τις κοινωνικές παραδόσεις. Τα μεροκάματα είναι υψηλά και η σε είδος πληρωμή ελκυστικότερη. Στην πόλη ανοίγουν εκατοντάδες ταβέρνες, χορευτικά κέντρα, κέντρα διασκέδασης. Η αστική τάξη της πόλης αγκαλιάζει τις κοσμικές εκδηλώσεις των ανώτερων αξιωματούχων της Αντάντ. Η πόλη αποκτά τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα, που οι φωτογραφίες και οι καρτ-ποστάλ της εποχής έχουν αποθανάτισει και μεταφέρει στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες.

Όμως η καταστροφή του 22 φέρνει την προσφυγιά και το 1923 την ανταλλαγή των πληθυσμών. Η μουσουλμανική κοινότητα της Θεσσαλονίκης εγκαταλείπει την πόλη και Έλληνες πρόσφυγες από τη Τουρκία εγκαθίστανται στην πόλη. Οι προσφυγικοί καταυλισμοί και τα χαμόσπιτα κατακλύζουν την πόλη κυρίως περιμετρικά. Ήδη η πυρκαγιά του 17 έχει καταστρέψει το μεγαλύτερο τμήμα της, κυρίως τις πυκνοκατοικημένες εβραϊκές συνοικίες.

Ο μεσοπόλεμος είναι μια δύσκολη αλλά και δημιουργική περίοδος για την πόλη. Το 1925 –26 αρχίζει να λειτουργεί η «Ελεύθερη ζώνη» στο λιμάνι τονώνοντας την εμπορική κίνηση, το 1926 λειτουργεί η 1η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης, το 1926 ιδρύεται και λειτουργεί το Πανεπιστήμιο. Η οικονομική ζωή και το εμπόριο της Θεσσαλονίκης ανθίζει αρχίζοντας μία νέα περίοδος για την πόλη. (Κορομπόκης Δημήτρης, Κοτίνης Χρήστος,(1999)

Φωτο.5 ΔΕΘ

1.2. Η μακραίωνη ιστορία της Θεσσαλονίκης αποτυπώνεται στα μνημεία της

Η μακραίωνη Ιστορία της πόλης της Θεσσαλονίκης αποτυπώνεται στα δεκάδες μνημεία που καλύπτουν μια τεράστια περίοδο, από τους ελληνοιστικούς χρόνους μέχρι τις αρχές του 21^{ου} αιώνα, μνημεία που την καθιστούν μια ζωντανή πόλη μουσείο.

Εκτός από τα αρχαία τείχη, τη ρωμαϊκή αγορά, τις δεκάδες βυζαντινές εκκλησίες, τα οθωμανικά τζαμιά και χαμάμ, τα νεοκλασικά κτίρια, υπάρχουν και

σημεία - μάρτυρες που καταδεικνύουν την ειρηνική συνύπαρξη και τις πολιτιστικές αλληλεπιδράσεις.

Τα μνημεία από την υποδοχή του μεγαλύτερου τμήματος των προσφύγων της μικρασιατικής καταστροφής, των αγωνιστικών και κοινωνικών πρωτοβουλιών, των ιδεολογικών αντιπαραθέσεων και των επαναστατικών κινημάτων, των άριστα αφομοιωμένων επιδράσεων Ανατολής και Δύσης συνυπάρχουν με τη σύγχρονη γοητεία της πόλης και βέβαια με τη δυναμική και τη φιλοξενία των ανθρώπων της.

Φωτο. 6, Τα Κάστρα της Θεσ/νίκης

Το ιστορικό κέντρο της πόλης γνώρισε δυο μεγάλες καταστροφές. Μια πρώτη, με την πυρκαγιά του 1917 που αποτέφρωσε 1.200 στρέμματα και έσβησε σημαντικές μνήμες και μία δεύτερη με την άναρχη ανοικοδόμηση της δεκαετίας του '60.

φωτο7 Η πυρκαγιά του 1917

Η αστυφιλία της εποχής, η παγκόσμια πατέντα της αντιπαροχής, σε συνδυασμό με την αδυναμία θεσμικής παρέμβασης του κράτους, οδήγησαν στη σημερινή πολεοδομική κατάσταση. Από τις καταστροφές αυτές γλίτωσαν οι ιστορικές αγορές του κέντρου που επιβιώνουν δεκαετίες τώρα (πολλές από αυτές, αιώνες τώρα) αντιμετωπίζοντας όμως σοβαρά προβλήματα επιβίωσης (Σβορώνος Ν., 1996).

1.3.Οι παραδοσιακές αγορές της Θεσσαλονίκης

Όσοι είχαν την ευκαιρία να ζήσουν ένα μικρό ή μεγάλο μέρος της ζωής τους στη Θεσσαλονίκη, συνειδητοποιούν αργά ή γρήγορα το σημαντικό ρόλο που παίζει για την πόλη ο παράγοντας εμπόριο και οι αγορές που προκύπτουν από τις δραστηριότητές του, με αποτέλεσμα τη μακραίωνη και διαχρονική παρουσία της πόλης σε αυτό το κεντρικό σταυροδρόμι της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων και της Μεσογείου.

Επόμενο ήταν λοιπόν να μελετηθούν διάφορες πλευρές της οικονομικοκοινωνικής ζωής της πόλης, από επιφανείς επιστήμονες, όπως προκύπτει

από τις ονομασίες που της προσέδωσαν, βασισμένες σε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, όπως μεταξύ άλλων:

- "πόλη του εμπορίου" (ο Νίκος Σβορώνος¹),
- "πόλη των εβραίων" (ο Gille Veinstein),
- "μεταπρατική πόλη" (ο Κωστής Μοσκόφ²),
- "πόλη της επιχειρηματικότητας" οι (Ευάγγελος Χεκίμογλου και Ευφροσύνη Ρούπα),
- "πόλη των φαντασμάτων" (ο Mark Mazower³).

Οι κυριότερες παραδοσιακές μορφές αγορών που συναντώνται στην πόλη σήμερα είναι οι εξής:

- 1) Η αρχαία αγορά της πόλης, η οποία διατηρείται μέχρι σήμερα σαν ιστορικός χώρος της Θεσσαλονίκης,
- 2) Εμπορικές στοές οι οποίες αποτελούν παραδοσιακές και ιστορικές μορφές αγορών όπως οι :

α.: Καράσο, β. Μοδιάνο, γ. Σαούλ και δ. Χιρς να είναι από τις πιο γνωστές.

Φωτο 8 Η αγορά Μοδιάνο

Φωτο. 9 Η στοά Σαούλ χτίστηκε από τον Σαούλ Μοδιάνο το 1881 και ανακατασκευάστηκε το 1929

¹ Νίκος Σβορώνος γεννήθηκε το 1911 στη Λευκάδα και πέθανε το 1989 στην Αθήνα. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εργάστηκε στο Μεσαιωνικό Αρχείο της Ακαδημίας Αθηνών. ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτωρ των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

² Κωστής Μοσκόφ γεννήθηκε στις 15 Νοεμβρίου 1939 στη Θεσσαλονίκη, απ' τον εκ Πόντου καπνέμπορο Ηρακλή Μοσκόφ και την εξ Ιταλίας Αμίνα Αριγκόνι. Οι σπουδές του στ' αμερικανικά κολλέγια Αθηνών και Θεσσαλονίκης, στη Νομική Σχολή του Α.Π.Θ. και στην Ecole des Hautes Etudes της Σορβόνης θα συνοδευτούν απ' τη συμμετοχή του στον χώρο της αριστερής διανόησης.

³ **Mark A. Mazower** (γεννήθηκε το 1958) είναι Βρετανός Ιστορικός. Έγραψε για τους Βαλκανικούς πολέμους και για την ιστορία της Ευρώπης του 20^{ου} αι.. Πρόσφατα έγινε καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης.

Ένας ακόμη ιστορικός κατά τα άλλα θεσμός, που αναβίωσε πρόσφατα, είναι αυτός του παζαριού με το Γιουσουρούμ να αποτελεί σήμα κατατεθέν της παραδοσιακής αυτής αγοράς.

Το ίδιο αγαπητά στον κόσμο της Θεσσαλονίκης παραμένουν τα πανηγύρια με δεκάδες ιερές πανηγύρεις ενοριών να οργανώνονται σε ετήσια βάση.

Μία ιδιαίτερη αλλά εξίσου παραδοσιακή μορφή αγοράς είναι αυτή των αγορών ειδικών προϊόντων όπως η Κρεαταγορά, Λαχαναγορά, Ψαραγορά, αλλά και τα Λουλουδάδικα, ενώ παράλληλα συναντούμε και παραδοσιακές όπως οι αγορές Καπάνι, Λαδάδικα και Μπεζεστένι (Βαφόπουλος, Γ. (1985)).

Φωτο.10 Τμήμα της Αγοράς Βλάλη, στο ιστορικό κέντρο της πόλης.

Φωτο.11 Το Μπεζεστένι, η κλειστή αγορά για χρυσαφικά και είδη πολυτελείας (τέλη του 15ου αιώνα).

Φωτο. 11 Γιαχουντί χαμάμ (Λουλουδάδικα)

φωτο.12 Λαδάδικα

Επίσης πολυσύχναστες και με παραδοσιακή αξία είναι και οι λαϊκές αγορές της πόλης οι οποίες εξακολουθούν να αποτελούν οικονομική και ποιοτική λύση, παρότι έχει περιοριστεί ο αριθμός τους.

1.4. Η Θεσσαλονίκη πρώτη στην προτίμηση των μεγάλων εμπορικών κέντρων

Η Θεσσαλονίκη ως πύλη εισόδου στην ελληνική αγορά

Οι λόγοι κατά τους οποίους τα μεγάλα εμπορικά κέντρα προτιμούν την Θεσσαλονίκη ως πύλη εισόδου στην ελληνική αγορά είναι οι εξής:

- μετά το 1989 και το άνοιγμα των συνόρων, η βαλκάνια διάσταση της πόλης είναι ενισχυμένη,
- η κρίσιμη μάζα 1.000.000 ανθρώπων στο άμεσο περιβάλλον της πόλης,
- η ύπαρξη ακόμη κατάλληλων εκτάσεων γης και σε προσιτές τιμές,
- η εξοικείωση μεγάλου αριθμού παλιννοστούντων από την Ευρώπη με τις συγκεκριμένες αγοραστικές συνήθειες,
- η πολυπολιτισμική προϊστορία της πόλης και η απορρέουσα καταναλωτική δεκτικότητα της,
- η ως γνωστό κριτική στάση των κατοίκων της πόλης απέναντι στην αχαλίνωτη κατανάλωση, καθώς και
- οι ενισχυμένες καταναλωτικές ανάγκες και ο εξοπλισμός πολλών νέων πολιτών της πόλης, είτε ως εσωτερικοί είτε όχι, μετανάστες (Γκατζιαλίδης Α.Χ. – Οικονόμου Π.Θ., 2007)

1.5.Η θέση του ΜΕΤΡΟ στην οικονομική ζωή της Θεσσαλονίκης

1.5.1.Η Θεσσαλονίκη έχει υψηλή κυκλοφοριακή συμφόρηση

Η Θεσσαλονίκη χρειάζεται έργα υποδομής, τα οποία θα συμβάλλουν στην ανάπτυξή της. Έργα που θα διασφαλίζουν την παραγωγική και την κοινωνική συνοχή της και θα αποδεικνύουν την πολιτισμική και περιβαλλοντική ταυτότητά της. Ένα τέτοιο σημαντικό έργο είναι το ΜΕΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ως έργο που θα αναβαθμίσει αισθητά την ποιότητα ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών της πόλης.

Η Θεσσαλονίκη μετά από μια περίοδο ταχείας βιομηχανικής και οικονομικής ανάπτυξης και μετά τη σημαντική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής, έφτασε σήμερα μαζί με την ευρύτερη αστική περιφέρειά της σε ένα μέγεθος πληθυσμού ενός εκατομμυρίου κατοίκων και σε μια οικονομικο-κοινωνική ωριμότητα, που καθιστά αναγκαία την ύπαρξη ενός σύγχρονου μέσου μαζικής μεταφοράς σταθερής τροχιάς.

Η αστική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης, λόγω της γεωγραφικής ιδιομορφίας της περιοχής, επεκτάθηκε κατά μήκος ενός φυσικού, στενού διαδρόμου μεταξύ της παραλίας προς Νότο και της ορεινής ζώνης προς Βορρά. Αυτό το δεδομένο είχε και έχει ως αποτέλεσμα οι δύο κύριες αρτηρίες που διασχίζουν και εξυπηρετούν την πόλη

από την ανατολή στη δύση, να απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος της δημόσιας και ιδιωτικής κυκλοφορίας.

Σύμφωνα με τις μελέτες που έχουν εκπονηθεί, τα τελευταία χρόνια, οι κάτοικοι της Θεσσαλονίκης, όπως και των λοιπών περιοχών της χώρας, παρουσιάζουν αυξανόμενη τάση απόκτησης οχημάτων με αποτέλεσμα μια δραματική αύξηση της μετακίνησης, σε βαθμό δυσανάλογο με τον πληθυσμό. Ο τρόπος ζωής και οι ανάγκες των κατοίκων έχουν ως αποτέλεσμα το 80% περίπου των μετακινήσεων να πραγματοποιούνται με ιδιωτικά αυτοκίνητα.

Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω δεδομένων οδηγούν σε υψηλή κυκλοφοριακή συμφόρηση κατά τις ώρες αιχμής, σε αύξηση της ρύπανσης από τα καυσαέρια και στη δυσκολία κίνησης των λεωφορείων στους πυκνούς κεντρικούς τομείς.

Εξάλλου, ένα σύστημα λεωφορείων, με τις οποιεσδήποτε βελτιώσεις, μπορεί να εξυπηρετήσει φόρτους της τάξης των 6000 επιβατών/κατεύθυνση/ώρα. Για την εξυπηρέτηση μεγαλύτερων φόρτων, απαιτείται άλλο σύστημα, υψηλότερης μεταφορικής ικανότητας που υποχρεωτικά θα είναι σταθερής τροχιάς.

1.5.2. Το METRO διασφαλίζει την γρήγορη μετακίνηση των πολιτών

Από τις σχετικές μελέτες, προέκυπτε ότι μόνο ένα ασφαλές, άρτιο και σύγχρονο METRO, με υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης θα προσελκύσει τους μετακινούμενους, έτσι ώστε να αφήσουν το αυτοκίνητό τους και να χρησιμοποιήσουν τα μέσα οδικής μεταφοράς. Ένα METRO που θα επιτρέψει στους επιβάτες να μετακινούνται γρήγορα και με ασφάλεια μεταξύ των κυρίων τομέων της πόλης. Η ύπαρξη ενός τέτοιου μέσου αποτελεί ζωτική ανάγκη για τη Θεσσαλονίκη, επειδή θα αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής, θα αναδείξει την ταυτότητα του Ιστορικού Κέντρου μιας Μητροπολίτικης περιοχής και θα συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή της.

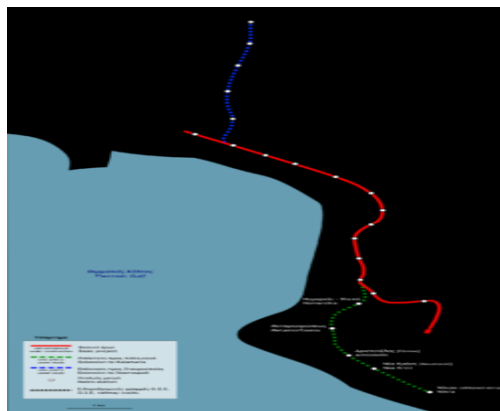
Με την υλοποίηση του έργου METRO ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, πρόκειται να κατασκευασθεί μια γραμμή μετρό στη Θεσσαλονίκη, η οποία θα εκτείνεται από το Νέο Σιδηροδρομικό Σταθμό μέχρι το Σταθμό Παπαναστασίου, με αμαξοστάσιο στη θέση Βότση. Το συνολικό μήκος, περιλαμβανομένης και της γραμμής του αμαξοστασίου είναι 9800m περίπου και έχει τους εξής 12 ενδιάμεσους σταθμούς: Πλατεία Δημοκρατίας, Βενιζέλου, Αγίας Σοφίας, Συντριβάνι, Πανεπιστήμιο, Παπάφη, Ευκλείδης, Φλέμινγκ, Αναλήψεως, Μακεδονία (Πατρικίου), Βούλγαρη, Μέγας Αλέξανδρος (Νέα Ελβετία).

Το METRO θα έχει εμπορική ταχύτητα 30km/h, δυνατότητα ελάχιστης χρονοαπόστασης μεταξύ των διαδοχικών συρμών κατά την ώρα αιχμής 90sec και μεταφορική ικανότητα 18000 άτομα/κατεύθυνση/ώρα. Η γραμμή αυτή του METRO θα εξυπηρετήσει τις παλαιότερες γειτονιές με τις αποθήκες, τις αγορές και τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται στο λιμάνι.

Στη συνέχεια, η χάραξη ακολουθεί υπογείως τη διαδρομή των σύγχρονων αρτηριών, που κατασκευάστηκαν μετά τη γνωστή πυρκαγιά του 1917, εξυπηρετώντας τόσο την περιοχή της Έκθεσης και του Πανεπιστημίου, όσο και τις εμπορικές και κατοικημένες περιοχές. Με το έργο αυτό εκτιμάται ότι θα υπάρξει ριζική βελτίωση των συνθηκών των αστικών μετακινήσεων στη Θεσσαλονίκη και θα επιτευχθεί μια μείωση των σημερινών χρόνων διαδρομής της τάξης του 35-50%.

Το METRO θα αποτελέσει μια λύση στα προβλήματα κυκλοφορίας και μεταφοράς και ταυτόχρονα, θα δράσει ως καταλύτης για την αναζωογόνηση και ανάδειξη της τοπικής ιδιαιτερότητας του κέντρου. Θα απελευθερώσει το κέντρο της πόλης από τη συμφόρηση, το θόρυβο και την ατμοσφαιρική ρύπανση, επιτρέποντας ταυτόχρονα στο δίκτυο λεωφορείων να δράσει ως πραγματικό συμπλήρωμα του METRO, στο πλέγμα των αστικών μεταφορών.

Έτσι πλέον το μεγαλύτερο δημόσιο έργο της Θεσσαλονίκης θεωρείται το μετρό της συμπρωτεύουσας. Ήδη ξεκίνησαν οι κατασκευαστικές εργασίες, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2012. Τότε η Θεσσαλονίκη θα διαθέτει ένα σύγχρονο μετρό, καλύτερο ποιοτικά από αυτό της Αθήνας και ίσως το πιο σύγχρονο σε όλη την Ευρώπη (el.wikipedia.org/.../Μετρό_Θεσσαλονίκης –

1.5.3. Οι μελλοντικές θετικές επιδράσεις για την πόλη

Το Μετρό της Θεσσαλονίκης, ως συγκοινωνιακό έργο, αναμένεται ότι θα έχει σημαντικές ευεργετικές επιπτώσεις σε πολλές πτυχές της κοινωνικής και οικονομικής ζωής της πόλης και ταυτόχρονα σε πολλές πτυχές της ποιότητας ζωής του πολίτη. Επίσης, θα διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο για τον Πολεοδομικό και Χωροταξικό Σχεδιασμό και για την κατοχύρωση της κοινωνικής συνοχής της πόλης τόσο με τη σημερινή του ανάπτυξη στα 9,8km όσο και με τις μελλοντικές επεκτάσεις του.

Αυτές οι ευεργετικές επιπτώσεις και τα πολλαπλά οφέλη καταγράφονται πιο αναλυτικά στις παρακάτω 5 ενότητες:

α) Ως προς την κυκλοφορία οι θετικές επιπτώσεις είναι:

-Η μείωση του αριθμού των λεωφορείων και των ιδιωτικών επιβατικών αυτοκινήτων που κυκλοφορούν στις βασικές αρτηρίες της πόλης.

-Η αύξηση της ταχύτητας στην κίνηση των οχημάτων.

-Μείωση του απαιτούμενου χρόνου μετακίνησης επιβατών, που μετακινούνται εντός του κέντρου και επομένως στην εμβέλεια του ΜΕΤΡΟ κατά 35-50%.

-Η εναλλακτική δυνατότητα χρήσης αξιόπιστου και ταχύτερου μέσου μαζικής μεταφοράς έναντι του ιδιωτικού επιβατικού αυτοκινήτου.

β) Ως προς την κατανάλωση καυσίμου οι θετικές επιπτώσεις είναι:

-Η μικρότερη κατανάλωση καυσίμου ανά επιβάτη του Μετρό έναντι του λεωφορείου, αλλά και έναντι του ιδιωτικού επιβατικού αυτοκινήτου.

-Η μικρότερη κατανάλωση καυσίμου λόγω της αύξησης της ταχύτητας κίνησης των άλλων οχημάτων.

-Η εξοικονόμηση ενέργειας (λόγω της μικρότερης κατανάλωσης καυσίμων) συνδέεται άμεσα και με την αισθητή μείωση της ετήσιας οικονομικής δαπάνης που ξοδεύουν οι πολίτες και το κράτος για την κίνηση μέσα στην πόλη.

γ) Ως προς την ασφάλεια των μετακινήσεων οι θετικές επιπτώσεις είναι:

-Η μείωση των ατυχημάτων, που προκαλούνται από λεωφορεία.

-Η μείωση των ατυχημάτων, που προκαλούνται από τα Ι.Χ.

δ) Ως προς το ανθρωπογενές περιβάλλον και τη φυσιογνωμία της πόλης οι θετικές επιπτώσεις είναι:

-Η δραστική μείωση των ρύπων που θα προκύψει από τη μείωση των κυκλοφορούντων λεωφορείων και των ιδιωτικών επιβατικών αυτοκινήτων στις βασικές αρτηρίες της πόλης. -Η αισθητή μείωση της ηχορύπανσης.

-Η αναζωογόνηση και ανάδειξη της φυσιογνωμίας του κέντρου της πόλης και των αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών κτιρίων, πάρκων και χώρων αναψυχής που βρίσκονται σε αυτό.

ε) Ως προς τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην οικονομική ζωή της περιοχής γενικότερα οι θετικές επιπτώσεις είναι:

-Η πρόσληψη εργατικού, διοικητικού και επιστημονικού προσωπικού από την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης, το οποίο θα εκπαιδευτεί κατάλληλα, ώστε να στελεχώσει τα συνεργεία κατασκευής του έργου, λειτουργίας και συντήρησής του. Οι νέες θέσεις εργασίας κατά την περίοδο κατασκευής θα ανέλθουν, ανάλογα με τις φάσεις της κατασκευής σε 500 έως 700 περίπου και κατά την διάρκεια της λειτουργίας σε 200 έως 250.

-Η σημαντική αύξηση των θέσεων εργασίας για να καλυφθούν οι ανάγκες παραγωγής στις επιχειρήσεις, τις βιοτεχνίες και βιομηχανίες της ευρύτερης περιοχής, οι οποίες με τα αναγκαία υλικά τους, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους θα στηρίζουν την κατασκευή και τη λειτουργία του έργου.
(metrothessalonikis.blogspot.com/2007_09_01_archive.html)

1.5.4.Οι τωρινές αρνητικές επιδράσεις του ΜΕΤΡΟ στη Θεσσαλονίκη

Σε απέραντο εργοτάξιο έχει μετατραπεί ο άξονας Μοναστηρίου - Εγνατία, με τα έργα του μετρό να «τρώνε» πολύτιμες λωρίδες κυκλοφορίας και την κατάσταση να γίνεται ανυπόφορη για τους οδηγούς. Εξίσου ανυπόφορη, αν όχι αφόρητη, είναι η κατάσταση και για τους πεζούς, αφού τα πεζοδρόμια έχουν σβηστεί από το χάρτη, λόγω των έργων.

Έντονη είναι ωστόσο η ανησυχία εμπόρων αλλά και επαγγελματιών οδηγών για το τι μέλλει γενέσθαι. Όπως αναφέρει ο πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, Κωστής Χατζαρίδης, όλα τα μαγαζιά γύρω από τους μελλοντικούς σταθμούς του μετρό αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα, καθώς η πρόσβαση σε αυτά είναι εξαιρετικά δύσκολη. «Οι καταναλωτές αποφεύγουν να προχωρήσουν δίπλα σε χαντάκια και η μείωση της κίνησης στα καταστήματα είναι πολύ μεγάλη.

Το μετρό είναι ένα μεγάλο έργο το οποίο πρέπει να γίνει.. Πρέπει όμως η Πολιτεία να βοηθήσει τους καταστηματάρχες να αντέξουν μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών με βοήθεια όπως:

- Η κατάργηση των δημοτικών τελών για τις επιχειρήσεις που πλήττονται από τα έργα και

- η φορολογική ελάφρυνση για όσο διαρκέσουν οι εργασίες

Αυτά θα ήταν μία ανάσα για τους ανθρώπους που βλέπουν τον τζίρο τους να φτάνει στο ναδίρ

Πολλοί επαγγελματίες οδηγοί φορτηγών αναγκάζονται να μεταφέρουν και να ξεφορτώνουν εμπορεύματα στο κέντρο ακόμα και μεταμεσονύκτιες ώρες

Όσο προχωρούν τα έργα του μετρό και αναπτύσσονται εργοτάξια, τα προβλήματα λόγω κίνησης στο κέντρο θα επιδεινώνονται. Μόνη δυνατότητα να βελτιωθεί η κατάσταση είναι ο περιορισμός της χρήσης του Ι.Χ. (Περτζινίδης Η., 2007)

Οι οδηγοί επαγγελματικών φορτηγών, που εξυπηρετούν εμπορικά καταστήματα στο κέντρο, αναγκάζονται να καβγαδίζουν με τροχονόμους, πολίτες και οδηγούς του ΟΑΣΘ, αφού πολλές φορές χρειάζεται να σταθμεύουν σε κεντρικές οδούς της πόλης σε ώρες αιχμής, με αποτέλεσμα να επιβαρύνουν το κυκλοφοριακό.

Το πρόβλημα γίνεται ιδιαίτερα έντονο σε δρόμους όπως η Τσιμισκή, η Εγνατία, η Μητροπόλεως και η Ερμού, όπου τις ώρες αιχμής οι επαγγελματίες οδηγοί χρειάζεται πολλές φορές ακόμη και να διπλοπαρκάρουν, για να ξεφορτώσουν τα εμπορεύματα στα καταστήματα.

. Δεν είναι λίγες οι φορές που διασχίζοντας κανείς τη Τσιμισκή ξημερώματα συναντά οδηγούς και υπαλλήλους να ξεφορτώνουν κούτες με προϊόντα στα μαγαζιά. "Πολλοί συνάδελφοι εργάζονται ανορθόδοξες ώρες, για να μην ενοχλούν στην κίνηση των οχημάτων και να δουλεύουν ανενόχλητοι. Όμως, επειδή τα μεροκάματα είναι υψηλά, οι καταστηματάρχες προτιμούν οι μεταφορές να γίνονται τις εργάσιμες ώρες, που επικρατεί το κυκλοφοριακό κομφούζιο. Το αποκορύφωμα της κυκλοφοριακής συμφόρησης είναι η Εγνατία, στην οποία δεν μπορούμε να ξεφορτώσουμε με τίποτα και προσπαθούμε να αποφύγουμε τις μετακινήσεις", τόνισε ο οδηγός επαγγελματικού οχήματος Λάμπης Παπαναστασίου.

Τα προβλήματα λόγω έργων του μετρό είναι μεγάλα και οι δυσκολίες αυξάνονται καθημερινά. Περισσότερο δύσκολη είναι η κατάσταση στην οδό Εγνατία, αλλά λόγω της ιδιομορφίας του ιστορικού κέντρου της πόλης το πρόβλημα κάθε κεντρικής οδού αντανακλάται αυτόματα και στις άλλες. (Τερζούδη Μ. και Μάτιου Α., 2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1. Η οικονομική κρίση στην Ευρώπη

2.1.1. Οι ευρωπαϊκές χώρες αντιμέτωπες με την ύφεση

Οι περισσότερες χώρες της ευρωζώνης -και κυρίως οι πιο ισχυρές- βρίσκονται αντιμέτωπες με τις συνέπειες της κρίσης και κυρίως με την ύφεση. Ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται ότι θα πέσει στο μείον 4% το 2009. Όπως δηλώνει ο Επίτροπος οικονομικών και νομισματικών υποθέσεων, Χοακίν Αλμούνια, «Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν σημάδια πως η ύφεση χαλαρώνει, η επιστροφή στην ανάπτυξη δεν είναι ακόμη ορατή. Κατά το 2010 ενδέχεται να γίνει μία μέτρια οικονομική ανάκαμψη. Οι διακυμάνσεις στην αγορά και στην οικονομία είναι εύθραυστες

Η κρίση όμως προκαλεί μεγαλύτερη ανεργία, αύξηση των ελλειμμάτων και ακόμη μεγαλύτερα δημόσια χρέη για τις οικονομίες του ενιαίου νομίσματος

Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Ιρλανδία που πριν από αρκετά χρόνια, θεωρείτο πρότυπο ανάπτυξης και οικονομικής ευημερίας. Σήμερα ο πάλαι ποτέ αποκαλούμενος «κέλτικός τίγρης» στενάζει χτυπημένος από το έλλειμμα που βρίσκεται στο 7% και είναι από τα υψηλότερα στην ευρωζώνη

Αντιστοίχως, στην Ισπανία -που έως το 2006 η ανεργία έφτανε στο 8,5%- τώρα οι προβλέψεις μιλούν για αύξηση έως και στο 17% στο τέλος της χρονιάς.

Ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου ΜΠΟΚΟΝΙ, κος Μάριο Μόντι, ισχυρίζεται ότι «Είναι άδικο να δημιουργούνται απαράδεκτες ανισότητες και να συγκεντρώνονται τεράστιοι πόροι στις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, των οποίων η συνεισφορά στην οικονομία είναι αμφισβητούμενη. Ο κόσμος χρειάζεται μία ολοκληρωμένη οικονομία της αγοράς που είναι ένας όρος απαραίτητος, αλλά, σε καμία περίπτωση επαρκής για την ανάπτυξη και την ευημερία».

Ο Επίτροπος οικονομικών και νομισματικών υποθέσεων, Χοακίν Αλμούνια, εξηγεί ότι «Οι υπάρχοντες μηχανισμοί ελέγχου αποδείχθηκαν ανεπαρκείς για να προλάβουν την φύση και την σφοδρότητα της κρίσης και για να είμαστε τίμιοι, η αρχική αντίδραση στην Ευρώπη δεν είχε τον απαραίτητο συντονισμό. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εργάζεται ήδη για την επέκταση της εποπτείας, για να ανταποκριθεί σε σημαντικές προκλήσεις που αφορούν στην σταθερότητα, όπως είναι οι εσωτερικές οικονομικές ασυμμετρίες και οι εξελίξεις στον ανταγωνισμό» (Αγγελόπουλος Β, 2009).

2.1.2. Οι χώρες της Ευρώπης διαφωνούν για τα μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης

Στις πρόσφατες συνόδους κορυφής ήταν έντονες οι διαφορές των χωρών-μελών περί των τρόπων αντιμετώπισης της κρίσης, με τις ηγέτιδες χώρες να διαφωνούν σε βασικά ζητήματα για κοινωνικούς, πολιτικούς και κυρίως για συναισθηματικούς λόγους.

Για παράδειγμα, η Γαλλία επέμενε στην λήψη γενναίων πολιτικών αποφάσεων και επανέφερε την ιδέα της για περισσότερο κρατικό παρεμβατισμό με ταυτόχρονο περιορισμό της ανεξαρτησίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κάτι που η Γερμανία δεν ήθελε καν να ακούσει.

Όμως, την ίδια ώρα Γάλλοι και Γερμανοί συμφώνησαν ότι στον τομέα των ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων που λειτουργούσαν ανεξέλεγκτα, θα πρέπει τώρα να επιβληθούν αυστηρά πρότυπα ελέγχων. Η πρόταση εγκρίθηκε παρά το γεγονός ότι οι Βρετανοί την απέρριψαν και οι Σουηδοί την αντιμετώπισαν με σκεπτικισμό.

Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, θεωρεί ότι *«Η εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος είναι απαραίτητη, για να επιστρέψουμε σε φυσιολογικές τραπεζικές συνθήκες. Ξέρουμε ότι οι επιπτώσεις του τραπεζικού προβλήματος στην πραγματική οικονομία είναι ιδιαίτερα αισθητές, όχι μόνο στην Ευρώπη, αλλά, σε ολόκληρο τον κόσμο»*.

Μπροστά σε αυτό το οικονομικό οικοδόμημα που μοιάζει ημιτελές, τα πράγματα ίσως δυσκολέψουν ακόμη περισσότερο, όπως λεν οι αναλυτές, όταν μέσα στα επόμενα χρόνια, αναπόφευκτα θα πρέπει να ενταχτούν στην ευρωζώνη, τουλάχιστον άλλες οκτώ χώρες από την ανατολική Ευρώπη. Αυτό το βήμα εκτιμάται ότι θα αποτελέσει την δεύτερη μεγαλύτερη πρόκληση της Ευρώπης μετά την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος (www.apogevmatini.gr/?p

2.3. Η Διεθνής Κρίση στο εμπόριο

Η τρέχουσα διεθνής οικονομική κρίση είναι κυρίως κρίση φερεγγυότητας και ρευστότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Προήλθε από ένα συνδυασμό παραγόντων, όπως:

- η χαλάρωση των ρυθμιστικών κανόνων,
- η έλλειψη κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας,

➤ η έλλειψη επαρκούς εποπτείας του λεγόμενου «σκιώδους» τραπεζικού συστήματος (hedge funds, private equity funds),

➤ η έλλειψη διεθνούς συντονισμού μεταξύ των εποπτικών αρχών,

➤ η έλλειψη διαφάνειας, η ανάπτυξη πολύπλοκων παραγώγων προϊόντων,

➤ η υπερβολικά χαλαρή, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, νομισματική πολιτική στις ΗΠΑ,

➤ η έλλειψη αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης και ελέγχου, εκ μέρους των μετόχων, του τραπεζικού συστήματος, το σύστημα κινήτρων και αμοιβών των στελεχών, το οποίο ευνόησε την υπερβολική ανάληψη κινδύνων.

Η εμπειρία από το παρελθόν διδάσκει ότι κρίσεις αυτού του είδους έχουν σοβαρές και σχετικά μακροχρόνιες επιπτώσεις στις οικονομίες, στο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης, στην απασχόληση και το διεθνές εμπόριο.

Το βασικό ερώτημα που απασχολεί σήμερα τον κόσμο είναι πόσο θα διαρκέσει η κρίση. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται από τη συνισταμένη των εξής, αντίρροπων δυνάμεων που επενεργούν στο σύστημα:

α) Ζημίες του τραπεζικού συστήματος και αβεβαιότητα για το ακριβές μέγεθός τους (αρνητική δύναμη).

β) Αντίδραση των δημοσιονομικών και νομισματικών αρχών στην κρίση (θετική δύναμη).

γ) Συντονισμός κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών (θετική δύναμη αλλά όχι ακόμη σε πλήρη ανάπτυξη).

δ) Πτώση τιμών πετρελαίου και αγαθών (θετική δύναμη)

ε) Χαμηλές τιμές περιουσιακών στοιχείων (θα μετατραπεί σε θετική δύναμη όταν οι επενδυτές αρχίσουν να επενδύουν σ' αυτά).

στ) Επιλογή θεσμικού σχήματος αντιμετώπισης των ζημιών των τραπεζών (θα μετατραπεί σε θετική δύναμη όταν αποφασιστεί).

ζ) Προσδοκίες για τις πρωτοβουλίες του Προέδρου Obama (θετική δύναμη προς το παρόν).

η) Εξαγγελία νέας αρχιτεκτονικής εποπτείας και ρυθμιστικού πλαισίου του τραπεζικού συστήματος (θετική δύναμη).

θ) Ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στην αντιμετώπιση της κρίσης (παραμένει ερωτηματικό): θα παράσχει δάνεια 'εσχατης ανάγκης' στις τράπεζες (lender of last resort); θα αγοράσει ομόλογα των κρατών-μελών της Ευρωζώνης,

όπως κάνει η Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα (Fed) των ΗΠΑ;(Στουρνάρας Γ., 2009)σΤΟΥΡ

Η Ελλάδα, ευρισκόμενη στο μέσον της διεθνούς κρίσης, υφίσταται τις συνέπειές της (Στουρνάρας Γ., 2009)

2.4. Η παρενέργειες της διεθνούς κρίσης στην Ελλάδα

Η παρούσα οικονομική κρίση αποτελεί αναμφισβήτητα μια δομική κρίση του μοντέλου ανάπτυξης των δυτικών κοινωνιών, η οποία εκφράζεται με μεγάλη ένταση στις ΗΠΑ. Η συγκέντρωση οικονομικής ισχύος σε συνδυασμό με το κυρίαρχο ενεργειακό μοντέλο δημιούργησε μεγα-κατασκευές: μεγάλες πόλεις, ουρανοξύστες, τεράστια εμπορικά κέντρα. Είναι αυτές οι μεγα-κατασκευές που επηρεάζονται κατ' αρχήν και κυρίως από την οικονομική κρίση.

Διαπιστώνουμε ότι εν μιά νυκτί κολοσσοί του «δυτικού οικονομικού θαύματος» (πανίσχυρες τράπεζες, ασφαλιστικοί οργανισμοί, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) καταρρέουν σαν τραπουλόχαρτα, οδηγώντας χιλιάδες ανθρώπους στην απόγνωση και την ανεργία.

Μόνο στην Αγγλία υπολογίζεται ότι ο αριθμός των ανέργων που θα προστεθεί μέσα στο 2009 θα αγγίξει τα 2 εκατ. άτομα! Μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες και πολυεθνικές της Ευρώπης προετοιμάζονται για μαζικές απολύσεις, προδιαγράφοντας κοινωνικές εκρήξεις στις δυτικές κοινωνίες πολύ σύντομα.

Η μη ύπαρξη ανάλογων –τηρουμένων των αναλογιών– μεγα-συστημάτων στη χώρα μας αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα αποτροπής εκδήλωσης συμπτωμάτων ανάλογης έντασης. Η γεωπολιτική μας θέση μεταξύ Δύσης και Ανατολής επιτρέπει την ενίσχυση της πραγματικής μας οικονομίας με την ανάπτυξη των οικονομικών σχέσεων με τα Βαλκάνια, τη Ρωσία και εν γένει την Ανατολή.

Παρ' όλα αυτά, η κρίση γίνεται σταδιακά όλο και πιο εμφανής στα μεσαία και τα χαμηλότερα οικονομικά στρώματα της χώρας.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ίδιου του Δ.Ν.Τ., ο ρυθμός ανάπτυξης της χώρας θα υποχωρήσει στο 2%, ενώ η επίσημη ανεργία θα ανέβει από το 7,7% στο 8,3%, προσθέτοντας πάνω από 50 χιλ. ανέργους την αμέσως επόμενη περίοδο. Η υψηλότερη ανεργία θα εκδηλωθεί στους τομείς της οικονομίας που είναι άμεσα προσδεμένοι με το δυτικό οικονομικό σύστημα: χρηματο-πιστωτικές τράπεζες, τουρισμός, κατασκευές.

Άμεσα πληγωμένοι θα είναι οι νεο-εισερχόμενοι στην αγορά εργασίας και οι ανειδίκευτοι εργάτες, αφού αυτοί αποτελούν πάντα τα πρώτα θύματα των απολύσεων.

Ειδικότερα, στον τομέα των κατασκευών σημαντικό πλήγμα αναμένεται να δεχτούν οι οικονομικοί μετανάστες –που είναι οι μόνοι σχεδόν εργαζόμενοι στον κλάδο της οικοδομής–, γεγονός που αναμένεται να εντείνει τις κοινωνικές συγκρούσεις, οι οποίες και ενδέχεται να λάβουν πολιτιστική ή εθνοτική έκφραση.

Στον τομέα του τουρισμού η μείωση των τουριστών από την Ευρώπη και την Αμερική, ενώ βαίνει μειούμενη τα τελευταία χρόνια, αναμένεται να οδηγηθεί σε πλήρη καθίζηση λόγω της μείωσης των εισοδημάτων των μεσοστρωμάτων στις χώρες αυτές. Σημαντικό αντιστάθμισμα αποτελεί η αύξηση των τουριστών από χώρες των Βαλκανίων και της Ρωσίας.

Ο περιορισμός της κατανάλωσης, που θα προκύψει αναπόφευκτα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, θα πρέπει να αποτελέσει βασική πρόκληση για το πέρασμα σ' ένα πιο εξισωτικό και λιγότερο ενεργειοβόρο μοντέλο ανάπτυξης, που θα δίνει έμφαση στην τοπική παραγωγή και κατανάλωση, στην κατεύθυνση της αποπαγκοσμιοποίησης. Το μοντέλο αυτό είναι το μόνο που μπορεί να αμβλύνει τις κοινωνικές επιπτώσεις της δομικής κρίσης που διερχόμαστε αλλά και τους γεωπολιτικούς κλυδωνισμούς που υφίσταται ο ενδιάμεσος χώρος που βρισκόμαστε, όταν το παγκόσμιο οικονομικό κέντρο μετατίθεται στην Ανατολή για πρώτη φορά μετά από 800 περίπου χρόνια κυριαρχίας της Δύσης (Ντάσιος Ν., 2008)

2.5. Η οικονομική κρίση κτυπά την αγορά της Θεσσαλονίκης

2.5.1. Εκρηκτική η συρρίκνωση του τζίρου των καταστημάτων

Η αγορά της Θεσσαλονίκης βουλιάζει στη δίνη της ύφεσης με πρώτη θέση να έχουν τα μικρά εμπορικά. Τα λουκέτα σ' αυτά είναι πλέον σύνηθες φαινόμενο και η εκποίηση αποτελεί μία ανάσα πριν από τον... θάνατο του εμποράκου.

Η συρρίκνωση του τζίρου των καταστημάτων, που σε άλλες περιπτώσεις είναι οριακή και σε άλλες παίρνει εκρηκτικές διαστάσεις, προκαλεί ανασφάλεια στους εμπόρους, που αναρωτιούνται ποιο θα είναι το μέλλον της δικής τους επιχείρησης.

Η έλλειψη ρευστότητας των Θεσσαλονικέων καταναλωτών, η διόγκωση των εμπορικών κέντρων και των πολυκαταστημάτων, η διείδυση των κινεζικών προϊόντων, ο σχεδόν ανύπαρκτος τουρισμός σε συνδυασμό τις δυσκολίες έκδοσης βίζας για τους βαλκάνιους γείτονές μας και η ανεπάρκεια θέσεων στάθμευσης

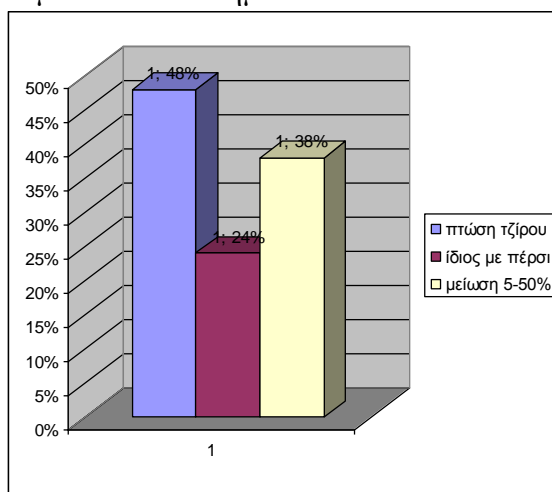
αποτελούν την αιχμή του δόρατος για τη συνεχή πτώση του τζίρου των καταστημάτων της πόλης.

Στην ανησυχητική κατάσταση που διαμορφώνεται για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Θεσσαλονίκης έρχονται να προστεθούν τα προβλήματα επιβίωσης που αντιμετωπίζουν τα καταστήματα στην οδό Εγνατία, όπου κατασκευάζεται το μετρό. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις των καταστηματαρχών που κάνουν λόγο για συρρίκνωση των πωλήσεών τους ακόμη και κατά 50%. "Πολεμάμε για τα καταστήματά μας χωρίς όμως αποτέλεσμα", λένε χαρακτηριστικά έμποροι που δραστηριοποιούνται στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.

Το 70% των εμπόρων της πόλης δηλώνει πτώση ή στασιμότητα του τζίρου κατά το 2009.

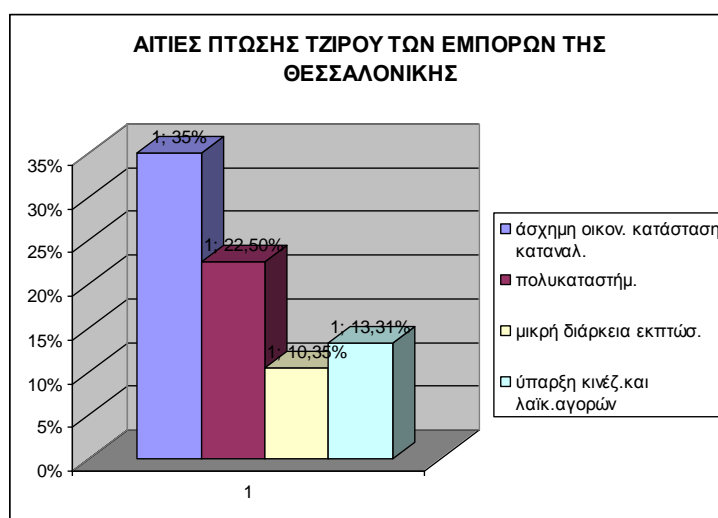
Τη δραματικά συνεχιζόμενη πτώση του τζίρου των εμπορικών καταστημάτων ακόμη και στην περίοδο των εκπτώσεων, επιβεβαιώνει σχετική έρευνα του Εμπορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης. Αναδεικνύει έμμεσα την οικονομική ανέχεια του εργαζόμενου λαού, που χρόνο με το χρόνο περιορίζει τις αγορές του στα αναγκαίως απαραίτητα και αναζητά - οπουδήποτε θεωρεί ότι μπορεί να τα βρει - ολοένα και φθηνότερα προϊόντα.

Όπως προκύπτει από την έρευνα που έγινε σε δείγμα 150 εμπορικών επιχειρήσεων (καταστήματα με ενδύματα, υποδήματα, υφάσματα, καλλυντικά - μπιζού - είδη δώρων κλπ) το 46% των εμπόρων δηλώνει ότι είχε πτώση του τζίρου στη διάρκεια των χειμερινών εκπτώσεων σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο εκπτώσεων και το 24% πως ο τζίρος κινήθηκε στα ίδια επίπεδα με πέρσι. Από τους εμπόρους με πτώση του τζίρου, περίπου το 38% δηλώνει ότι ο τζίρος τους μειώθηκε από 5 έως και 50%. Στοιχείο που αποτυπώνει το αδιέξοδο των μικρομεσαίων και αυτοαπασχολούμενων εμπόρων, το οποίο οδηγεί σε υπερχρέωση και τελικά στο κλείσιμο των καταστημάτων.

Συνολικά το 62% δηλώνει ότι δεν είναι ικανοποιημένο από την κίνηση της αγοράς την περίοδο των εκπτώσεων. Στις αιτίες πτώσης του τζίρου οι έμποροι κατά 35% αναφέρουν πως οφείλεται στην άσχημη οικονομική κατάσταση των καταναλωτών και το 22,50% στα πολυκαταστήματα.

Μόλις το 10,35% εκτιμά ότι η πτώση του τζίρου οφείλεται στην περιορισμένη διάρκεια των εκπτώσεων, ενώ μικρό (13,31%) είναι το ποσοστό και όσων το αποδίδουν στην ύπαρξη των «κινέζικων» και των λαϊκών αγορών. (www2.rizospastis.gr/story.do?2009).

2.5.2.Οι καλοκαιρινές εκπτώσεις του «2009» δεν έδωσαν ανάσα στην αγορά

Η κατάσταση στην αγορά της Θεσσαλονίκης για το καλοκαίρι του 2009 είναι δραματική. Παρόλο που οι εκπτώσεις ξεπερνούσαν το 60% ο τζίρος έπεσε έως 40% με τις αντίστοιχες περσινές τιμές.

Η καθίζηση του τζίρου αντικατοπτρίζει και την έντονη οικονομική καχεξία των νοικοκυριών, που συνθλίβονται και από δάνεια, πιστωτικές κάρτες. Με αποτέλεσμα οι κάρτες έως στιγμή τουλάχιστον να μπαίνουν στο συρτάρι και οι αγορές στα μαγαζιά να γίνονται με μετρητά, στην πλειονότητά τους.

Ο εφιάλης του λουκέτου, ο μειωμένος τζίρος, οι αναμικτές πωλήσεις, η φούσκα των ακάλυπτων επιταγών καθώς και των μεταχρονολογημένων, η άρνηση τραπεζών να τους χρηματοδοτήσουν έστω και για περιπτώσεις έκτακτων αναγκών με μικροποσά 10.000 - 15.000 ευρώ, τα υψηλά επιτόκια, κυριαρχούν στις αγωνιώδεις τοποθετήσεις που έκαναν στο «Έθνος» πρόεδροι Εμπορικών Συλλόγων και Ομοσπονδιών τους από σχεδόν ολόκληρη την Ελλάδα (στο χρονικό διάστημα από

Τετάρτη 22 έως και Παρασκευή 24 Ιουλίου). Χαρακτηριστικά, αποκαλύπτεται η έκταση της κρίσης, με τα στοιχεία που η έρευνά μας φωτίζει:

- Στην Αθήνα πληθαίνουν τα άδεια και ξενοίκιαστα καταστήματα στο εμπορικό κέντρο.
- Στη Θεσσαλονίκη αγωνιούν καθώς χάνονται και οι πάλαι ποτέ «χρυσοί» πελάτες από Ρουμανία, Βουλγαρία κ.ά.
- Στην Κρήτη ο τζίρος είναι πεσμένος 30%- 40% σε σχέση με τις περυσινές θερινές εκπτώσεις και τα λουκέτα είναι καθημερινό φαινόμενο. Η αγορά ασφυκτιά και τα χειρότερα έπονται, καθώς ο επιχειρηματικός κόσμος νιώθει πως από το φθινόπωρο η οικονομική κρίση θα τους δείξει την πραγματικά σκληρή πλευρά της (Αναγνωστόπουλος Χ., Κοσμά Κ.,2009).

2.5.3. Τα λουκέτα στα μικρά μαγαζιά

Σύμφωνα με δηλώσεις που έκαναν στην εφημερίδα «Έθνος» προδιαγράφοντας έτσι τον δύσκολο χειμώνα στην οικονομία, δύο από τους κορυφαίους εκπροσώπους του εμπορικού, βιοτεχνικού και βιομηχανικού κόσμου, εφιαλτικές συνθήκες για την οικονομία δημιουργεί η δραματική επιδείνωση του τζίρου στα καταστήματα και στη βιομηχανική παραγωγή κ.λπ. (Αρμενάκης Δ., 2009)

Η μικρή και μεσαία επιχείρηση θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα θαύματα της οικονομικής κρίσης εάν καταφέρουν να ξεπεράσουν την κρίση όσο το δυνατόν λιγότερα λουκέτα και απολύσεις προσωπικού.

Φωτο.13

Ο κ. Νίκος Σκορίνης υποστηρίζει ότι στην οικονομία έχουμε πανδημία με καρκινογόνους όλους τους οικονομικούς δείκτες και όσον αφορά τις εκπτώσεις αυτές είναι μία «ασπρίνη» ενώ απαιτείται εισαγωγή στην εντατική, Επικαλούμενος και πρόσφατη έρευνα της MARC για λογαριασμό της ΓΣΕΒΕΕ, εκφράζει την εκτίμηση πως τα λουκέτα φέτος στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα ξεπεράσουν τις 120.000 αν δεν αγγίζουν και τις 160.000. (Σκορίνης Ν., γεν. . γραμματέας της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών – Βιοτεχνών Θεσσαλονίκης.

2.5.4.Μείωση της αγοραστικής δύναμης

Όπως επισημαίνουν εκπρόσωποι των εμπορικών συλλόγων της Θεσσαλονίκης, το ουσιαστικότερο πρόβλημα της αγοράς είναι η μείωση της αγοραστικής δύναμης

των Θεσσαλονικέων, που τους κάνει αναβλητικούς όταν πρόκειται να προβούν σε αγορές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει η πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Νεάπολης Νατάσσα Αλεξούδη εκτιμάται ότι από την αρχή του έτους ο τζίρος των καταστημάτων της περιοχής έχει μειωθεί κατά 20%, ενώ, σύμφωνα με τον πρόεδρο του Εμπορικού Συλλόγου Καλαμαριάς Νίκο Χρυσοχοΐδη, η συρρίκνωση των εσόδων αγγίζει το 10%.

Για σταθερή μείωση των πωλήσεων των καταστημάτων μετά την περίοδο των χειμερινών εκπτώσεων έως σήμερα κάνει λόγο ο πρόεδρος του Συλλόγου Μικρών και Αυτοαπασχολούμενων Εμπόρων νομού Θεσσαλονίκης Γιώργος Χατζηγεωργίου.

Μάλιστα οι περίοδοι των εορτών, που στο παρελθόν αποτελούσαν χρυσές εποχές για τους εμπόρους, πλέον αποδεικνύονται χειρότερες εισπρακτικά, καθώς η πλειονότητα του κόσμου στρέφεται στα εμπορικά κέντρα.

Όπως λένε κύκλοι της αγοράς, στη συρρίκνωση του τζίρου των παραδοσιακών καταστημάτων σημαντικό ρόλο έχουν παίξει τα εμπορικά κέντρα και τα πολυκαταστήματα, ο αριθμός των οποίων συνεχώς αυξάνεται. Σύμφωνα με τους ίδιους, "οι καταναλωτές έχουν αλλάξει διαδρομή, στρέφονται προς τα πολυκαταστήματα" (Τσιρέκα Λ, 2009).

2.5.5. Η δημιουργία μεγάλων εμπορικών καταστημάτων «κτυπά» τις παραδοσιακές αγορές της Θεσσαλονίκης

Το Mediterranean Cosmos και η θετική πορεία που καταγράφει φαίνεται ότι έχει ανοίξει το δρόμο για τη δημιουργία και άλλων εμπορικών κέντρων. Σύντομα στην καρδιά της Θεσσαλονίκης, συγκεκριμένα στη στοά Χιρς, αναμένεται να δημιουργηθεί ένα νέο εμπορικό κέντρο από τη Notos Com, ενώ στο στόχαστρο της Lamda Development βρίσκεται η δυτική πλευρά της Θεσσαλονίκης.

Η κατασκευαστική εταιρεία, που διαθέτει την τεχνογνωσία για την ανάπτυξη μεγάλων εμπορικών - ψυχαγωγικών κέντρων, βρίσκεται στη διαδικασία αναζήτησης οικοπέδου, προκειμένου να στεγάσει το άλλο εμπορικό κέντρο της εταιρείας στη Θεσσαλονίκη. Το εν λόγω κέντρο θα κατασκευαστεί στα πρότυπα του Mediteranean Cosmos, σε μικρότερης έκτασης οικόπεδο, καθώς ο χώρος που αναζητάται θα πρέπει να καλύπτει περί τα 30.000 τετρ. μ.

Στο στόχαστρο πολλών κατασκευαστικών εταιρειών βρίσκεται η Θεσσαλονίκη για την ανάπτυξη εμπορικών κέντρων και υπεραγορών. Όπως όλα δείχνουν, παρά την

έκρηξη αντίστοιχων επενδύσεων την τελευταία πενταετία, τα περιθώρια ανάπτυξής τους δεν φαίνεται να περιορίζονται.

Δεν είναι μάλιστα λίγοι οι επενδυτές που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για την κατασκευή εμπορικών κέντρων ακόμη και στην ανατολική πλευρά της Θεσσαλονίκης και μάλιστα περιμετρικά του Mediterranean Cosmos. Η επιτυχημένη πορεία του εμπορικού κέντρου, που αποτελεί πόλο έλξης για τους καταναλωτές καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας, με την κορύφωση να καταγράφεται Σαββατοκύριακα και γιορτές, συμπαρασύρει και άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Όλα αυτά έχουν σαν αποτέλεσμα την συρρίκνωση του τζίρου των καταστημάτων των παραδοσιακών οι οποίοι αναζητούν εσπευσμένα μία λύση για το πρόβλημά τους (Τσιρέκα Λ.,2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3 Η ΑΓΟΡΑ ΒΛΑΛΗ (ΚΑΠΑΝΙ) ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

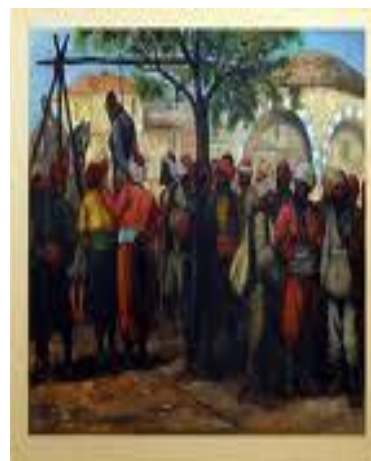
3.1. Ιστορική αναδρομή

Το Καπάνι της Θεσσαλονίκης ήταν η σκεπαστή αγορά της πόλης και αποτελούνταν κυρίως από δύο στοές που βρίσκονταν στην συμβολή της οδού Κομνηνών με την οδό Βλάλη και εκτεινόταν κατά μήκος της μικρής πλατείας που σχηματίζεται κατά την κατεύθυνση της Βλάλης

Φωτο. 14 Η στοά Βλάλη

Είναι η παλαιότερη λαϊκή αγορά της Θεσσαλονίκης με διάσπορα κτίσματα, καταστήματα τροφίμων και λιανικού εμπορίου στο ισόγειο και εργαστήρια με τοξωτά παράθυρα στα ανώγια. Επί τουρκοκρατίας λεγόταν Ουν Καττάνι (αλευραγορά) και στο κέντρο της υπήρχε ο πλάτανος που οι Τούρκοι κρεμούσαν τους Έλληνες ραγιάδες. Κάηκε το 1889, ξαναχτίστηκε και ξανακάηκε στην πυρκαγιά του 1917.

Φωτο. 15 Το δέντρο που απαγχόνιζαν τους Έλληνες

Στην νότια του Στοά φιλοξενούσε πολλά μικρά μαγαζιά που πουλούσαν τυροκομικά, αλλαντικά και άλλα καλούδια και στην βόρεια, φιλοξενούσε πολλά μικρά μανάβικα.

Με τον όρο Καπάνι βέβαια προσδιοριζόταν και προσδιορίζεται ακόμη και σήμερα η ευρύτερη περιοχή που περιλαμβάνει την υπόλοιπη οδό Βλάλη που χαρακτηρίζεται από τα πολλά κρεπωλεία, την οδό Χαλκαίων (κάτω από την Εγνατία που διακρίνεται για μακάλικα της, την Σπανδονή και την Σολομού, όπου βρίσκεις χιλιάδες ζευγάρια παπούτσια και παντόφλες.

Φωτο. 16 Ψαράδικα

Στην οδό Ασκητού και Μενεξέ, ο τόπος λαμπρίζει από τα ψαράδικα που εναλλάσσονται με τα χασάπικα και τα κοτοπουλάδικα.

Εκεί ανάμεσα βρίσκεται και η κρυμμένη σκεπαστή αγορά της πόλης, που έχει διασωθεί και φιλοξενεί τα τελευταία κρεοπωλεία που πουλούν πατσάδες, ποδαράκια καθώς και ειδικά ψαράδικα όπου βρίσκεις σελάχια, γαλέους, ρίνες και αλλά ξεχωριστά αλιεύματα (Βακαλόπουλος Α., 1993).

3.2. Το «Καπάνι» σήμερα

Στις μέρες μας το «Καπάνι» λέγεται «Δημοτική Αγορά Βλάλη» και αποτελείται από ένα τσιμεντένιο κτίριο που έχει εξωτερικά καταστήματα. Την δυτική πλέων πλευρά του καταλαμβάνουν μαγαζιά που πουλάνε και την ανατολική τα μανάβικα που με την ιδιομορφία τους διατηρείται ένα ίχνος της παλιάς ομορφιάς της αγοράς.

Φωτο.17

Ανέκαθεν στην περιοχή, η λειτουργία και μόνο της αγοράς (όπως και στην «Αγορά Μοδιάνο» την «Νέα Αγορά» και τα «Λαδάδικα») αποτελούσε και αποτελεί ένα ξεχωριστό μοναδικό πολιτιστικό δρώμενο, που είχε και έχει σχέση με το φαγητό, ένα δρώμενο γνήσιο εξελιγμένο και διαμορφωμένο μέσα στο χρόνο και την παράδοση, ένα συνεχές πολιτιστικό γεγονός που αλλάζει αλλά δεν χάνεται. (Κουκουβίτης Π.2009), www.nline.gr/?p=767 - Π)

3.3. Το Καπάνι καταφύγιο οικονομικά ασθενέστερων ομάδων πληθυσμού

Το Καπάνι θεωρείται το καταφύγιο των οικονομικά ασθενέστερων ομάδων πληθυσμού, καθώς τα προϊόντα που πωλούνται εκεί, είναι φτηνότερα, κάτι που δεν ισχύει απόλυτα. Εντούτοις, το κλίμα είναι ακόμη πιο γραφικό και ποικίλο, όπως στην Μοδιάνο, καθώς τα καταστήματα, εκτός από την περιοχή των τροφίμων, εκτείνονται σε έναν μεσοπολεμικής δόμησης ιστό που θυμίζει την μεσαιωνική αγορά των «Δημητρίων» που τα γνωρίζουμε από μία περιγραφή του 12ου αιώνα. Σε κάθε περίπτωση, ο συνδυασμός μεγάλης ποικιλίας αγαθών με στέκια που γεμίζουν από αγοραστές και περιέργους, δημιουργεί μια ιδιαίτερη ατμόσφαιρα στην Θεσσαλονίκη, που διαφέρει σε πολλά από τις αγορές της Ανατολής, αλλά με τον ίδιο έντονο κοινωνικό χαρακτήρα.

Μπαχάρια και βότανα, περισσότερα από χίλια είδη σε κάποια μαγαζιά. Ψάρια, κρέατα με τη βούλα (και χωρίς για πιο χαμηλές τιμές). Φρούτα, λαχανικά, φρεσκοαλεσμένοι καφέδες και ό,τι άλλο χρειάζεται ένα νοικοκυριό. Θα τα βρείτε όλα στις διάσημες αγορές Καπάνι, Μοδιάνο και στην πλατεία Αθωνος.

Κατηφορίζοντας από την Εγνατία προς τη θάλασσα, μετά την οδό Ερμού, βρίσκετε τη σκεπαστή αγορά Μοδιάνο. Στους παλιότερους Θεσσαλονικείς είναι γνωστή για την καλή ποιότητα των προϊόντων και τις υψηλότερες τιμές. Στους νεότερους για τα μπαράκια που έχουν ανοίξει εκεί τα τελευταία χρόνια. (www.ethnos.gr/article.asp?..)

3.4.Υγειονομικός οδηγός για την Αγορά Καπάνι

Ο ΕΦΕΤ στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και σε συνεργασία με τους επαγγελματικούς κλάδους των παραπάνω αγορών συνέταξε τον Οδηγό Υγιεινής Νο 6 «Για τις Αγορές Καπάνι (Βλάλη), Μοδιάνο και Βατικιώτη» στα πλαίσια των υποχρεώσεων του, που απορρέουν από την ΚΥΑ 487/2000 «Υγιεινή των τροφίμων σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 93/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 1219, τ. Β', 4 Οκτωβρίου 2005).

Σκοπός της έκδοσης του παραπάνω οδηγού είναι η βελτίωση των υγειονομικών συνθηκών των επιχειρήσεων διάθεσης τροφίμων αυτών των αγορών. Παράλληλα σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΝΑ Θεσσαλονίκης ο ΕΦΕΤ προχωρεί σε υλοποίηση του περιεχομένου του παραπάνω οδηγού.

Εκτός του προαναφερόμενου οδηγού, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η αδειοποίηση των επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος των συγκεκριμένων αγορών διέπεται από την ΥΔ ΑΙΒ/8577/83; Αποκλειστικής αρμοδιότητας των Διευθύνσεων Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής της ΝΑ Θεσσαλονίκης και του αντίστοιχου ΟΤΑ. Καρύστου 5,11S 23 Αμπελόκηποι, Τηλ. 210 6971500, Fax:210 6971650, E-mail: info@efet.gr, Internet Site: www.efet.gr

Όσον αφορά την υγιεινή των τροφίμων στις αγορές του Ιστορικού Κέντρου την ευθύνη ελέγχου έχουν αναλάβει οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής, Εμπορίου, Υγείας και Υγιεινής της ΝΑ Θεσσαλονίκης σε καθημερινή βάση και ο ΕΦΕΤ.

Πέραν των παραπάνω, ενημερωτικά, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η αγορά Μοδιάνο ανήκει σε ιδιώτες, κατασκευάστηκε με την 241/23 οικοδομική άδεια και είναι χαρακτηρισμένη σαν διατηρητέα με το ΠΔ 18/11/83 από το ΥΠΕΧΩΔΕ και

κάθε επέμβαση σε αυτό θα πρέπει να έχει την έγκριση της Διεύθυνσης Οικισμού Θεσσαλονίκης (Βλέμμας Ι, 2008).

3.5. Το Καπάνι είναι χαρακτηρισμένο ως ιστορικός τόπος

Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ ανήκει σε ιδιώτες και με την υπ' αριθμ. ΥΑ/ΔΙΛΑΠ/Γ7 3200/51805/1987 απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού, είναι χαρακτηρισμένος σαν ιστορικός τόπος και κάθε επέμβαση στους χώρους θα πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων. Σύμφωνα με το 35791/2435/11.10.1989 έγγραφο της Δ/σης Αρχαιολογικού του Δήμου Θεσσαλονίκης, τα κατ' ονομασία των Αγορών Βλάλη και Ασκητού δεν είναι χαρακτηρισμένα σαν ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ αλλά είναι Δημοτικά Καταστήματα κτισμένα σε Δημοτικό Χώρο.

Με την υπ' αριθμ. 1191/5.10.1990 απόφαση του, ο τότε Νομάρχης του Ν. Θεσσαλονίκης αποφάσισε την έγκριση χορήγησης αδειών λειτουργίας στα καταστήματα που στεγάζονται στην Αγορά Μοδιάνο, με τις ίδιες υγειονομικές προϋποθέσεις που ισχύουν για τις Δημοτικές Αγορές. Με την υπ' αριθμ. 1558/92 απόφαση του ΥΜΑΘ (ΦΕΚ 344/92 τ.δ') τροποποιήθηκε το ρυμοτομικό σχέδιο στα οικοδομικά τετράγωνα 59 και 61 της περιοχής «Αγορά Βλάλη» του Δήμου Θεσσαλονίκης και χαρακτηρίστηκε σαν χώρος Δημοτικής Αγοράς. Από τα παραπάνω φαίνεται ότι η βελτίωση - ανάδειξη των αγορών - μνημείων της Θεσσαλονίκης στα πλαίσια μίας συνολικής διαχείρισης απαιτεί τη συνεργασία πολλών φορέων, υπηρεσιών και ιδιωτών (Βλέμμας Ι, 2008).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΠΑΝΙ ΑΝΤΙΔΟΤΟ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

4.1.Εισαγωγή

Ημέρα με την ημέρα η Θεσσαλονίκη βιώνει τις επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, αν και η Ελλάδα βρίσκεται σε σχετικά καλύτερη θέση από τις οικονομίες άλλων χωρών. Είναι γεγονός ότι η οικονομική κρίση, η οποία ήδη κτυπά και την πόρτα μας, δεν θα πλήξει στον ίδιο βαθμό όλες τις περιοχές της Ελλάδας.

Η Θεσσαλονίκη δυστυχώς τη βιώνει ήδη. Η αγορά της πόλης έχει βυθιστεί στη δίνη της ύφεσης και έχει καταγραφεί, κυρίως στα καταστήματα του ιστορικού κέντρου, μείωση του κύκλου των πωλήσεων της τάξεως τουλάχιστον του 20%. Το οικονομικό περιβάλλον επιδεινώνεται συνεχώς και είναι πλέον γνωστό και θεωρείται απαραίτητο να δημιουργηθούν νέες πρωτοβουλίες, μέτρα και στρατηγική για να αντιστραφεί το αρνητικό κλίμα

"Κάθε χρόνο που περνά το εμπόριο της Θεσσαλονίκης αντιμετωπίζει ολοένα και σοβαρότερα προβλήματα επιβίωσης και ανάπτυξης", λέει ο πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης (ΕΣΘ) Κωστής Χαντζαρίδης, τονίζοντας χαρακτηριστικά ότι "ο σύλλογος δεν πρέπει και δεν θέλει να μείνει θεατής του θανάτου του εμποράκου".

Μιλώντας για τα κυριότερα προβλήματα του κλάδου, ο κ. Χαντζαρίδης αναφέρει τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των Θεσσαλονικέων, τη διοχέτευση της κατανάλωσης σε μεγάλες μονάδες λιανικής πώλησης στο κέντρο και στην περιφέρεια, το παραεμπόριο, την υπερμεγέθυνση των λαϊκών αγορών και το ζήτημα του κυκλοφοριακού και της έλλειψης χώρων στάθμευσης. "Καταθέσαμε ήδη συγκεκριμένες προτάσεις, ζητώντας να υπάρξει συνεργασία όλων των φορέων για τον ορθολογικό σχεδιασμό του κυκλοφοριακού.Αναγκαία χαρακτηρίζει κ. Χαντζαρίδης την ενίσχυση του καταναλωτικού τουρισμού, τη λύση του χρόνιου προβλήματος της έκδοσης βίζας, προκειμένου να έρθουν στη Θεσσαλονίκη οι γείτονές μας, την ανάδειξη της τουριστικής ταυτότητας της πόλης, αλλά και τη βελτίωση των υποδομών της (Κοκκόρης Π., 2008) .

4.2. Το Καπάνι πριν από την οικονομική κρίση

Τα προβλήματα των παραδοσιακών αγορών της πόλης και πριν από την οικονομική κρίση ήταν μεγάλα και η ανάγκη για την επίλυσή τους επιτακτική.

Το Καπάνι όπως και το Μοδιάνο, Μπιτ Παζάρ, Μπεζεστένι καθώς και οι αγορές του Αγίου Μηνά, της πλατείας Άθωνος και της πλατείας Εμπορίου έχουν πλήθος από ιστορικά και διατηρητέα κτίρια τα οποία όμως φέρουν πάνω τους έντονα τα σημάδια του χρόνου. Σύμφωνα με συνέντευξη του κ. Ελευθέριου Γεωργιάδη που διατηρεί εστιατόριο εδώ και είκοσι χρόνια μέσα στο Μπεζεστένι οι αγορές είναι κατεστραμμένες, η κατάσταση των κτιρίων είναι πολύ κακή και μόνο οι χαμηλές τιμές δεν αρκούν για να δελεάσουν τον κόσμο.

Το παζλ των προβλημάτων το συμπληρώνουν η λειτουργία αγορών περιφερειακά της πόλης, η έλλειψη χώρων στάθμευσης και επαρκούς συγκοινωνίας, τα έργα του μετρό αλλά και οι πρόσφατες καταστροφές καταστημάτων κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων και επεισοδίων. Οι παραδοσιακές αγορές μαραζώνουν. Κάποτε δεν υπήρχε χώρος για να ανοίξει ένα νέο μαγαζί. Τώρα πολλά καταστήματα μένουν ξενοίκιαστα και οι αγορές αδειάζουν. Την ίδια στιγμή μόνο μέσα στο Καπάνι έχουν ανοίξει πέντε μαγαζιά με κινεζικά προϊόντα που πωλούνται σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές (www.express.gr/.../153034oz_20090406153034.php3 -)

4.3. Οι φθηνές τιμές και οι προσφορές βοήθησαν τα μαγαζιά στο Καπάνι να ξεπεράσουν την οικονομική κρίση

Πολλά από τα καταστήματα της περιοχής με εδωδιμα αποικιακά λειτουργούν από τις δεκαετίες του '50 και του '60. Άντεξαν στο χρόνο αλλά και στην πρόσφατη οικονομική κρίση καθώς οι καταναλωτές επωφελούνται από τις καλές τιμές που μπορούν να βρουν στις παραδοσιακές αγορές του ιστορικού κέντρου.

Σύμφωνα με συνέντευξη του Χρήστου Αγγελόπουλους, Προέδρου του Συλλόγου των επαγγελματιών του Ιστορικού οι καταναλωτές αρχίζουν και προσέχουν τις τιμές και μετά την οικονομική κρίση έχει αυξηθεί η κίνηση στις αγορές του ιστορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης, καθώς ο κόσμος έρχεται εδώ για να γλιτώσει χρήματα. (Πρόεδρος του Συλλόγου των Επαγγελματιών του Ιστορικού Κέντρου Χρήστος Νικολόπουλος).

Την τάση αυτή επιβεβαιώνουν και οι ίδιοι οι επαγγελματίες. «Στις αγορές του κέντρου υπάρχουν προσφορές σε τρόφιμα και είδη ένδυσης και υπόδησης, γεγονός που προσελκύει το ενδιαφέρον των αγοραστών» λέει από την πλευρά του ο Άγγελος

Αγγελίδης που διατηρεί κατάστημα με εκκλησιαστικά είδη (www.express.gr/.../153034oz_20090406153034.php3.2009)

4.4. Το επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου Θεσσαλονίκης θα βοηθήσει την αγορά Καπάνι να ανεβεί μετά την οικονομική κρίση

Πολλοί επαγγελματίες εναποθέτουν τις ελπίδες τους στο επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου Θεσσαλονίκης που προβλέπει την ανάπτυξη του ιστορικού κέντρου της πόλης με αναπλάσεις των παραδοσιακών αγορών και μέτρα για την ενθάρρυνση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στο ιστορικό κέντρο. Σύμφωνα με την αντιδημαρχία αρχιτεκτονικού του Δήμου, το σχέδιο εγκρίθηκε πέρσι και θα υλοποιηθεί με χρηματοδότηση από την τέταρτη προγραμματική περίοδο. Παρεμβάσεις προβλέπονται στους δρόμους, τα πεζοδρόμια, τις πλατείες και τους κοινόχρηστους χώρους των ιστορικών αγορών.

«Αν γίνουν οι κοινόχρηστοι χώροι ο κάθε ιδιοκτήτης θα φροντίσει και την πρόσοψη του καταστήματός του» εκτιμά ο κ. Νικολόπουλος. Σημειώνει παράλληλα ότι θα αναζωογονήσουν την πόλη μέτρα όπως η λειτουργία μίνι μπας που προωθείται από τον Δήμο, η δημιουργία χώρων στάθμευσης αλλά και η λειτουργία του μετρό.

«Μέτρα υπάρχουν, αλλά δυστυχώς οι φορείς της πόλης δεν συνεννοούνται μεταξύ τους. Έτσι, ο κάθε ένας κάνει τις δικές του προτάσεις και οι υπουργοί δεν μας ακούν γιατί δεν έχουμε ενιαία φωνή» λέει ο κ. Γεωργιάδης.

Περισσότερο αισιόδοξος εμφανίζεται ο καταστηματάρχης Πάνος Μενεξόπουλος που διατηρεί κατάστημα με ξηρούς καρπούς, δημητριακά και μπαχαρικά. «Το μέλλον ανήκει στο κέντρο της Θεσσαλονίκης. Η αγορά μεγάλων καταστημάτων θα τραβήξει το ενδιαφέρον των καταναλωτών με οφέλη και για τους μικρούς καταστηματάρχες» αναφέρει. Σημειώνει παράλληλα ότι προκειμένου να αντιμετωπιστεί η οικονομική κρίση θα πρέπει και οι ίδιοι οι καταστηματάρχες να μειώσουν το προσδοκώμενο κέρδος τους προκειμένου να διατηρήσουν την πελατεία τους(www.express.gr/.../153034oz_20090406153034.php32009).

4.5. Το Παραεμπόριο στο Καπάνι

Στους παραδοσιακούς κλάδους του λιανικού εμπορίου υπολογίζεται ότι τα κυκλώματα του παραεμπορίου ελέγχουν το ένα τρίτο του τζίρου, ενώ τα ποσοστά αυξάνονται σημαντικά σε πιο "μοντέρνους" κλάδους, όπως τα CD και το λογισμικό

Αιμορραγεί το ελληνικό εμπόριο, εγκλωβισμένο στο φαύλο κύκλο του παραεμπορίου, που καθημερινά λαμβάνει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Με τα προϊόντα-μαϊμούδες να έχουν κατακλύσει τους πιο κεντρικούς και εμπορικούς δρόμους της Θεσσαλονίκης, οι έμποροι απευθύνουν έκκληση στις αρχές για αυξημένη αστυνόμευση, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου για κλάδους του εμπορίου που κινδυνεύουν ακόμη και με αφανισμό

Το παράνομο εμπόριο, που πραγματοποιείται έξω από τα νόμιμα καταστήματα, έχει εξαπλωθεί σε ολόκληρη τη χώρα, με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη να αντιμετωπίζουν τα εντονότερα προβλήματα, αφαιρώντας μάλιστα από τα ταμεία του δημοσίου εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο, όπως επισημαίνουν οι έμποροι. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στις πολύ χαμηλές τιμές, στις οποίες πωλούνται συγκεκριμένα είδη, με αποτέλεσμα να τα προτιμούν οι καταναλωτές με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, ακόμη και αν υστερούν ποιοτικά (Τσιρέκα Λ., 2009).

Το παραεμπόριο πλέον αποτελεί πληγή για το στεγασμένο εμπόριο. Τα εμπορεύματα έρχονται με το κιλό και πωλούνται με το τεμάχιο. Χάνονται θέσεις εργασίας και αυξάνεται συνεχώς ο αθέμιτος ανταγωνισμός.

Σημαντικοί κλάδοι του εμπορίου κινδυνεύουν ακόμη και με εξαφάνιση, όπως αυτοί της αργυροχρυσοχοΐας και των δερματίνων ειδών, ενώ σημαντικό πλήγμα δέχονται και τα επώνυμα προϊόντα

Στο Καπάνι το παρεμπόριο παρουσιάζεται μόνο σε μερικά είδη τα οποία και από μόνα τους δεν κινούνται ανταγωνιστικά στα στεγασμένα μαγαζιά. Τσιγάρα σε κούτες, μπαχαρικά σε βάζα, μαϊντανός, άνιθος, ρούχα αποτελούν τα είδη που κινούνται παράνομα. Παρ' όλα αυτά η πληγή είναι ότι αλλοιώνεται η παραδοσιακή μορφή με τους πλανόδιους να πιέζουν τους καταναλωτές να αγοράσουν το εμπόρευσμά τους (www.makthes.gr/index.php)

Φωτο . 18 Δρόμος στη στοά Βλάλη

4.6. Τα εμπορικά κέντρα καθυστερούν την ανάπτυξη του παραδοσιακού κέντρου Καπάνι

Οι έμποροι της αγοράς Καπάνι αντιμετωπίζουν την ανάπτυξη σύγχρονων εμπορικών κέντρων, που δημιουργούν έναν νέο χάρτη στον χώρο του εμπορίου, με συγκρατημένη ανησυχία. Όπως λένε, το μοίρασμα της πίτας σε πολλά κομμάτια προκαλεί αναμφίβολα προβλήματα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Για τους πιο απαισιόδοξους ο νέος τρόπος αγορών τροφίμων, που συνδυάζεται με την ψυχαγωγία, καθώς πολλά από τα εμπορικά κέντρα διαθέτουν πολυκινηματογράφους, καφέ και εστιατόρια, οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στον αργό θάνατο του μικρομεσαίου εμπόρου. Σύμφωνα μάλιστα με παλαιότερη έρευνα της Εθνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου Ελλάδος (ΕΣΕΕ), για καθεμία θέση υπαλλήλου σε πολυκατάστημα, έστω και ωρομίσθιου, χάνονται τουλάχιστον δυόμισι θέσεις υπαλλήλων σε κάποια μικρομεσαία επιχείρηση kerka.org/index.php?...

4.7. Κινέζικα καταστήματα στο ΚΑΠΑΝΙ

Σήμερα οι περίπου 3.000 κινέζοι κάτοικοι της Θεσσαλονίκης έχουν δημιουργήσει περίπου 150 καταστήματα-οικογενειακές επιχειρήσεις. Ο συνολικός ετήσιος τζίρος τους υπολογίζεται ότι ξεπερνά τα 60 εκατ. ευρώ, ενώ αποδίδουν περίπου 500.000 ευρώ ΦΠΑ τριμηνιαίως στο ελληνικό κράτος.

Θεωρούνται, όχι αδικώς, οι top επιχειρηματικοί μετανάστες στη χώρα μας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά την υπομονή, τη μεθοδικότητα αλλά και την τυπικότητα όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους προς το ελληνικό δημόσιο και τους έλληνες εταίρους.

Έχουν κατηγορηθεί, επίσης όχι αδικώς, ότι λόγω των χαμηλών τιμών διάθεσης των προϊόντων τους (σε χονδρική και λιανική) λειτούργησαν καταστροφικά για μεγάλο αριθμό ελληνικών εμπορικών επιχειρήσεων όχι μόνο της Θεσσαλονίκης αλλά και άλλων αστικών κέντρων. Ο λόγος για τους κινέζους εμπόρους, οι οποίοι ξεκίνησαν τη διερευνητική τους επαφή με τη Θεσσαλονίκη το 1999 και τρία χρόνια αργότερα προχώρησαν στο άνοιγμα των πρώτων καταστημάτων, καταρχάς με δώρα και παιχνίδια και αργότερα με ρούχα και υποδήματα, στη γνωστή περιοχή που περικλείεται από τις οδούς Αισώπου, Προμηθέως και Ταντάλου.

Στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ άνοιξαν μαγαζιά με παιχνίδια, δώρα, ρούχα, υποδήματα και έτσι έκαναν αισθητή την παρουσία τους σε μία αγορά καθαρά παραδοσιακή για

φθηνά και καλής ποιότητας ρούχα. Παρόλο που η συμπεριφορά τους είναι ευγενική και εξίσου ευγενικά τους αντιμετωπίζουν οι Έλληνες καταστηματάρχες, είναι τρομερό το πόσο γρήγορα έχουν διεισδύσει στην ελληνική αγορά, παραγκωνίζοντας επιχειρήσεις πολλών ετών, οδηγώντας σε χρεωκοπία τις περισσότερες δίνοντας στους καταναλωτές αμφιβόλου ποιότητας εμπορεύματα, τα οποία σε τελευταία ανάλυση είναι πανάκριβα αφού είναι χειρίστης ποιότητας.

Στη συντριπτική πλειοψηφία πρόκειται για ατομικές επιχειρήσεις, ενώ δύο τρεις από αυτές έχουν εξελιχθεί σε ΕΠΕ. Βασικό χαρακτηριστικό είναι ότι είναι όλες κερδοφόρες. Εξήντα καταστήματα θεωρούνται κεντρικά, καθώς είναι τα παλαιότερα και πραγματοποιούν τις μεγαλύτερες πωλήσεις, ενώ τα υπόλοιπα χαρακτηρίζονται συγγενείς θυγατρικές επιχειρήσεις, που άνοιξαν τα παιδιά ή οι συγγενείς των πρώτων κινέζων επιχειρηματιών στην πόλη. Υπό την πίεση των ελληνικών ομοειδών επιχειρήσεων, που είδαν τις πωλήσεις τους να παρουσιάζουν ραγδαία πτώση, υπόκεινται, σύμφωνα με ασφαλείς πηγές της “Μ”, στους εξονυχιστικούς ελέγχους της εφορίας, των τελωνείων και του ΙΚΑ.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι επιχειρηματίες από την Κίνα, σε περιπτώσεις αναγκών, υποστηρίζονται οικονομικά μεταξύ τους και δεν αντιμετωπίζουν, ως εκ τούτου, έλλειψη ρευστότητας και είναι ιδιαίτερα τυπικοί στις συναλλαγές τους με Έλληνες εταίρους και υπηρεσίες.

Οι παλαιότεροι καταστηματάρχες έχουν τραπεζικές καταθέσεις όχι ιδιαίτερα σημαντικού ύψους, ενώ οι περισσότεροι χρησιμοποιούν θυρίδες και χοντρά χαρτονομίσματα, τα οποία χρησιμοποιούν για εμπορικές συναλλαγές. (Καραγιαννίδης Ε., 2008).

4.8. Οι εργασίες κατασκευής ΜΕΤΡΟ επιδρούν αρνητικά στην οικονομική κίνηση στο ΚΑΠΑΝΙ.

Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ είναι ανάμεσα στις οδούς Ερμού και Εγνατία. Καθ' όλη την επέκταση της οδού Εγνατίας Διεργασίες και Μηχανοστάσια του ΜΕΤΡΟ καταλαμβάνουν την μισή λωρίδα του οδοστρώματος, προκαλώντας έτσι κυκλοφοριακή συμφόρηση.

Όσον αφορά την οδό Ερμού, κατά την διάρκεια όλης της ημέρας τα αυτοκίνητα είναι διπλοπαρκαρισμένα σε όλο το μήκος της οδού και έτσι οι

μεταφορείς πολλές φορές αναγκάζονται να ξεφορτώσουν διπλοπαρκαρισμένοι επιδεινώνοντας έτσι το πρόβλημα.

Όλα αυτά έχουν σαν αποτέλεσμα να καθίσταται δύσκολη η πρόσβαση των καταναλωτών και πολλοί παρόλο που συνήθιζαν να ψωνίζουν από το ΚΑΠΑΝΙ να προσφεύγουν σε άλλες αγορές.

Έτσι τα καταστήματα της αγοράς Βλάβη εκτός από την οικονομική κρίση που αντιμετωπίζουν έρχονται αντιμέτωπα και με τις δυσκολίες που προκαλούν τα έργα του ΜΕΤΡΟ.

Ας ελπίσουμε ότι οι εργασίες θα τελειώσουν γρήγορα προτού δημιουργήσουν δυσεπίλυτα προβλήματα στους καταστηματάρχες.

ΜΕΡΟΣ 2^ο
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΒΛΑΛΗ
(ΚΑΠΑΝΙ) ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(με ερωτηματολόγια)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

1.1.ΣΤΑΔΙΟ 1^ο Σύνοψη της έρευνας

1.1.1. Διευκρίνιση ερευνητικού αντικειμένου

Η παρούσα έρευνα θα ασχοληθεί με την συλλογή και ανάλυση πληροφοριών η οποία είναι αναγκαία για τη κατανόηση των προβλημάτων των ιδιοκτητών των καταστημάτων μέσα στην παραδοσιακή αγορά ΚΑΠΑΝΙ μετά την οικονομική κρίση, τη δομή των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν και την δυναμική των υπηρεσιών που προσφέρουν στην πόλη της Θεσσαλονίκης..

1.1.2. Αντικειμενικοί σκοποί της έρευνας

Οι αντικειμενικοί σκοποί της έρευνας είναι:

- να αξιολογηθεί η παρούσα θέση της αγοράς ΚΑΠΑΝΙ
- να αξιολογηθούν οι προσφερόμενες υπηρεσίες των καταστημάτων
- να δοθεί η δυνατότητα για οικονομική, ηθική και κοινωνική στήριξη αυτών των καταστημάτων.

Επίσης μέσω της έρευνάς μας θα δοθεί η δυνατότητα από την μία πλευρά οι καταστηματάρχες να πουν τη γνώμη τους και να γνωστοποιήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και από την άλλη να ευαισθητοποιηθούν οι τοπικές αρχές για την στήριξη της παλαιότερας αγοράς της πόλης η οποία εκτός από όαση φθινών και καλής ποιότητας τροφίμων και ειδών οικιακής χρήσης είναι και ένα στολίδι στην πόλη μας. Έτσι η έρευνά μας κυρίως ασχολείται με:

- με το μέγεθος της οικονομικής κρίσης
- τα προβλήματα του παρεμπορίου
- προτάσεις αντιμετώπισης της κρίσης

- στήριξη από πλευράς πολιτείας αυτών των καταστημάτων

1.1.3. Πληθυσμός – δείγμα

Καταστηματάρχες οι οποίοι διατηρούν κατάστημα εντός της παραδοσιακής αγοράς ΚΑΠΑΝΙ (πολλοί για πάνω από 50 χρόνια)

1.1.4. Προσδιορισμός προβλήματος – στόχοι – ερωτήματα

Η έρευνά μας στοχεύει στην αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών των καταστημάτων στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ. Βασίζεται σε ερωτήσεις που θα δοθούν να απαντηθούν από καταστηματάρχες της αγοράς των οποίων η άποψη αποτελεί την ουσιαστικότερη θέση για την υπάρχουσα κατάσταση.

Το διαμενηθέν ερωτηματολόγιο ανήκει στην κατηγορία των δομημένων ερωτηματολογίων το οποίο αποτελείται από 20 ακριβής ερωτήσεις που στοχεύουν στην λήψη σαφών απαντήσεων.

Οι ερωτήσεις στοχεύουν σε απαντήσεις που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των στόχων της έρευνας και οι οποίες δίνονται αφού παρακινηθούν και ερωτηθούν οι ερωτηθέντες για παροχή ειλικρινών και έγκυρων απαντήσεων.

Οι απαντήσεις καλύπτουν πέντε γενικές κατηγορίες πληροφοριών που μπορεί να ενδιαφέρουν τους οικονομικούς παράγοντες της πόλης και τους καταναλωτές.

Γεγονότα και γνώμες: Ποια είναι η γνώμη τους για την υπάρχουσα οικονομική κατάσταση των καταστημάτων μετά την οικονομική κρίση.

1. **Γνώμες:** Εάν και πόσο επλήγησαν από την οικονομική κρίση,
2. **Αίτια::** Ποιοι παράγοντες ευθύνονται για την ανάκαμψη ή μη της παρούσας κρίσης.
3. **Διευκρίνιση της παρούσας κατάστασης:** Απολογισμός της κατάστασης μετά την κρίση.
4. **Μελλοντική συμπεριφορά:** Ενδείξεις / προτάσεις για μελλοντική ανάκαμψη της οικονομικής κρίσης.

Οι ερωτήσεις είναι απλές, σαφείς χωρίς να προδιαθέτουν, έτσι ώστε ο ερωτώμενος να είναι σε θέση να κατανοήσει το νόημα των ερωτήσεων. Η παρουσίαση του ερωτηματολογίου είναι απλή, καθοδηγεί τον αποκρινόμενο χωρίς να του δημιουργεί σύγχυση. Επίσης οι ερωτήσεις είναι «κλειστές» και παρέχεται στον ερωτούμενο η δυνατότητα να επιλέξει την απάντησή του από μία λίστα

προκαθορισμένων εναλλακτικών απαντήσεων. Η πιλοτική δοκιμή έγινε σε δείγμα 10% του ερωτηματολογίου και υπήρξε (κατά τη γνώμη μου επιτυχής).

Οι πρώτες ερωτήσεις είναι ενδιαφέρουσες και απλές για να απαντηθούν άνετα και να κεντρίσουν το ενδιαφέρον του ερωτηθέντος. Οι επόμενες ερωτήσεις καθοδηγούν την σκέψη του ερωτηθέντος με μία λογική πρόοδο από το ένα θέμα στο άλλο.

1.1.5. Μέθοδοι δειγματοληψίας – ερευνητικά σχόλια

Η έρευνα που χρησιμοποιούμε στην παρούσα εργασία ανήκει στο είδος της **εφαρμοσμένης έρευνας** με στόχο την δυνατότητα χρησιμοποίησης των αποτελεσμάτων στην οικονομική τοπική ανάπτυξη της πόλης της Θεσσαλονίκης. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου θα δώσουν τη δυνατότητα στην τοπική αυτοδιοίκηση, τους καταναλωτές, στο ΚΕΠΚΑ, αλλά και σε όλους τους πολίτες της Θεσσαλονίκης οι οποίοι αγαπούν την πόλη τους και θέλουν να διατηρήσει το παραδοσιακό της χρώμα να γνωρίσουν τη δυναμική των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα καταστήματα στο ΚΑΠΑΝι και να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της κρίσης.

Επίσης η έρευνά μας ανήκει στην κατηγορία της **ποσοτικής έρευνας**, γι αυτό το λόγο θα χρησιμοποιήσουμε μαθηματικές μεθόδους για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την κατάσταση των καταστημάτων στο ΚΑΠΑΝι μετά την οικονομική κρίση. Θα εξεταστούν όλες οι απόψεις όλων των καταστηματαρχών και όχι ένα επιλεγόμενο κομμάτι, το δείγμα.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της ποσοτικής έρευνάς μας είναι:

- Η χρήση των ίδιων ακριβώς ερωτήσεων (20 ερωτήσεις) προς όλα τα άτομα του δείγματος.
- Η διατύπωση συμπερασμάτων με βάση τη στατική ανάλυση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν.
- Η συχνότατη χρησιμοποίηση «κλειστών» ερωτήσεων και
- Η μέτρηση απόψεων και συμπεριφορών με προκαθορισμένες κλίμακες.

1.2. ΣΤΑΔΙΟ 2^ο .Ερευνητική πρόταση

1.2.1. Επανακαθορισμός της φύσης του προβλήματος

Η έρευνά μας είναι πρωτογενής (κλασσική ερευνητική μέθοδος), δεν βασίζεται δηλαδή σε ήδη υπάρχουσες πληροφορίες. Τα στοιχεία είναι πρωτότυπα και συγκεντρώθηκαν ειδικά για την συγκέντρωση πληροφοριών για την υπάρχουσα κατάσταση στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ μετά την οικονομική κρίση

Η έρευνα έχει διεξαχθεί από 03/08 /2009 έως 08/08/2009 για την πτυχιακή μου εργασία και έγινε με τη χρήση 18 ερωτηματολογίων.

1.2.2. Προσδιορισμός πληθυσμού – επιλογή δείγματος

Το δείγμα των ερωτηθέντων αποτελεί καταστηματάρχες οι οποίοι λειτουργούν στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ.

Διευκρινίσαμε στους ερωτηθέντες ότι η συμμετοχή τους δεν είναι υποχρεωτική αλλά βασίζεται στην καλή τους διάθεση. Πριν από την συμπλήρωση εξηγήσαμε στους ερωτηθέντες τη φύση της έρευνας και προσπαθήσαμε να του κεντρίσουμε το ενδιαφέρον.

1.2.3. Είδος ερευνητικής μεθοδολογίας (ερωτηματολόγιο, παρατήρηση) σχεδιασμός ερευνητικών μέσων (σύνταξη ερωτηματολογίου)

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στην παρούσα έρευνα της αγοράς ΚΑΠΑΝΙ μετά την οικονομική κρίση βασίζεται στην περιγραφική μελέτη, στην προϋπάρχουσα δηλαδή γνώμη των καταστηματαρχών για την οικονομική κατάστασή τους και στοχεύει στην απάντηση πολύ συγκεκριμένων ερωτήσεων σχετικά με το μέγεθος της κρίσης που υπέστησαν, το προφίλ της αγοράς και εναλλακτικών λύσεων.

Ο ακριβής σχεδιασμός της έρευνάς μας είναι ο κάτωθι:

1. Προσδιορισμός πληθυσμού

Αυτοί που διαθέτουν κατάστημα στην παραδοσιακή αγορά ΚΑΠΑΝΙ

Επιλογή δείγματος

Ιδιοκτήτες καταστημάτων

Καθορισμός ακριβούς μεγέθους

18 άτομα (άνδρες και γυναίκες)

2. Είδος ερευνητικής μεθοδολογίας

Χρήση ερωτηματολογίου

3. Λεπτομερή σχεδιασμό του ερωτηματολογίου

Σύνταξη ερωτηματολογίου (20 ερωτήσεων) σε κείμενο word.

4. **Τρόπος συλλογής στοιχείων**

Με προσωπική επαφή

5. **Ανάλυση και αξιολόγηση των στοιχείων**

Στο τελευταίο στάδιο της έρευνάς μας θα γίνει η παρουσίαση των συγκεντρωθέντων στοιχείων (από τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια)

α. Θα ομαδοποιηθούν οι πληροφορίες και θα συγκεντρωθούν τα αποτελέσματα.

Έτσι σε κάθε ερώτηση θα έχουμε την ποσοστιαία απάντηση του δείγματος την οποία θα παρουσιάσουμε με διαγράμματα (excel)

β. Κάτω από κάθε διάγραμμα θα γραφεί το συμπέρασμα που προκύπτει της κάθε ερώτηση χωριστά.

γ. Η έρευνα μας θα κλείσει με το γενικό συμπέρασμα που θα βγει βάσει των απαντήσεων του ερωτηματολογίου .

1.2.4. Τρόπος συλλογής στοιχείων

Επίσκεψη σε καταστήματα μέσα στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ και η συλλογή στοιχείων γίνεται άμεσα αφού θα έχουμε πρώτα προσωπική επαφή και τους εξηγήσουμε τους λόγους για τους οποίους στοχεύει αυτή η ενέργειά μας.

Καταγραφή των απαντήσεων σε πίνακες και η ποσοστιαία ανάλυση σε διαγράμματα excel.

1.2.5.Διάρκεια έρευνας

Η έρευνά μας διήρκησε μία εβδομάδα

1.3. ΣΤΑΔΙΟ 3^οΣυλλογή στοιχείων

1.3.1. Διαδικασία συλλογής στοιχείων

Η συλλογή στοιχείων έγινε στα καταστήματα των ερωτηθέντων με προσωπική επαφή. Η καταγραφή των απαντήσεων διαρκούσε περίπου μίση ώρα γιατί το ερωτηματολόγιο κέντρισε το ενδιαφέρον των καταστηματάρχων εγείροντας πολλές φορές και την οργή τους για την αντιμετώπιση της πολιτείας απέναντί τους.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της συλλογής στοιχείων με ερωτηματολόγια είναι τα κάτωθι:

Πλεονεκτήματα

1. Έχουμε προσωπική επαφή με τους ερωτηθέντες.
2. Το άτομο που δίνει τα ερωτηματολόγια μπορεί να διευκρινίσει ότι χρειαστεί στον ερωτηθέντα και έτσι αποφεύγονται παρανοήσεις.
3. Ελαττώνεται σημαντικά το πρόβλημα να μην απαντήσουν ή να πετάξουν το ερωτηματολόγιο.
4. Μπορεί να γίνει άμεσα η συλλογή των στοιχείων.

Τα μειονεκτήματα

1. Ο χρόνος που διατίθεται είναι πολύ σύντομος, είκοσι λεπτά.
2. Ο αριθμός των ερωτήσεων είναι κατ' ανάγκη περιορισμένος.
(20 ερωτήσεις)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ MARKETING**

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η ΑΓΟΡΑ ΚΑΠΑΝΙ («Δημοτική Αγορά Βλάλης») μετά την οικονομική κρίση

Ερευνήτρια : **Κερκέρογλου Ασημίνα**

--

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Διατηρείτε κατάστημα στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ

2) Πιστεύετε ότι οι παραδοσιακές αγορές και στην προκειμένη περίπτωση το ΚΑΠΑΝΙ, μετά την οικονομική κρίση διατηρούν την παλιά τους οικονομική άνθηση

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

3) Εάν διατηρείτε κατάστημα πόσο εκτιμάτε ότι μειώθηκε ο τζίρος σας σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο

- α. ΛΙΓΟ
- β. ΑΡΚΕΤΑ
- γ. ΠΟΛΥ
- δ. ΚΑΘΟΛΟΥ

4) Χρειάστηκε να προβείτε σε μείωση του προσωπικού που απασχολεί η επιχείρησή σας λόγω μείωσης των εσόδων;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ

αν ναι, πόσα άτομα χρειάστηκε να απολύσετε;.....

5) Πιστεύετε ότι η λειτουργία αγορών περιφερειακά της πόλης έχει επηρεάσει τον τζίρο των καταστημάτων;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

6) Ποια είναι η γνώμη σας για το παραεμπόριο. Επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τις επιχειρήσεις που εδρεύουν στο ΚΑΠΑΝΙ.

- α. ΘΕΤΙΚΑ
- β. ΟΧΙ

7) Πιστεύετε ότι μπορεί να αντιμετωπισθεί η οικονομική κρίση των καταστημάτων με την δίωξη των παράνομων πλανόδιων πωλητών που έχουν το στέκι τους στην αγορά;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

8) Στο ΚΑΠΑΝΙ έχουν ανοίξει πολλά μαγαζιά με κινέζικα προϊόντα τα οποία πωλούνται σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές. Πιστεύετε ότι το γεγονός αυτό συντελεί στην άνθηση του εμπορίου;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

9) Η αγορά μεγάλων καταστημάτων έχει τραβήξει το ενδιαφέρον των καταναλωτών. Πιστεύετε ότι προκειμένου να αντιμετωπιστεί η οικονομική κρίση θα πρέπει και οι ίδιοι οι καταστηματάρχες να μειώσουν το προσδοκώμενο κέρδος τους προκειμένου να διατηρήσουν την πελατεία τους;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

10) Πιστεύετε ότι οι καταναλωτές επωφελούνται όσο πρέπει από τις καλές τιμές που μπορούν να βρουν στις παραδοσιακές αγορές του ιστορικού κέντρου.

- α. ΛΙΓΟ
- β. ΠΟΛΥ
- γ. ΑΡΚΕΤΑ
- δ. ΚΑΘΟΛΟΥ

11) Πιστεύετε ότι οι καταναλωτές παρασύρονται από τις διαφημίσεις και τις προσφορές των πολυκαταστημάτων.

- α. ΛΙΓΟ
- β. ΠΟΛΥ
- γ. ΑΡΚΕΤΑ
- δ. ΚΑΘΟΛΟΥ

12) Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ έχει ιστορικά και διατηρητέα κτίρια τα οποία όμως φέρουν πάνω τους έντονα τα σημάδια του χρόνου. Πιστεύετε ότι αν διορθωθούν θα δελεάσουν την οικονομική κίνηση της αγοράς;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

13) Πιστεύετε ότι το καινούργιο επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου Θεσσαλονίκης το οποίο προβλέπει να γίνουν κοινόχρηστοι χώροι μέσα στο ΚΑΠΑΝΙ και έτσι κάθε ιδιοκτήτης θα μπορεί να φροντίσει την είσοδο του καταστήματός του θα δώσει καινούργια ώθηση στην οικονομική ζωή της αγοράς;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

14) Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ ήταν μία καθαρά αγορά τροφίμων. Τώρα μετά την οικονομική κρίση έχει αλλάξει η μορφή της και έχουν ανοίξει μαγαζιά με φθηνά ρούχα. Πιστεύετε ότι αυτό το γεγονός επηρεάζει θετικά ή αρνητικά την γνώμη των καταναλωτών.

- α. ΘΕΤΙΚΑ
- β. ΑΡΝΗΤΙΚΑ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

15) Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ αποτελεί ένα ιστορικό μνημείο της Θεσσαλονίκης. Πιστεύετε ότι οι ιδιοκτήτες καταστημάτων πρέπει να συμμετέχουν στις αποφάσεις του Δήμου για το σχέδιο προώθησης της αγοράς;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

16) Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ έχει ανατολίτικο στυλ. Πιστεύετε ότι μετά την οικονομική κρίση πρέπει να αλλάξει μορφή ή να ενισχυθεί η ιδιομορφία της αγοράς;

- α. ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΜΟΡΦΗ
- β. ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΘΕΙ Η ΙΔΙΟΜΟΡΦΙΑ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

17) Πιστεύετε ότι μετά την οικονομική κρίση πρέπει να δημιουργηθούν ευνοϊκές ρυθμίσεις στις τραπεζικές συναλλαγές των μαγαζιών που εμπορεύονται μέσα στην αγορά;

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

18) Πιστεύετε ότι η ενίσχυση της αγοράς (οικονομικά , κοινωνικά, πολιτιστικά) θα βοηθήσει στην αναβάθμιση της Θεσσαλονίκης.

- α. ΝΑΙ
- β. ΟΧΙ
- γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

19) Για να τονωθεί η αγορά πρέπει να αυξηθούν οι αγορανομικοί έλεγχοι ή να γίνουν πιο ελαστικοί .

- α. ΝΑΙ
β. ΟΧΙ
γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

20) Πιστεύετε ότι την έκρηξη από τις ανεξέλικτες τιμές των τροφίμων που ασκούν συστηματικά και οι μεγάλες πολυεθνικές και χρηματιστηριακές εταιρίες, που έχουν στον αποκλειστικό τους έλεγχο την παγκόσμια παραγωγή και διάθεση των βασικών διατροφικών προϊόντων μπορεί να την σταματήσει η διατήρηση παραδοσιακών αγορών με φθηνά και καλά προϊόντα όπως η αγορά ΚΑΠΑΝΙ;

- α. ΝΑΙ
β. ΟΧΙ
γ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ)

22) Ονοματεπώνυμο: _____

23) Φύλλο: άνδρας γυναίκα

24) Ηλικία : 18-25 25-35 35-60 άνω των 60

25) Είδος καταστήματος : _____

26) Εισόδημα: μέχρι 600 € από 600 – 1.200 €
από 1200 € και πάνω

Σας ευχαριστούμε για τον χρόνο που διαθέσατε

Τα στοιχεία που θα μας δώσετε θα μείνουν στην κατοχή μας και δεν θα χρησιμοποιηθούν για διαφημιστικούς λόγους.

1.4. ΣΤΑΔΙΟ 4^ο Ανάλυση και αξιολόγηση στοιχείων

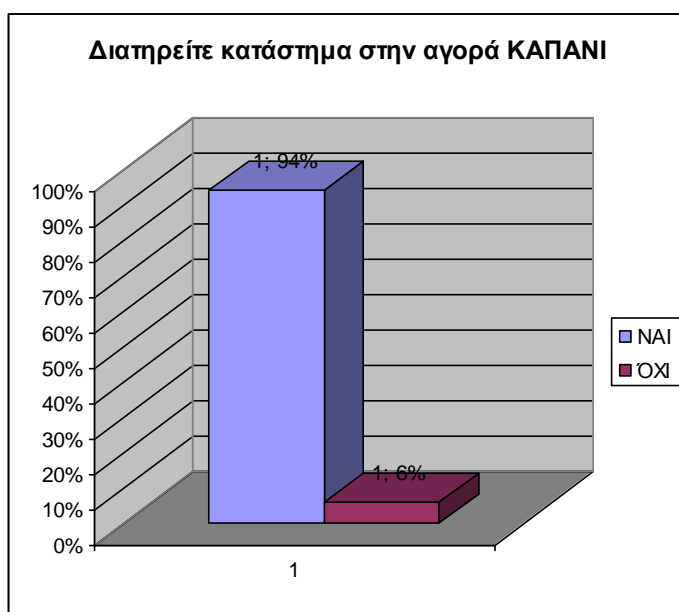
Αφού συλλέξουμε τα ερωτηματολόγια θα αξιολογήσουμε (σε διαγράμματα) τα προσωπικά στοιχεία των ερωτηθέντων και μετά θα κάνουμε σε κάθε ερώτηση χωριστά την ποσοστιαία ανάλυση (με διαγράμματα excel) και θα γράψουμε χωριστά το συμπέρασμα που βγαίνει από κάθε ερώτηση.

Στο τέλος θα γράψουμε το γενικό συμπέρασμα που απορρέει από τις απαντήσεις που λάβαμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Διατηρείτε κατάσταση στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	17	94%
ΟΧΙ	1	6%

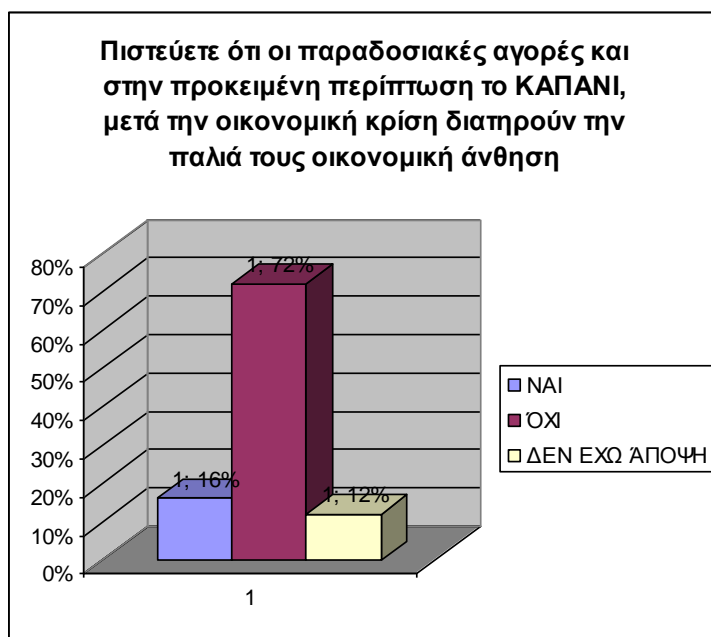

Συμπέρασμα: 17 άτομα μας απάντησαν ότι διατηρούν κατάσταση στο ΚΑΠΑΝΙ και ένας ότι είναι υπάλληλος. Τα είδη των καταστημάτων είναι: 2 παντοπωλεία, πουλερικά-αυγά, τρόφιμα, κρεοπωλείο, εμπορεία ξηρών καρπών, υποδήματα, οπωρολαχανικά, λευκά είδη προικός, είδη νεωτερισμού, παιδικά ρούχα, υποδήματα, ψιλικά, μπαχαρικά, τρόφιμα και 2 ψαρικά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Πιστεύετε ότι οι παραδοσιακές αγορές και στην προκειμένη περίπτωση το ΚΑΠΑΝΙ, μετά την οικονομική κρίση διατηρούν την παλιά τους οικονομική άνθηση

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	3	16%
ΟΧΙ	13	72%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	12%

Συμπέρασμα: Με συντριπτική διαφορά (72%) βλέπουμε ότι μετά την οικονομική κρίση τα καταστήματα στην αγορά ΚΑΠΑΝΙ έχουν χάσει την παλιά τους οικονομική δραστηριότητα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν διατηρείτε κατάστημα, πόσο εκτιμάτε ότι μειώθηκε ο τζίρος σας σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΛΙΓΟ	2	11%
ΑΡΚΕΤΑ	10	55%
ΠΟΛΥ	5	27%
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	7%

Συμπέρασμα: Το αποτέλεσμα αυτής της ερώτησης δεν είναι πολύ απογοητευτικό γιατί ένα ποσοστό 27% απάντησε ότι ο τζίρος τους μειώθηκε πολύ εν σχέση με την περσινή περίοδο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Χρειάστηκε να προβείτε σε μείωση του προσωπικού που απασχολεί η επιχείρηση λόγω μείωσης των εσόδων;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	8	44%
ΟΧΙ	10	56%

Συμπέρασμα: Το αποτέλεσμα αυτής της ερώτησης είναι απογοητευτικό για την αγορά εργασίας γιατί πάνω από μισό της εκατό (56%) αναγκάστηκαν να κάνουν μείωση προσωπικού λόγω μείωσης εσόδων και χάθηκαν θέσεις εργασίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Πιστεύετε ότι η λειτουργία αγορών περιφερειακά της πόλης έχει επηρεάσει τον τζίρο των καταστημάτων;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	16	89%
ΟΧΙ	2	11%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	-	-

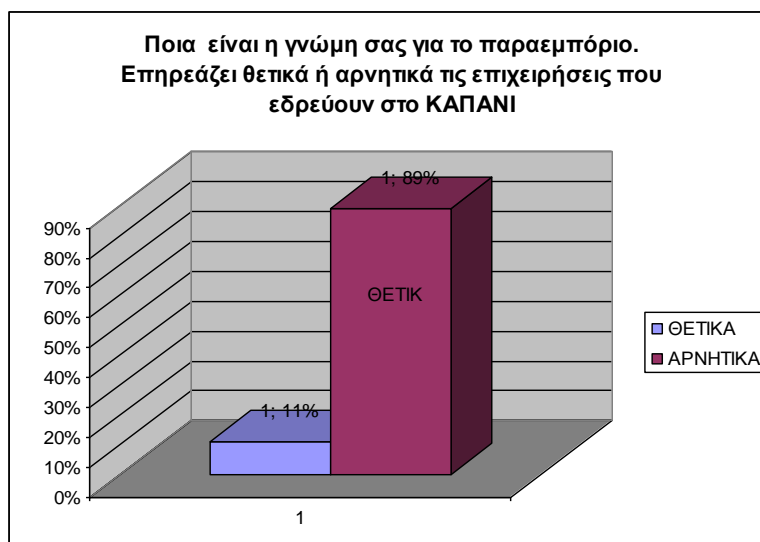

Συμπέρασμα: Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (89%) πιστεύουν ότι η λειτουργία αγορών περιφερειακά της πόλης έχει επηρεάσει τον τζίρο τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Ποια είναι η γνώμη σας για το παραεμπόριο. Επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τις επιχειρήσεις που εδρεύουν στο ΚΑΠΑΝΙ.

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΘΕΤΙΚΑ	2	11%
ΑΡΝΗΤΙΚΑ	16	89%

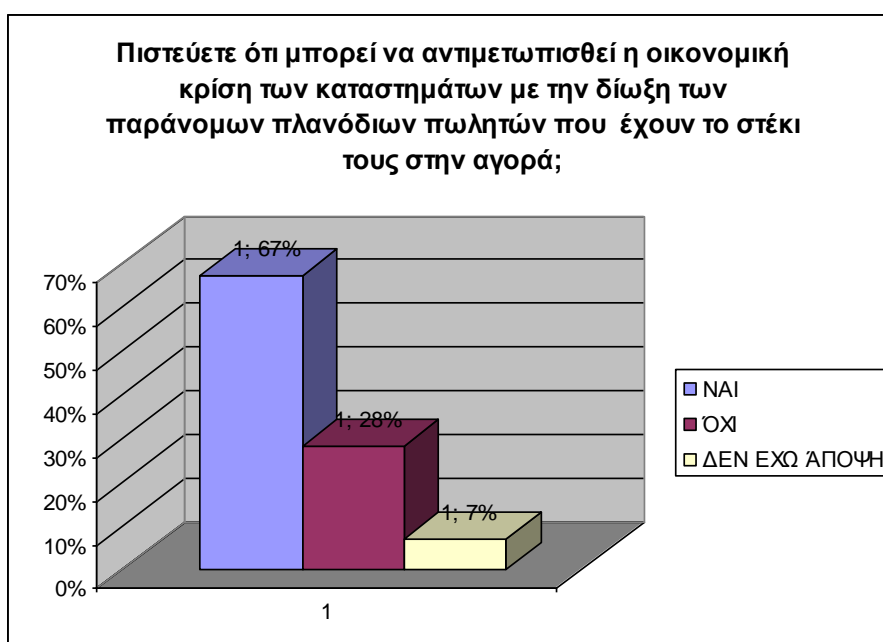

Συμπέρασμα: Σ' αυτή την ερώτηση εκτός από το γεγονός ότι το 89% απάντησαν ότι το παρεμπόριο επηρεάζει αρνητικά την οικονομική θέση των καταστημάτων στο ΚΑΠΑΝΙ, οι καταστηματάρχες όταν την διάβασαν την ερώτηση οργισμένοι έκαναν πολλά αρνητικά σχόλια και για τις αρχές που δεν κάνουν καμία κίνηση για να το εμποδίσουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Πιστεύετε ότι μπορεί να αντιμετωπισθεί η οικονομική κρίση των καταστημάτων με την δίωξη των παράνομων πλανόδιων πωλητών που έχουν το στέκι τους στην αγορά;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	12	67%
ΟΧΙ	5	28%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	1	7%

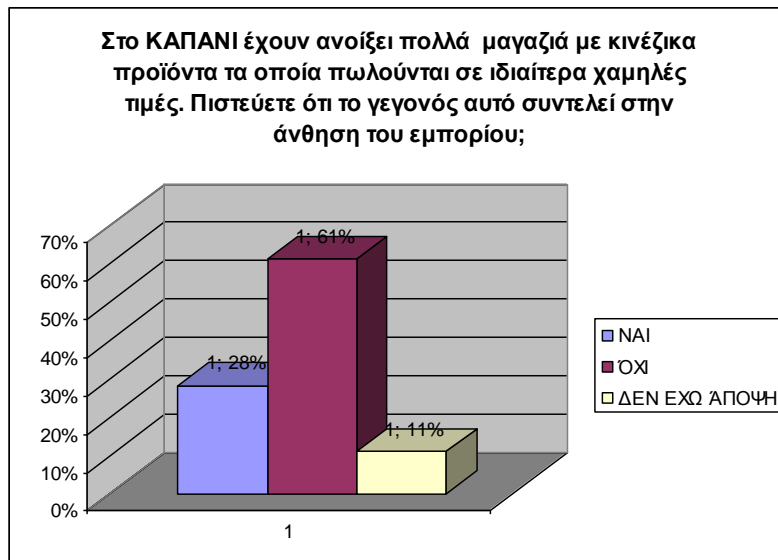

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό 67% είναι υπέρ της δίωξης των πλανόδιων πωλητών. Αυτό δείχνουν ότι οι καταστηματάρχες δεν τους αντιμετωπίζουν σαν συναδέλφους και τους θεωρούν αντιπάλους και κακώς κείμενοι στην αγορά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Στο ΚΑΠΑΝΙ έχουν ανοίξει πολλά μαγαζιά με κινέζικα προϊόντα τα οποία πωλούνται σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές. Πιστεύετε ότι το γεγονός αυτό συντελεί στην άνθηση του εμπορίου;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	5	28%
ΟΧΙ	11	61%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	1	11%

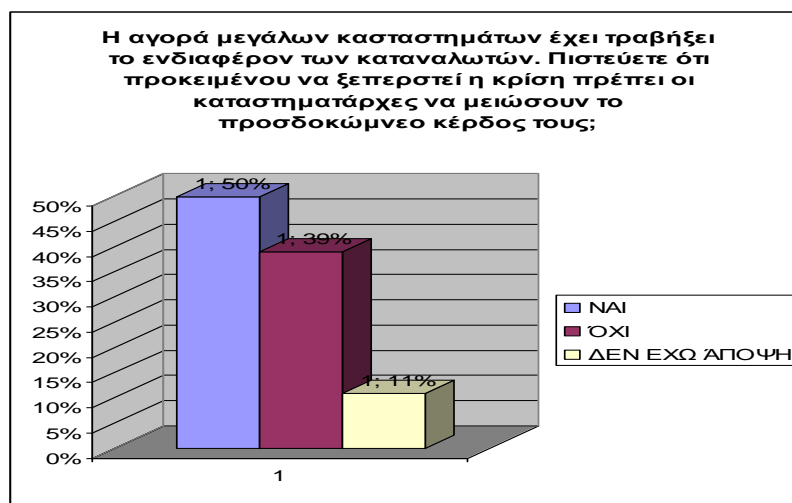

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Παρόλο που η ύπαρξη κινέζικων μαγαζιών είναι ένα γεγονός που εγείρει την αγανάκτηση των Ελλήνων εμπόρων μόνο 67% είπαν ότι δεν συντελεί στην άνθηση του εμπορίου. Αυτό δείχνει ότι καταστηματάρχες που πουλάνε είδη ψιλικών, υποδημάτων, τσάντες και ρούχα αγοράζουν από Κινέζους εισαγωγείς.

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Η αγορά μεγάλων καταστημάτων έχει τραβήξει το ενδιαφέρον των καταναλωτών. Πιστεύετε ότι προκειμένου να αντιμετωπιστεί η οικονομική κρίση θα πρέπει και οι ίδιοι οι καταστηματάρχες να μειώσουν το προσδοκώμενο κέρδος τους προκειμένου να διατηρήσουν την πελατεία τους;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	9	50%
ΟΧΙ	7	39%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	11%

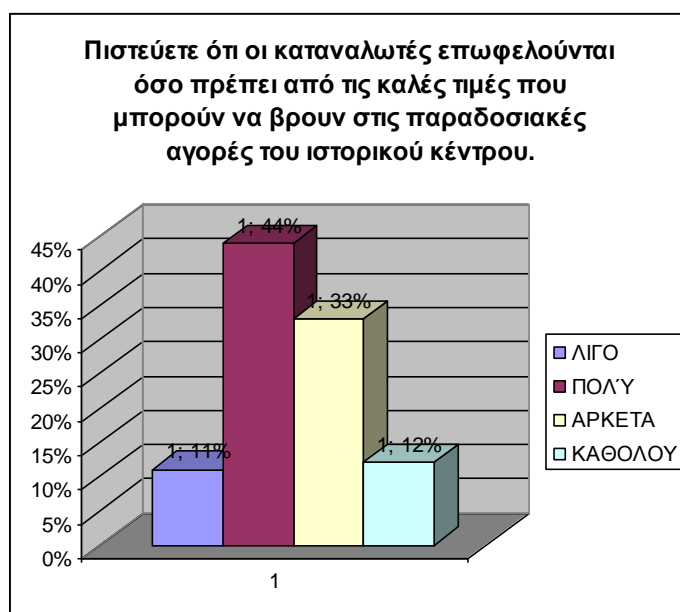

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι μισοί από τους ερωτηθέντες πιστεύουν ότι πρέπει να μειώσουν το κέρδος τους για να αντιμετωπίσουν την πίεση τιμών των μεγάλων καταστημάτων και έτσι να είναι ανταγωνίσιμοι με αυτά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πιστεύετε ότι οι καταναλωτές επωφελούνται όσο πρέπει από τις καλές τιμές που μπορούν να βρουν στις παραδοσιακές αγορές του ιστορικού κέντρου.

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΛΙΓΟ	2	11%
ΠΟΛΥ	8	44%
ΑΡΚΕΤΑ	6	33%
ΚΑΘΟΛΟΥ	2	12%

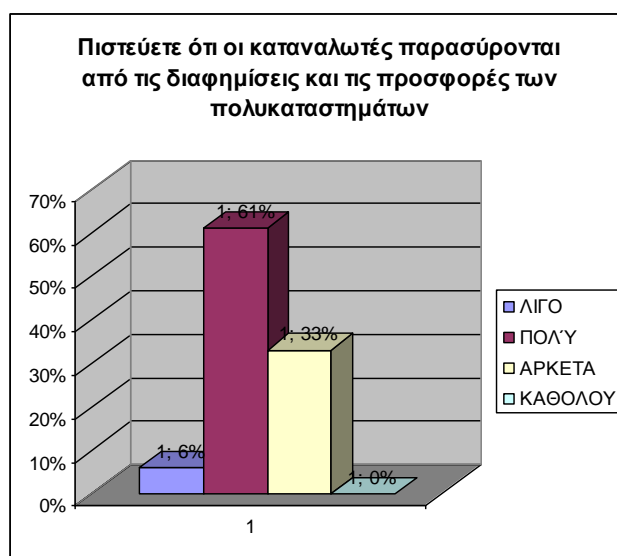

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι απαντήσεις στην ερώτηση αν οι καταναλωτές επωφελούνται από τις φθηνές τιμές της παραδοσιακής αγοράς ΚΑΠΑΝΙ δείχνουν ότι μόνο το 11% είναι απογοητευμένοι και πιστεύουν οι καταναλωτές δεν επωφελούνται από τις φθηνές τιμές.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Πιστεύετε ότι οι καταναλωτές παρασύρονται από τις διαφημίσεις και τις προσφορές των πολυκαταστημάτων.

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΛΙΓΟ	1	6%
ΠΟΛΥ	11	61%
ΑΡΚΕΤΑ	6	33%
ΚΑΘΟΛΟΥ	-	-

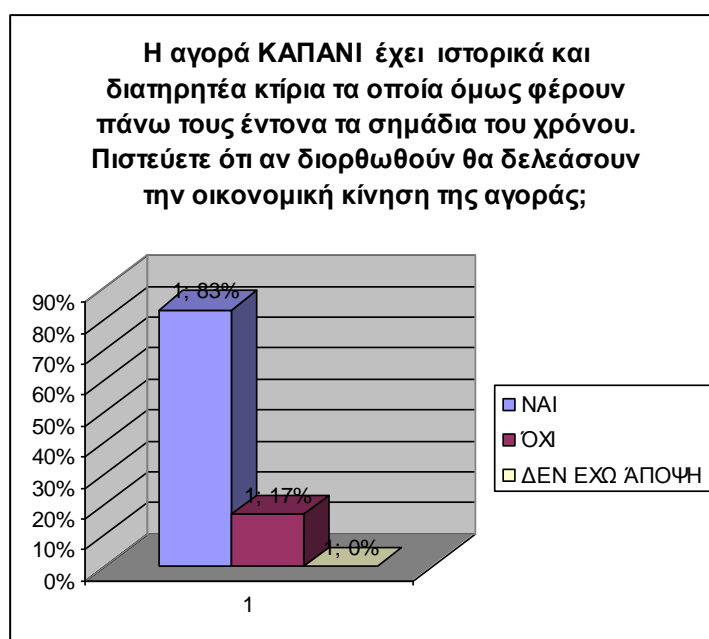

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το 61%, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό δείχνει ότι οι καταναλωτές παρασύρονται από τις διαφημίσεις και τις προσφορές των πολυκαταστημάτων και δεν προτιμούν τις παραδοσιακές αγορές.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ έχει ιστορικά και διατηρητέα κτίρια τα οποία όμως φέρουν πάνω τους έντονα τα σημάδια του χρόνου. Πιστεύετε ότι αν διορθωθούν θα δελεάσουν την οικονομική κίνηση της αγοράς;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	15	83%
ΟΧΙ	3	17%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	-	-

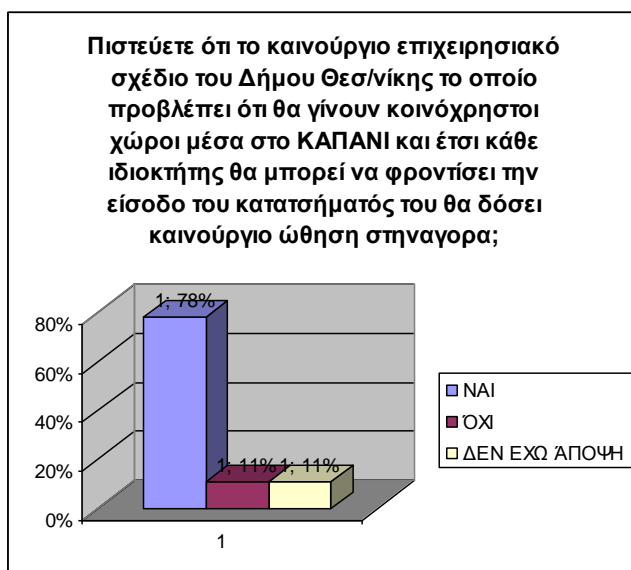

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η συντριπτική πλειοψηφία των καταστηματάρχων πιστεύουν ότι το γεγονός ότι η αγορά ΚΑΠΑΝΙ έχει ιστορική σημασία και η διατήρηση των κτιρίων μπορεί να δελεάσει την οικονομική κίνηση της αγοράς.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πιστεύετε ότι το καινούργιο επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου Θεσσαλονίκης το οποίο προβλέπει να γίνουν κοινόχρηστοι χώροι μέσα στο ΚΑΠΑΝΙ και έτσι κάθε ιδιοκτήτης θα μπορεί να φροντίσει την είσοδο του καταστήματός του θα δώσει καινούργια ώθηση στην οικονομική ζωή της αγοράς;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	14	78%
ΟΧΙ	2	11%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	11%

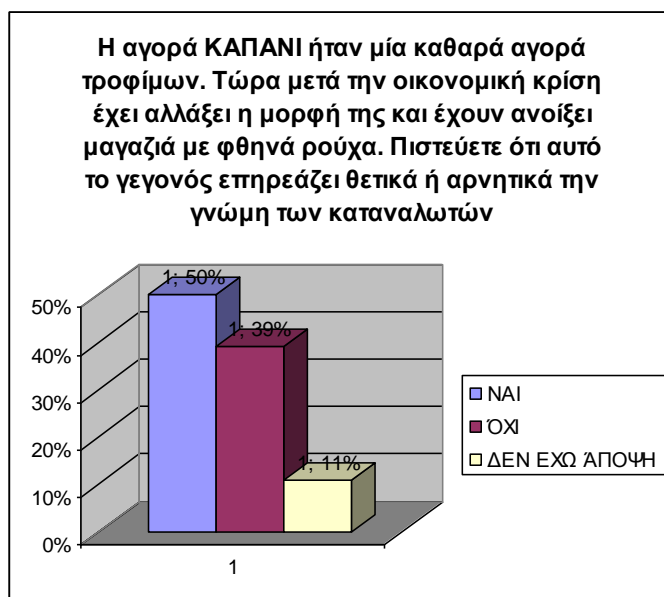

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Εντύπωση μου έκανε ότι οι περισσότεροι δεν γνώριζαν το επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου Θεσσαλονίκης για την αγορά Βλάλη. Αυτό σύμφωνα με άρθρο της εφημερίδας EXPRESS της αντιδημαρχίας αρχιτεκτονικού του Δήμου, το σχέδιο εγκρίθηκε πέρσι και θα υλοποιηθεί με χρηματοδότηση από την τέταρτη προγραμματική περίοδο. Παρεμβάσεις προβλέπονται στους δρόμους, τα πεζοδρόμια, τις πλατείες και τους κοινόχρηστους χώρους των ιστορικών αγορών. Ενώ οι περισσότεροι καταστηματάρχες απάντησαν ότι είναι θετικοί σε αυτή την κίνηση, όλοι ανεξαιρέτως απεφάθηνσαν οργισμένοι απέναντι στον Δήμο ότι τους ξέχασαν και ότι δεν πιστεύουν ότι θα γίνει τίποτα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ ήταν μία καθαρά αγορά τροφίμων. Τώρα μετά την οικονομική κρίση έχει αλλάξει η μορφή της και έχουν ανοίξει μαγαζιά με φθηνά ρούχα. Πιστεύετε ότι αυτό το γεγονός επηρεάζει θετικά ή αρνητικά την γνώμη των καταναλωτών.

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΘΕΤΙΚΑ	9	50
ΑΡΝΗΤΙΚΑ	7	39%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	11%

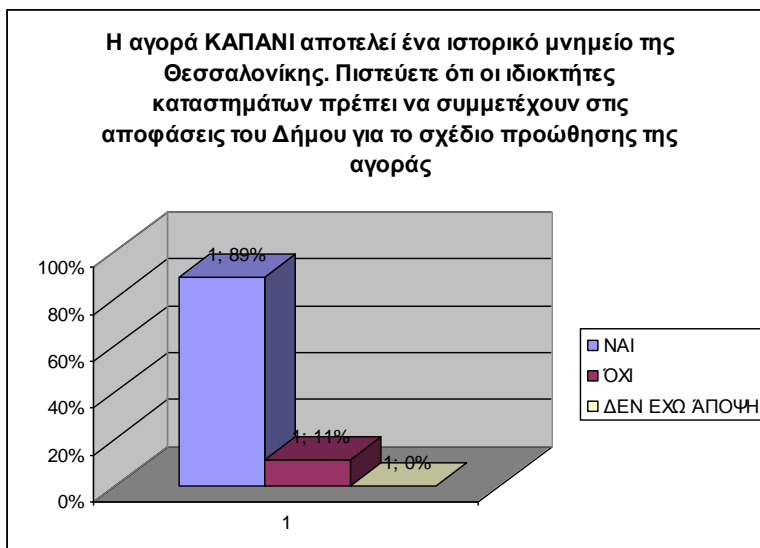

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Ιστορικά η αγορά ΚΑΠΑΝΙ θεωρείται η παλαιότερη αγορά τροφίμων. Με την απάντησή τους οι καταστηματάρχες δείχνουν ότι διχάζονται. Μισοί πιστεύουν ότι η ύπαρξη αγοράς ρούχων δεν επηρεάζει την εικόνα της αγοράς και οι άλλοι μισοί έχουν αντίθετη γνώμη.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ αποτελεί ένα ιστορικό μνημείο της Θεσσαλονίκης. Πιστεύετε ότι οι ιδιοκτήτες καταστημάτων πρέπει να συμμετέχουν στις αποφάσεις του Δήμου για το σχέδιο προώθησης της αγοράς;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	16	89%
ΟΧΙ	2	11%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	-	-

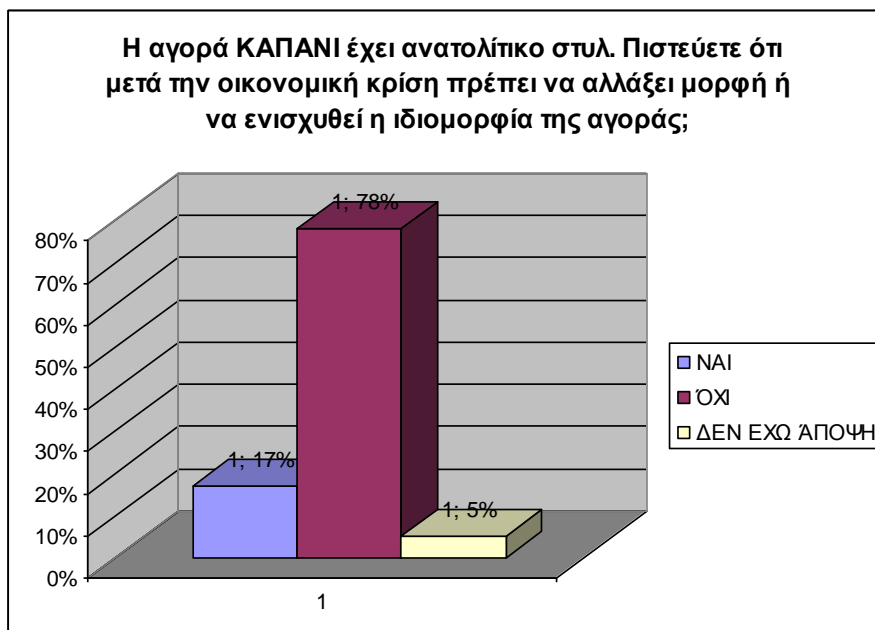

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η συντριπτική πλειοψηφία των καταστηματάρχων (89%) πιστεύει ότι πρέπει να συμμετέχει στις αποφάσεις του Δήμου για το σχέδιο προώθησης της αγοράς και να μην αποφασίζουν μόνο οι υπεύθυνοι της Δημαρχίας. Και αυτή η ερώτηση εξέγειρε την οργή τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Η αγορά ΚΑΠΑΝΙ έχει ανατολίτικο στυλ. Πιστεύετε ότι μετά την οικονομική κρίση πρέπει να αλλάξει μορφή ή να ενισχυθεί η ιδιομορφία της αγοράς;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	3	17%
ΟΧΙ	14	78%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	1	5%

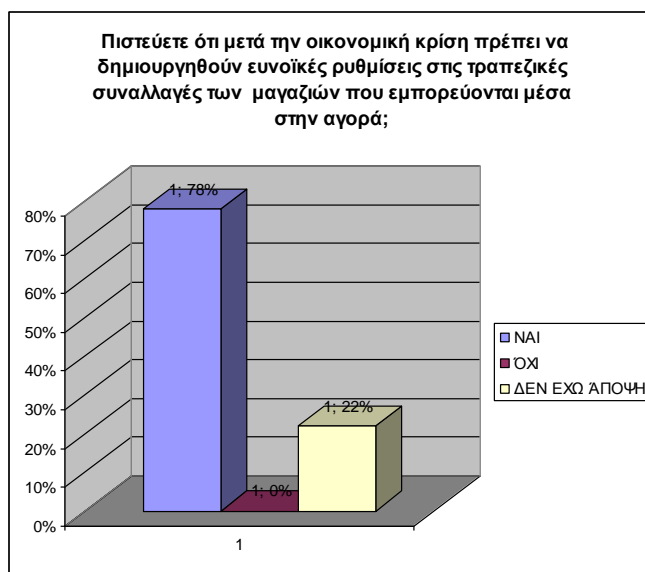

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η πλειοψηφία των καταστηματάρχων (78%) πιστεύει ότι η αγορά Βλάβη πρέπει να διατηρήσει το ανατολίτικο στυλ που έχει.

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πιστεύετε ότι μετά την οικονομική κρίση πρέπει να δημιουργηθούν ευνοϊκές ρυθμίσεις στις τραπεζικές συναλλαγές των μαγαζιών που εμπορεύονται μέσα στην αγορά;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	14	78%
ΟΧΙ	-	-
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	4	22%

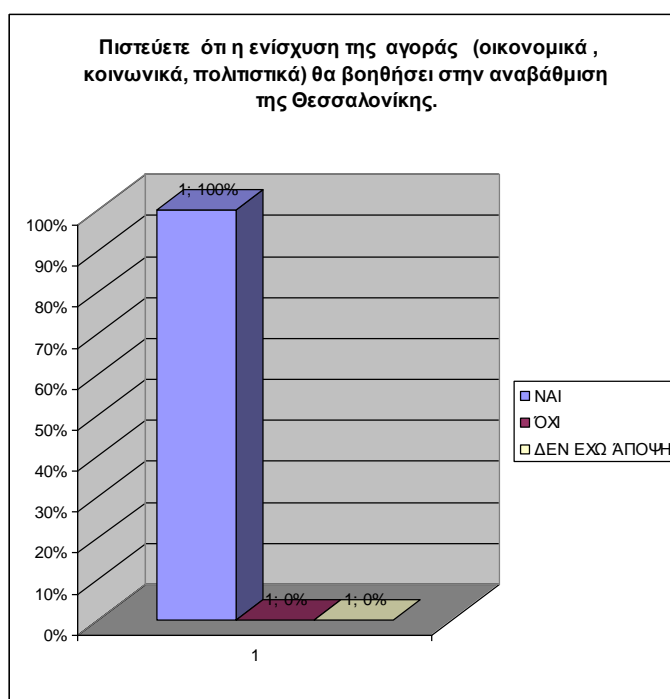

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Όπως όλος ο εμπορικός κόσμος έτσι και οι καταστηματάρχες της αγοράς Βλάβη πιστεύουν ότι μετά την οικονομική κρίση οι τράπεζες πρέπει να δημιουργήσουν ευνοϊκές ρυθμίσεις για να βοηθήσουν τα μαγαζιά στην ανάπτυξή τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Πιστεύετε ότι η ενίσχυση της αγοράς (οικονομικά , κοινωνικά, πολιτιστικά) θα βοηθήσει στην αναβάθμιση της Θεσσαλονίκης.

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	18	100%
ΟΧΙ	-	0%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	-	0%

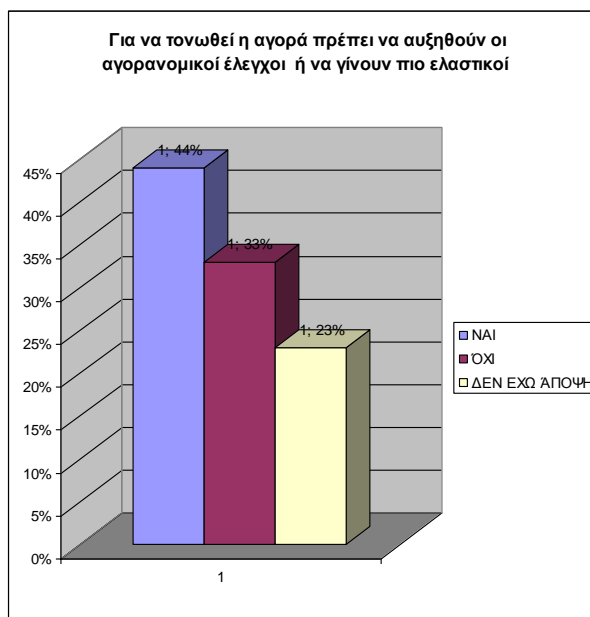

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Την σπουδαία θέση που κατέχει η αγορά Βλάλη στην θέση των ιστορικών μνημείων της πόλης της Θεσσαλονίκης είναι η απάντηση 100% ότι η στήριξη της αγοράς θα συντελέσει στην αναβάθμιση της πόλης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Για να τονωθεί η αγορά πρέπει να αυξηθούν οι αγορανομικοί έλεγχοι ή να γίνουν πιο ελαστικοί .

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	8	44%
ΟΧΙ	6	33%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	4	23%

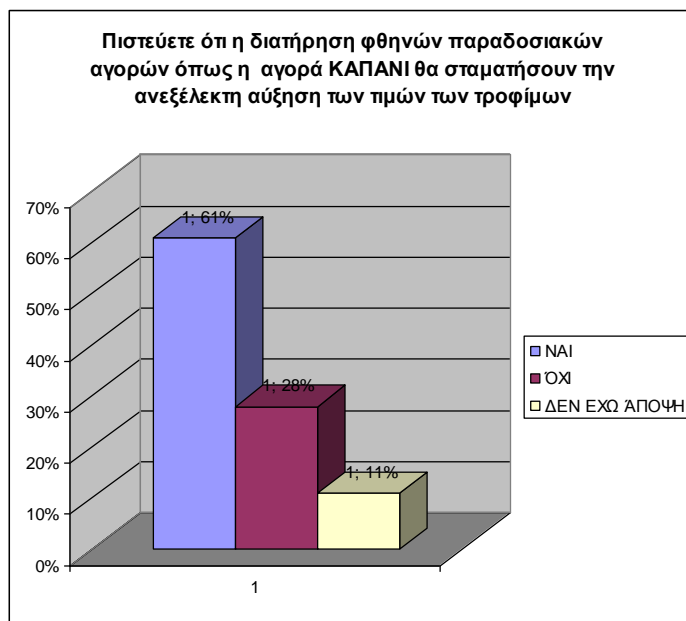

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Σχεδόν οι μισοί καταστηματάρχες (44%) απάντησαν να αυξηθούν οι αγορανομικοί έλεγχοι στην αγορά. Αυτό δείχνει ότι είναι σίγουροι για την ποιότητα των προϊόντων που πουλούν και είναι πολύ θετικό για τους καταναλωτές.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Πιστεύετε ότι την έκρηξη από τις ανεξέλικτες τιμές των τροφίμων που ασκούν συστηματικά και οι μεγάλες πολυεθνικές και χρηματιστηριακές εταιρίες, που έχουν στον αποκλειστικό τους έλεγχο την παγκόσμια παραγωγή και διάθεση των βασικών διατροφικών προϊόντων μπορεί να την σταματήσει η διατήρηση παραδοσιακών αγορών με φθηνά και καλά προϊόντα όπως η αγορά ΚΑΠΑΝΙ;

ΕΙΔΟΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ	%
ΝΑΙ	11	61%
ΟΧΙ	5	28%
ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ	2	11%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι ερωτηθέντες με ένα μεγάλο ποσοστό (61%) απάντησαν ότι η διατήρηση παραδοσιακών αγορών με φθηνά και καλά προϊόντα θα μπορούν να σταματήσουν την ανεξέλεγκτη αύξηση των τιμών των τροφίμων.

ΜΕΡΟΣ 3^ο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επίλογος

Για πρώτη φορά η αγορά της Ελλάδας βρίσκεται σε μια κατάσταση αναστάτωσης όσον αφορά τη διεθνή οικονομία. Η διεθνής κοινότητα διανύει μια δύσκολη περίοδο και αντιμετωπίζει σήμερα την πιο μεγάλη οικονομική κρίση της μεταπολεμικής περιόδου. Υπάρχει μια έκρηξη στις τιμές του πετρελαίου, των πρώτων υλών και των βασικών προϊόντων.

Η οικονομική κρίση φαίνεται ότι χτύπησε και την πόρτα της Θεσσαλονίκης. Η κατάσταση στον χρηματοπιστωτικό τομέα και στις παντός είδους επιχειρήσεις λιανικής και χονδρικής πώλησης είναι πολύ κρίσιμη, ενώ ταυτόχρονα οι μεγάλες εταιρείες κάνουν περικοπές προσωπικού δυναμικού, προκειμένου να διατηρήσουν τις επιχειρήσεις τους χωρίς έλλειμμα. Σ' αυτά έρχονται να προστεθούν και οι δυσκολίες που δημιουργούν προς το παρόν τα έργα ΜΕΤΡΟ τα οποία καθιστούν δύσκολη την πρόσβαση καταναλωτών στην αγορά της Θεσσαλονίκης.

Συμπερασματικά αξίζει να υπογραμμιστεί το γεγονός της πολύπλευρης προσφοράς της παραδοσιακής αγοράς Βλάβη (ΚΑΠΑΝΙ) στις ευκαιρίες απασχόλησης, στα κίνητρα ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, στον πολιτισμικό πλούτο, στην επικοινωνία και διαντίδραση των πολυάριθμων και ποικίλων πληθυσμιακών ομάδων που συνυπάρχουν και στην αντιμετώπιση της ραγδαίας αύξησης των τιμών των τροφίμων με την διατήρηση φθηνών αγορών με τρόφιμα υψηλής ποιότητας(Γκατζιαλίδης Α.Χ. – Οικονόμου Π.Θ., 2008).

Συμπεράσματα της έρευνας

Από την αρχή θα ήθελα να τονίσω την έκπληξη που μου προξένησε η αντιμετώπιση των καταστηματάρχων. Όταν τους πλησίασα (πολύ ευγενικά) αμέσως όλοι ανεξαιρέτως με ρώτησαν αν είμαι από την ΣΔΟΕ ή αν έκανα υγειονομικό έλεγχο. Μετά όταν διάβασαν το ερωτηματολόγιο οργισμένοι απάντησαν ότι η πολιτεία τους ξέχασε, δεν τους βοηθά και μόνοι παλεύουν να αντιμετωπίσουν την οικονομική κρίση που μαστίζει την αγορά.

Τέσσερα είναι τα σημεία στα οποία θα πρέπει να εστιάσουμε τα συμπεράσματά μας.

1. Το οικονομικό θέμα: Από τις ερωτήσεις 2,3,4 και 5 και 16 και 17 βλέπουμε ότι μετά την οικονομική κρίση τα καταστήματα δεν επανήλθαν στην ίδια οικονομική άνθηση που είχαν και πριν. Αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, έχουν ανάγκη από ευνοϊκές ρυθμίσεις των τραπεζών, έχουν απολύσει προσωπικό και δυσανασχετούν για την συνεχιζόμενη οικονομική κρίση. Ουσιαστικό εμπόδιο στην ανάκαμψη της οικονομίας τους αποτελούν και τα μεγάλα εμπορικά κέντρα που έχουν δραστηριοποιηθεί περιφερειακά της πόλης τα οποία με την διαφήμιση για φθηνά προϊόντα παρασύρουν τους καταναλωτές. Βέβαια καθώς παραδέχονται και οι ίδιοι τελευταία έγινε μία στροφή στα φθηνά και καλά προϊόντα της αγοράς ΚΑΠΑΝΙ η οποία αποτελεί ένα αισιόδοξο μήνυμα για ανάκαμψη της αγοράς.

2. Το παρεμπόριο (ερωτ.6,7,8, και 9) το οποίο εμφανίζεται με πλανόδιους πωλητές, οι οποίοι γεμίζουν τους δρόμους της στοάς. Αυτοί κάνουν διπλό κακό. Από την μία πλευρά ανταγωνίζονται αθέμιτα τους καταστηματάρχες από την στιγμή που πουλάνε χωρίς να επωμίζονται τα έξοδα ενός μαγαζιού και από την άλλη το κράτος χάνει τεράστια ποσά από μη απόδοση ΦΠΑ και φόρου. Επίσης θα θέλαμε να τονίσουμε και την ύπαρξη των κινέζικων μαγαζιών τα οποία προσφέρουν τους καταναλωτές να μην φθηνά προϊόντα τα οποία όμως είναι πολύ χαμηλής ποιότητας και πολλές φορές επικίνδυνα (παιχνίδια που σπάνουν αμέσως, ρούχα φτιαγμένα από επικίνδυνα υλικά). Εκτός τούτου η εισαγωγή τέτοιων ειδών και η προτίμησή τους από τους καταναλωτές διαλύουν τις τοπικές βιοτεχνίες ρούχων και άλλων ειδών με τον επικείμενο αντίκτυπο (απολύσεις, χρεοκοπίας κ.λ.π.) που κατ' επέκταση έχει αντίκτυπο σε όλη την οικονομική κίνηση της Θεσσαλονίκης.

3. Την μη ενίσχυση των καταναλωτών στις παραδοσιακές αγορές του κέντρου(ερ.10,11) από τις οποίες βλέπουμε ότι οι καταστηματάρχες δεν είναι απολύτως ευχαριστημένοι από την προτίμηση των καταναλωτών. Σ' αυτό το σημείο θα πρέπει να τονίσουμε ότι η ύπαρξη λαϊκών αγορών με όλα τα είδη, αποτελεί έναν ισχυρό πόλο έλξης ο οποίος δεν αφήνει τους καταναλωτές να προτιμούν τις παραδοσιακές αγορές του κέντρου.

4. Την διατήρηση του ανατολίτικου στυλ (ερ.12,13,14,15) με την οποία πρέπει η πολιτεία να διασώσει, στηρίξει και ενισχύσει την αγορά ΚΑΠΑΝΙ, γεγονός το οποίο θα έχει αντίκτυπο και στην ενίσχυση του κέντρου της πόλης από πλευράς ιστορικής σημασίας και πολιτισμικού μνημείου.

Προτάσεις

Η αγορά Βλάβη, όπως και οι άλλες αγορές, για να κινηθεί έχει ανάγκη τους καταναλωτές οι οποίοι θα την τονώσουν. Έτσι οι μικρές - μεσαίες εμπορικές και άλλες επιχειρήσεις θα αντιμετωπίσουν θωρακισμένες την οικονομική κρίση, θα αποφύγουν το λουκέτο και δεν θα αναγκαστούν να απολύσουν προσωπικό. Τη θέση αυτή του εμπορικού κόσμου γενικά και ειδικά και για τις παραδοσιακές αγορές εκφράζει στη συνέντευξή του στο «Εθνος» ο πρόεδρος της ΕΣΕΕ Δημήτρης Αρμενάκης. Ειδικότερα:

Η δραματική επιδείνωση των στοιχείων που αφορούν σε βιομηχανική παραγωγή, τζίρο καταστημάτων, πτώση εξαγωγών δημιουργεί εφιαλτικές συνθήκες για την οικονομία. Οι έμποροι και οι μικρομεσαίοι επιχειρηματίες του χώρου πώς εκτιμούν ότι θα ξεπεράσουν την οικονομική κρίση με όσο το δυνατόν μικρότερες απώλειες.

Κατ' αρχάς θα πρέπει να τονίσουμε ότι η απασχόληση θα πρέπει πάση θυσία να προστατευθεί. Οι απολύσεις πρέπει να είναι η τελευταία λύση στο οικονομικό πρόβλημα. Παρά ταύτα το γεγονός, το οποίο αναγνωρίζεται από πολλούς φορείς, ότι η μικρή και μεσαία επιχείρηση θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα θύματα της τρέχουσας οικονομικής κρίσης. Από την άλλη πλευρά όμως, οι μικρές επιχειρήσεις λόγω του μεγέθους τους είναι πιο ευέλικτες και μπορούν με μεγαλύτερη ευκολία να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες.

Αυτό που κατά βάση απαιτείται είναι μια συντονισμένη προσπάθεια των αρμόδιων φορέων προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Πόσο δέσμιο όμως είναι το υγιές εμπόριο απέναντι στη φούσκα των ακάλυπτων και των μεταχρονολογημένων επιταγών;

Πράγματι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις λειτουργούν σε κάποιο βαθμό μέσω μεταχρονολογημένων επιταγών. Επίσης είναι σωστό ότι ειδικά τους τελευταίους μήνες η αύξηση των ακάλυπτων επιταγών είναι από τις μεγαλύτερες των τελευταίων ετών. Η απάντηση βρίσκεται στην ενίσχυση της ρευστότητας από πλευράς τραπεζών.

Θα πρέπει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να εμπιστευτούν τις επιχειρήσεις - πελάτες τους σε αυτήν τη δύσκολη συγκυρία. Θεωρούμε, επίσης, ότι η πρόσφατη ανακοίνωση του κ. Χατζηδάκη σχετικά με τη δυνατότητα δανεισμού από ξένες τράπεζες θα ενισχύσει τον ανταγωνισμό και θα υποχρεώσει τις ελληνικές τράπεζες να χαμηλώσουν τα επιτόκιά τους.

Πρέπει να γίνει αντιληπτό από το καταναλωτικό κοινό ότι θα πρέπει να στηρίξει τις μικρές αγορές και νυν την παραδοσιακή αγορά Βλάχη. Ας μην ξεχνάμε ότι η ύπαρξη και διατήρηση μιας μικρής παραδοσιακής αγοράς, πέρα από τα καθαρά οικονομικά κριτήρια, έχει επίσης και έναν καθαρά κοινωνικό χαρακτήρα, όσον αφορά την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή και υψίστης σημασίας ιστορική αξία αφού το ΚΑΠΑΝΙ αποτελεί ιστορικό κόσμημα στην καρδιά της Θεσσαλονίκης. (Αρμενάκης Δ., 2009)

ΠΗΓΕΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Αναστασιάδου Μ., (2008), **«Θεσσαλονίκη 1830-1912 Μία Μητρόπολη την εποχή των οθωμανικών μεταρρυθμίσεων»** εκδ.. Εστία, Αθήνα.
- 2) Βακαλόπουλος Α.,(1993), **«Αναμνήσεις από την παλιά Θεσσαλονίκη»**, εκδ. Μαλλιάρης Παιδεία, επιμ. Τσακρτσίρας Λ., Θεσσαλονίκη,
- 3) Βαφόπουλος, Γ. (1985), **Το παραμύθι της Θεσσαλονίκης»**, εκδ. Κολλάρος, Αθήνα.
- 4) **«Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση και η Ελλάδα»** Πρακτικά της ημερίδας: 18 Νοεμβρίου 2008 Συγγραφείς: Συλλογικό Θέμα: Οικονομία Εκδότης: Κέρκυρα Επιμέλεια: Βασίλης Αγγελόπουλος Σελίδες: 71 Ημ. Έκδοσης: 01/02/2009
- 5) Μοσκόφ Κ., «Η πράξη και η σιωπή τα όρια του έρωτα και τα όρια της ιστορίας», εκδ.Καστανιώτης, Αθήνα.
- 6) Νερατζή Β.- Βαρμάζη, (2005), **«Βυζαντινή Θεσσαλονίκη»**, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη.
- 7) Παπαγιαννόπουλος Α., (1995), **«Η ιστορία της Θεσσαλονίκης»**, εκδ. Ρεκος ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη
- 8) Σβορώνος Ν.,(1996) **«Το εμπόριο της Θεσσαλονίκης τον 18^ο αι.»**, εκδ.Θεμέλιο

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. Τσιρέκα Λίνα, (2009) **«Βουλιάζει η αγορά της Θεσσαλονίκης»**
www.makthes.gr/print.php?sid...
2. Κοκκόρης Π.,(Οικονομολόγος) Δευτέρα 17 Αυγούστου 2009
www.tovima.gr/default.asp?. **«Η Θεσσαλονίκη στη δίνη της οικονομικής κρίσης»**
3. (Κουκουβίτης Π.2009), www.nline.gr/?p=767 - Π)
4. www.apogevmatini.gr/?p., **«Ανησυχούν οι Έλληνες για τις επιπτώσεις της κρίσης στην αγορά εργασίας»**

5. Στουρνάρα Γ., (2009), Καθηγητής Οικονομικών του Πανεπιστημίου Αθηνών και Επιστημονικός Διευθυντής του IOBE,(2009), «**Η Διεθνής κρίση**», www.economist.gr/index.php?... –
6. Ντάσιος Ν., (2008) «**Οι κοινωνικές παρενέργειες της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα**»-) www.ardin.gr/node/75
7. kerka.org/index.php?...
8. Βλέμμας Ι, (2008) , Καθηγητής Κτηνιατρικής Α. Π.Θ. www.gge.gr/up/files/ΕΡΩΤΗΣΗ_1477_25-08-05.pdf -
9. Εφημερίδα Αγγελιοφόρος, (1/9/2007), άρθρο με θέμα: **Απέραντο εργοτάξιο η Θεσσαλονίκη**, ([metrothessalonikis.blogspot.com /2007_09_01_archive.html](http://metrothessalonikis.blogspot.com/2007_09_01_archive.html)
10. Εφημερίδα Μακεδονία, (23/12/2007) άρθρο των Μαρίας Τερζούδη, Αριστείδη Μάτιου με θέμα: «**Μικρότερο μεροκάματο για τους οδηγούς ταξί**»
11. Περτζινίδης Η. , Διπλ. Πολιτικού Μηχανικού – Αναστηλωτή, (2007) άρθρο με θέμα: Μετρό Θεσσαλονίκης – «**Η αναγκαιότητα κατασκευής του έργου**». στην ιστοσελίδα metrothessalonikis.tripod.com/anagkaio.html
12. el.wikipedia.org/.../Μετρό_Θεσσαλονίκης –

Περιοδικά

Γκατζιαλίδης Α. Χ. (Οικονομολόγος) , Οικονόμου Π.Θ. (Επίκουρος καθηγητής ΑΠΘ) (3 Ιουν.2007) - *Το Βήμα του Εργαστηρίου Οικονομικής και Πολιτικής Ανάλυσης του ΑΠΘ* ikonomu@econ.auth.gr www.newspaper.gr/index.php?... –

Κορομπόκης Δημήτρης, Κοτίνης Χρήστος (1999) «Θεσσαλονίκη, πολυπρόσωπη πόλη» Virtual School, The sciences of Education Online, τόμος 1, τεύχος 4, Σεπτέμβριος 1999 <http://www.auth.gr/virtualschool/1.4/Praxis/KotinisThessaloniki.html>

Εφημερίδες

Εφημερίδα ΕΘΝΟΣ Συνέντευξη του Αρμενάκη Δ. με εκπροσώπους του εμπορικού συλλόγου Θεσσαλονίκης με θέμα: «**Η αγορά χρειάζεται μετρητό άμεσα**», (2009)www.ethnos.gr/article.asp?...

Εφημερίδα ΕΘΝΟΣ Συνέντευξη των Αναγνωστοπουλου Χ. και Κοσμά Κ.(2009) με εκπροσώπους του Εμπορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης με θέμα: **«Η αγορά της Θεσσαλονίκης βουλιάζει»** www.ethnos.gr/article.asp?..

Εφημερίδα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, Συνάντηση του προέδρου και της διοικητικής επιτροπής του ΒΕΘ με τον γενικό γραμματέα Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων του ΥΠΟΙΟ Θανάση Σκορδά (12/03/2009) ww.makthes.gr/index.php?.

Εφημερίδα EXPRESS, - **«Ιστορικές αγορές της Θεσσαλονίκης : Αντίδοτο στην οικονομική κρίση»** (06/04/09) www.express.gr/.../153034oz_20090406153034.php3

Εφημερίδα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ άρθρο του Καραγιαννίδης Ε.,2008 **«Κινέζικα καταστήματα: Τζίρος άνω των 60 εκατ. ευρώ στη Θεσσαλονίκη!»** agora.antibaro.gr/viewtopic.php?..

Εφημερίδα ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ εφημερίδα Ριζοσπάστης **«Το 70% των εμπόρων της πόλης δηλώνει πτώση ή στασιμότητα του τζίρου στην περίοδο των εκπτώσεων»** www2.rizospastis.gr/story.do?...